

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ
НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

4.1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Настоящият анализ е разработен с цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в община Лъки?
- Какви са количествата на образуваните отпадъци в общината и каква е нормата им на натрупване?
- Какъв е морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в общината?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство?

Информационна обезпеченост

За информационна обезпеченост на анализа е използвана основно информация, налична в община Лъки от справки, доклади, отчети от оператори на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци, информация от ИАОС, МОСВ и НСИ.

4.1.1. Анализ на битовите отпадъци

Съгласно допълнителните разпоредби на ЗУО (обн. ДВ, бр. 19, от 05.03.2021 г.) **Битови отпадъци са :**

а.) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б.) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Съгласно ЗУО, битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората, като количеството и състава им се влияе пряко от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живота на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- Начини на отопление и други фактори.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г. основен източник на битови отпадъци в страната (около 90%) са домакинствата. Имайки предвид административно-териториалната и социално-икономическата характеристика на община Лъки към основните източници на битови отпадъци следва да бъдат отнесени:

- Домакинствата;
- Търговски и обслужващи обекти.
- Промислени предприятия;

А. Количества образувани битови отпадъци

Оценката на количествата битови отпадъци на територията на община Лъки, обхваща основно образуваните отпадъци, с основен генератор от домакинствата, към които са включени и количествата образувани отпадъци от административните сгради, търговски обекти, училища и др. обществени сгради. По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията.

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина, която е функция от броя на населението, начина и стандарта на живот на населението, населеното място и степента му на благоустрояване, годишния сезон и др.

По данни от отчетите, подадени от община Лъки към Националния статистически институт, образуваните битови отпадъци в община Лъки за периода 2016-2020 г. са както следва:

Таблица 1 Количества образувани битови отпадъци в община Лъки за периода 2016 - 2020 г. (тона/год.)

година	2016	2017	2018	2019	2020
тона/год.	670,28	647,42	640,44	639,42	592,26

Източник: отчети към НСИ

Количеството на смесените битови отпадъци в община Лъки е свързано с населението и размера и състоянието на икономиката в общината. За периода от 2016-2020 г. се наблюдава ясна тенденция за намаляване на количествата образувани битови отпадъци в община Лъки, породено от една страна от намаляващото население на общината през този период, от друга поради предприети и въведени мерки от общината за предотвратяване на количествата отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Б. Морфологичен анализ на битови отпадъци

Друг важен аспект на анализа на битовите отпадъци в общината е определянето на морфологичния анализ на състава и количествата на генерираните битови отпадъци. Морфологичния анализ на битови отпадъци в община Лъки е изготвен през 2019 г. по проект „Определяне на морфологичния състав на БО в България“, с възложител ПУДООС, разработен в рамките на Проект „Проучване и разработване на пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от домакинствата“, финансиран по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество. Представените по-долу данни, включват информация за целия обследван период за извършаване на анализа, съгласно изискуемият по “Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци”, формат и са както следва:

Таблица 2 Данни от морфологичен анализ за състава на битовите отпадъци (след сумиране на разделно събран отпадък) за община Лъки

Вид Отпадък	Количество смесен отпадък на година т/год	Разделно Събран Отпадък на година т/год	Общ Отпадък на Година т/год	Общ Отпадък на Година %
Хранителни	72.06т	0.00т	72.06т	10.56%
Хартия	23.13т	7.24т	33.37т	4.89%
Картон	53.56 т	9.90т	63.47т	9.30%
Пластмаса	27.43т	2.67т	30.10т	4.41%
Текстил	81.14	2.04т	83.19т	12.20%
Гума	47.35т	0.00т	47.35т	6.94%
Кожа	10.08т	0.00т	10.08т	1.48%
Градински	5.57т	0.00т	5.57т	0.82%
Дървесни	191.19т	12.00т	203.19т	29.79%
Стъкло	21.01т	0.00т	21.01т	3.08%
Метали	28.34т	0.08т	28.43т	4.17%
Инертни>4 см	20.79т	0.00т	20.79т	3.05%
Опасни	14.92т	0.00т	14.92т	2.19%
Други	5.41т	0.00т	5.41т	0.79%
Ситна Фракция<4см	45.96т	0.00т	45.96т	6.74%
Общо	60.68т	0.00т	60.68т	8.90%
	658.08т	24.03т	682.11т	100.00%

Източник: Община Лъки

Според данните от морфологичния състав, представени в горната таблица, с най-голям относителен дял за община Лъки са градинските отпадъци (29,79%), следвани пластмаса (12,20%), хранителни отпадъци (10,56%) и ситна фракция <4см. Фракциите с най-нисък относителен дял са опасните отпадъци(0,79%), следвани от отпадъци от кожа (0,82%), гума (1,48%) и инертни>4 см (2,19%).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Отпадъците с най-ясно изразена флукуация през отделените сезони са ситната фракция < 4, текстил, градински, хранителни и пластмаси. С най-слабо изразена флукуация са фракциите: гума, кожа, метали и дървесни.

Делът на рециклираните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, изчислени на основа на морфологичния анализ проведен през 2019 г. възлиза на 12,3 тона или 1,83% от общото количество генерирани отпадъци в общината.

Норма на натрупване

Друг важен показател при управлението на отпадъците е **нормата на натрупване (НН)**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. От анализа на съществуващите данни и тенденциите при проучванията в страната може да бъде предположена като най-реалистична за момента „Норма на натрупване“, представена в таблицата по-долу:

Таблица 3 Нормата на натрупване, без разделно събрани отпадъци

Тип населеното място	Норма на натрупване на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци, кг/ж/г
над 150 хиляди	410,3
50 -150 хиляди	349,6
25 – 50 хиляди	334,9
3 – 25 хиляди	295,5
под 3 хиляди	241,7

Източник: Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2019 г.

При провеждане на морфологичен анализ, нормата на натрупване следва да бъде представена по два начина: „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци и „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци с разделно събрани отпадъци (при определяне на нормата на натрупване с разделно събрани отпадъци не се включват количествата на отпадъците, образувани в резултат на поддържането на публичните и частните паркове и градини).

Предвид факта, че за община Лъки липсва детайлна информация относно разделно събраните отпадъци от площадките за безвъзмездно предаване на отпадъци, в следващата таблица е изчислена нормата на натрупване без разделно събран отпадък. В следващите таблици е представена нормата на натрупване за община Лъки, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, изчислена за периода 2016-2020 г., на база морфологичен анализ и собствени изчисления.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Таблица 4 Норма на натрупване на битови отпадъци (без разделно събрани) за територията на община Лъки

Общини	2016	2017	2018	2019	2020
Количество отпадъци (кг)	670280	647420	640440	639420	592260
Население /бр. жители*	2638	2583	2531	2447	2393
НН (кг/жител/год)	254.09	250.65	253.04	261.31	247.50

Източник: Община Лъки

Съгласно представената информация, изчислената норма на натрупване за община Лъки, е по-висока от тази, определена за населените места с население под 3 хиляди, а именно 241,7 кг/ж/г., съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци. Сравнението на изчислената норма на натрупване, отрежда място на община Лъки, значително под осреднените стойности за нормата на натрупване в България от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г.

Наред с прилаганите добри общински практики от страна на община Лъки, е необходимо да се работи в посока постепенно изграждане на навици за правилното сортиране и разделяне на рециклируемите отпадъци в населението на общината. Информационните кампании, провеждани съвместно с различни научни и образователни институции, организации по оползотворяване и др., също повишават информираността на гражданите, което от своя страна способства за подобряване ефективността на съществуващите системи.

В. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

1. Количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, метали, текстил и други потоци отпадъци, обхванати от системата за разделно събиране

1.1. Количества разделно събрани отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

В изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 6 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), община Лъки има сключен договор с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирана от „Екобулпак“ АД на територията на общината, включва зелени и жълти съдове за събиране на отпадъци от опаковки от домакинствата, различни от тези за битови отпадъци. Разположени са общо 13 броя жълти контейнери за събиране на хартиени, пластмасови и метални опаковки от 1100 л. и 14 броя зелени

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

контейнери тип „Иглу“ за опаковки от стъкло от 1400 л., като 98.56 % от населението е обхванато от системите за разделно събиране. По този начин се осигурява общ обем на съдовете от 49 300 литра. Контейнерите са разпределени общо на 6 адреса в гр. Лъки и във всяко от селата разположени на територията на общината, като на всяка точка има разположен по един жълт и по един зелен контейнер, с изключение на точката до училището в Лъки, където са разположени два броя зелени контейнера.

Таблица 5 Списък на местата за разполагане на контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, собственост на ЕКОБУЛПАК АД на територията на община Лъки

Местоположение	БЖ 1.1	ИЗ 1.4
с. Югово	1	1
с. Белица	1	1
с. Борово	1	1
с. Манастир	1	1
с. Дряново	1	1
с. Джурково	1	1
с. Здравец	1	1
гр. Лъки		
ул. Х. Поляни	1	1
кв. Авариен	1	1
кв. Тепавица	1	1
ул. Възраждане до училище	1	2
ул. Освобождение - център	1	1
ул. Миньорска – до ОДЗ	1	1
Общо	13	14

Фигура 1 Дву-контейнерна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, на „Екобулпак“ АД

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Използваната двуконтейнерна система позволява събирането на хартия, пластмаса и метали в жълтия контейнер и разделното събиране на стъкло – в зеления контейнер. Харттиените отпадъци от опаковки, които може да бъдат изхвърляни разделно са: кашони (велпапе), картон, картонени кутии (от прах за пране, хранителни продукти, лекарства, обувки, дрехи и др.), овозелови табла (кори за яйца), опаковъчна хартия за пликване, пакетиране и обвиване. Пластмасовите отпадъци от опаковки, които могат да се изхвърлят разделно са фолио, кутии от козметични продукти, сладолед, сирене и др. хранителни продукти; кофички от кисело мляко; пластмасови бутилки от минерална вода, безалкохолни и алкохолни напитки; бутилки и туби от миелци и почистващи препарати; флакони от шампоани, балсами и др. козметични продукти; флакони от лекарствени продукти; найлонови пликване и торбички; тарелки от хранителни продукти; Към металните опаковки се отнасят кенове от сокове и безалкохолни и алкохолни напитки, консервни кутии, метални спрей-флакони от дезодоранти, пяна за бръснене и др. козметични продукти, метално фолио; всякакви видове капачки – от буркани и шишета.

Стъклените опаковки, които може да бъдат изхвърляни разделно в зеления контейнер са: всякакви видове буркани – от консервирани и детски храни, бутилки от алкохолни и безалкохолни напитки, шишета и флакони от лекарствени средства и козметични продукти.

Графикът за обслужване на жълтите контейнери за хартиени, пластмасови и метални опаковки е понеделник – всяка нечетна седмица, а зелените контейнери за стъклени опаковки се обслужват веднъж на тримесечие. Фирмата обслужваща контейнерите е „ЕКОБУЛХАРТ“ ЕООД, която има договор с „ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ“ АД и притежава разрешение № 07-ДО-275-11 от 11.11.2020 г. за извършване на дейности по третиране на отпадъци и регистрационен документ № 07-РД-144-06 от 28.11.2018 г. за събиране и транспортиране на отпадъци, издадени от Директора на РИОСВ-Пазарджик. Съхранението, третирането в т.ч. и рециклирането на отпадъците се извършва на две площадки с местонахождение с. Главиница, община Пазарджик.

В следващата таблица са посочени количествата разделно събрани отпадъци от системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки общо за община Лъки и техният процент от общото количество събрани смесени битови отпадъци:

Таблица 6 Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Лъки за периода 2016-2020 г. (тона)

Събрани отпадъци от опаковки	Количество 2016 г.(тона)	Количество 2017г. (тона)	Количество 2018 г.(тона)	Количество 2019 г.(тона)	Количество 2020 г.(тона)
Хартия и картон	4,050	4,071	3,740	4,350	4,140
Стъкло	0,069	0,042	4,380	2,030	1,190

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Пластмаси	0,744	0,886	0,940	1,150	1,540
Общо	4,863	4,999	9,060	7,530	6,870

Източник: Община Лъки

Таблица 7 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки и отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло от територията на община Лъки

Събрани отпадъци от опаковки	Количество (тона)		
	2018 г	2019г.	2020 г.
Разделно събрани отпадъци от опаковки	9,06	7,53	6,87
Количество смесени битови отпадъци събрани през същата година (тона)	640440	639420	592260
Процент на генерираните отпадъци от опаковки, спрямо количество събрани смесени битови отпадъци през съответната година. %	0.14%	0.12%	0.12%

Източник: Община Лъки

Видно от представените данни количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки запазва едни и същи стойности в периода 2018-2020 година. Въпреки усилията на общината и увеличаване на осведомеността на населението на територията на община Лъки, все още количествата разделно събрани отпадъци от опаковки, остават много ниски спрямо количеството на общия смесен битов отпадък, като се задържат около 0,12 %.

В следващата таблица е представена информация за процентното разпределение по фракции, спрямо общото тегло на рециклируемите отпадъци.

Таблица 8 Процентно разпределение по фракции, спрямо общото тегло на рециклируемите отпадъци в община Лъки за 2016-2020 г. (%)

Вид разделно събран отпадък в %	2016 г	2017 г	2018 г	2019 г	2020 г
Хартия и картон	83,28	81,44	41,28	57,77	60,26
Стъкло	1,42	0,84	48,34	26,96	17,32
Пластмаси	15,3	17,72	10,38	15,27	22,42
Общо	100%	100%	100%	100%	100%

Източник: Община Лъки

Видно от анализираната информация е, че фракцията с най-висок процент от разделно събраните отпадъци от опаковки през разглеждания период е хартия и картон, като през 2016 година стойността е малко над 83 %, а през 2020 малко над 60 %. През периода осезаемо нарастват количествата на разделно събраните пластмасови отпадъци от опаковки, като през 2016 година те са 15,3 %, а в края на периода достигат до 22,42 %.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

При стъклото е трудно да се изведе тенденция, тъй като данните са много разнородни като стойности.

Ежегодно организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, предоставят на министъра на околната среда и водите одиторски доклад за дейността през изминалата година. След неговото разглеждане, министърът издава заповед, с която потвърждава изпълнените цели за рециклиране на отпадъци от опаковки, съгласно чл. 9, ал. 1 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковките.

С издадените досега заповеди се потвърждава редовното преизпълнение на целите от страна на „Екобулпак“ АД (таблица №9)

Таблица 9 Процент рециклирани опаковки от организации по оползотворяване към 2020 г., съгласно Заповед №РД-491/10.05.2021 г.

Вид опаковки	Норми за рециклиране, съгласно НООО	Изпълнени от „Екобулпак“ през 2016 г.	Изпълнен и от „Екобулпак“ през 2017 г.	Изпълнен и от „Екобулпак“ през 2018 г.	Изпълнен и от „Екобулпак“ през 2019 г.	Изпълнен и от „Екобулпак“ през 2020 г.
Пластмаса	22.5%	56.58%	55.65%	41.42%	63.90%	56.37%
Хартия и картон	60%	97.45%	98.14%	88.98%	113.34%	91.31%
Съгло	60%	71.87%	67.46%	60.58%	61.28%	81.92%
Метали	50%	96.12%	118.79%	55.67%	84.90%	98.10%
Дърво	15%	20.45%	22.66%	44.25%	30.78%	33.46%

Източник: Източник: „Екобулпак“ АД.

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъците и развитие на кръговата икономика, линейният икономически модел от типа „вземи, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, да се превърне в енергия, суровина за индустрията, а в изградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадъци.

1.2. Разделно събрани зелени/градински и хранителни/кухненски биоотпадъци

По смисъла на Допълнителните разпоредби на ЗУО:

- § 1, т. 2 от ЗУО (изм. ДВ, бр. 19 от 2021 г.) „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

както и подобните отпадъци от предприятията на хранително вкусовата промишленост.

- § 1, т. 3 от ЗУО (изм. ДВ, бр. 19 от 2021 г.) "*Биоразградими отпадъци*" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Като цяло биоразградимите отпадъци можем да разделим на основно на следните видове:

- Растителни зелени отпадъци - зелени площи към обществени и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, градини, паркове, домакинства и др.
- Хранителни и кухненски отпадъци: детски градини, училища, домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски обекти, социални домове, пазари, и др.
- Биоразградими от хранително вкусовата промишленост
- Биоразградими - хартия, картон и други;

В съответствие с Националния план за управление на отпадъците общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци, Обн. ДВ. бр.11 от 31.01.2017г изм. и доп. ДВ.,бр.2 от 8.01.2021г.

Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;

- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат (биоразградими) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират от растениевъдство, животновъдство и др., имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини, от зелените площи към търговски обекти, производствени и административни сгради

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

следва да се събират разделно и третираат чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Към настоящият момент няма изградена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци (зелени/градински) и хранителни биоотпадъци от домакинствата на територията на общината. Тази ситуация, предстои скоро да се промени, тъй като община Лъки заедно с общините от сдружението Асеновград, Първомай, Садово и Куклен имат спечелен проект „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по ос 2 на ОПОС 2014-Основната цел на проекта е да се осигури необходимият ресурс и капацитет за изграждане и въвеждане в експлоатация на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Асеновград. Предвижда се ново изградената инсталация да бъде на територията на настоящото депо за отпадъци. Общата социално-икономическа цел на проекта е да се реши сериозният проблем с управлението на битовите отпадъци и подпомогне въвеждането на съвременна интегрирана система за тяхното управление в регион Асеновград, съответстваща на изискванията на българското и европейското законодателство. От реализирането на проекта ще се възползва цялото население на общините Асеновград, Куклен, Лъки, Първомай и Садово. Полученият вследствие на обработката от инсталацията компост (в най-добрия случай) ще се продава или се ползва за наторяване на почвата. Работата на сепариращата инсталация пък е да се разделят отпадъците, които подлежат на вторична преработка, от останалите. Такива са пластмаса, желязо, хартия, стъкло. Идеята е само отпадъците неподлежащите на рециклиране да се депонира в съответната клетка. Проектът се финансира по Оперативна програма "Околна среда" 2014 г. - 2020 г. Общата му стойност е 13 245 456,73 лева, от които 8 360 243,98 лева - от Европейския фонд за регионално развитие. Национално съфинансиране: 1 475 337,17 лева; Собствен принос: 1 234 290,72 лева; Възстановим от НАП ДДС: 2 175 584,86 лева 2020 на РСУО – регион Асеновград“., Договор BG16M1OP002-2.006-0001-C05.

1.3. Количества разделно събрани отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба гуми (ИГУ), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО

Масово разпространените отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Такива отпадъци са:

- Отпадъци от опаковки;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);

- Излезли от употреба гуми (ИУГ);
- Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- Отработени моторни масла (ОММ);
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС).

За управление на тези специфични потоци отпадъци, община Лъки има сключени договори с:

Таблица 3 Сключени договори за разделно събиране на МРО с организации по оползотворяване

№	Вид на МРО	Организация по оползотворяване
1	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	„ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД
2	Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА)	ЕКОБАТЕРИ АД
3	Излезли от употреба гуми (ИУГ)	
4	Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	
5	Отработени моторни масла (ОММ)	

Източник: община Лъки

„ЕКОБАТЕРИ“ АД е сключила договор с общината за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори. Разположени са 23 броя 3-литрови контейнери, 18 бр. в гр. Лъки, 2 броя в с. Дряново, 1 бр. в с. Белица, 1бр. в с. Борово и 1 бр. в с. Югово, като е обхванато 91.09% от населението на общината. Фирмата притежава разрешение № ООп-НУБА-01-00/01.02.2013г., издадено от Министъра на околната среда и водите, за извършване на дейност като организация по оползотворяване на НУБА по смисъла на § 1, т. 16 от допълнителните разпоредби на ЗУО, с продължен срок на действие с решение № ООп-НУБА-01-01/06.11.2017г.

Съгласно Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Лъки чл.40 ал.1, за събиране на ИУЕЕО от бита кметът на общината изготвя и утвърждава съвместно с лицата по чл.39 от наредбата график, който следва да съдържа най-малко две дати годишно. За населението на община Лъки като място за безвъзмездно предаване / без заплащане и за двете страни/ на ИУЕЕО за временно съхранение е отреден склад в РУМ-Лъки. Община Лъки има сключен договор с фирма „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД- гр. София от 12.04.2011г. за събирането и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).

Съгласно същата наредба Кметът на общината определя местата за събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ), смяна на отработени моторни масла, информира гражданите на територията на община Лъки за местата, както и за условията за приемане на отработените масла. Съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

на ИУГ и на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

За извършване на тези дейности кметът на общината сключва договор с лица, които притежават съответният документ по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ. Община Лъки има сключен договор с лица, които притежават съответният документ по чл. 35 от ЗУО, съгласно който 2 пъти годишно се провеждат акции чрез мобилни пунктове за събиране на излезли от употреба гуми от населението. Информация за дейностите се оповестява на интернет страницата на община Лъки.

1.4. Количества опасни отпадъци събрани от домакинствата

В съответствие с изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО, кмета на общината има ангажимента да събира разделно опасните битови отпадъци, генерирани от домакинствата (извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО), с цел предаването им за обезвреждане и оползотворяване. Общината към настоящия момент няма сключен договор за предаване на разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата. При наличие на такива отпадъци, те се предават съответно на площадки в гр. Асеновград и гр. Пловдив.

1.5. Други битови отпадъци, вкл. едрогабаритни отпадъци

Едрогабаритните отпадъци представляват обемни битови отпадъци, които поради своите размери и тегло не могат да се поставят в съдовете за твърди битови отпадъци и изискват специфична организация за предаване и третиране.

Към едрогабаритните отпадъци не следва да се отнасят типове отпадъци с вече установен режим на управление, каквито са:

- Отпадъци от строителство и разрушаване;
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- Излезли от употреба моторни превозни средства;
- Негодни за употреба батерии и акумулатори и др.

Процесът на управление на едрогабаритните отпадъци, като част от потока битови отпадъци изисква специфична организация за предаване и третиране на тези отпадъци, което поражда необходимост от разработване на ясни указания представени с добри примери и успешни практики.

Общината няма сключени договори за събиране на други битови отпадъци, като ЕГО, сурия и др. и не е обособила площадка за съхранение или третиране на ЕГО на нейна територия.

4.1.2. Изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 и 2 от ЗУО

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Законът за управление на отпадъците, регламентира цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за изпълнение от общините на територията на Р. България.

Чл. 31 ал. 1 на ЗУО предоставя информация за конкретните параметри за изпълнение, а именно:

- т. 1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.¹

Целите по ал. 1 до 2020 година, се постигат поетапно съгласно срокове, определени в Параграф 15 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО.

При изпълнение на законовите цели (чл. 31, ал. 1), размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, както следва:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване от общините на рециклираните и оползотворени битови отпадъци;
- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива.

Съгласно чл. 13, ал. 3, от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО се изчислява по методите съгласно приложение № 1 на Решение на Комисията от 18 ноември 2011 г. за установяване на правила и изчислителни методи за проверка на съответствието с целите, зададени в чл. 11, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

Избраният изчислителен метод за страната ни, за изчисляване на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници до 2020 г. е Метод 4 от Приложение 1 на Решение на Комисията от 18 ноември 2011 г. Според него степента на постигане на целите се изчислява по следния начин:

¹ количеството депонирани биоразградими битови отпадъци в Република България през 1995 г. е 2 247 500 t

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

$$\text{Рециклиране на битовите отпадъци (\%)} = \frac{\text{Рециклирани битови отпадъци (тона)}}{\text{Генерирани битови отпадъци (тона)}}$$

В количеството на рециклираните битови отпадъци попадат всички отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали предадени за рециклиране от:

- Организации по оползотворяване на отпадъци;
- Пунктове за вторични суровини;
- Общински и частни предприятия управляващи инсталации за предварително третиране на битови отпадъци или сепариращи инсталации;
- Търговски обекти;
- Физически лица;
- Експорт на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали.

Целите се изпълняват от общините членове на РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответното регионално сдружение. Важна предпоставка за тяхното постигане са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране ;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци.

Според Заповед №164 от 22.06.2022г. на Изпълнителния Директор на ИАОС за 2019 относно изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1. т. 1 от Закон за управление на отпадъците, към 2019 година 32 общини (12% от Общините в България) изпълняват заложените цели по чл. 31 (подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци).

Съгласно горесцитираната заповед, община Лъки е постигнала степен на рециклиране 4% за календарната 2019 г., което се явява неизпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.

4.1.3. Изводи и препоръки относно битовите отпадъци

- През разглеждания период от 2016-2020г. се наблюдава тенденция за намаляване на количествата образувани битови отпадъци в община Лъки, като количествата варират в диапазона от 670,28 до 592,26 тона годишно.
- По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват средно до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията. Община Лъки не се различава от посочената европейска статистика.
- На територията на Общината не се наблюдава увеличаване на количеството разделно събрани отпадъци, като количествата се запазват в рамките на 0,14-0,12 % от общото количество битови отпадъци.
- Община Лъки не разполага с инсталации за предварително третиране/сепариране на смесени битови отпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.
- Съгласно данните от морфологичния състав, с най-голям относителен дял за община Лъки са градинските отпадъци (29,79%), следвани от пластмасата (12,20%), хранителни отпадъци (10,56%) и ситна фракция <4см. Фракциите с най-нисък относителен дял са опасните отпадъци(0,79%), следвани от отпадъци от кожа (0,82%), гума (1,48%) и инертни>4 см (2,19%).
- Делът на рециклираните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, изчислени на основа на морфологичния анализ проведен през 2019 г. възлиза на 12,3 тона или 1,83% от общото количество генерирани отпадъци в общината.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- Сравнението на изчислената норма на натрупване съгласно проведения морфологичен анализ през 2019г. (247,49 кг/г/ж), отрежда място на община Лъки малко над осреднените стойности за нормата на натрупване за населените места с население под 3 хиляди, а именно 241,7 кг/ж/г., и общо за страната, от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. Това налага да се предприемат допълнителни усилия за предотвратяване на образуването на отпадъците и увеличение на количеството на разделно събраните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло, текстил, биоразградими отпадъци и др.

- Община Лъки, съвместно с организации по оползотворяване, има изградена и функционираща система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, включващи отпадъци от опаковки и НУБА, а за отпадъците от ИУЕЕО и излезли от употреба гуми са сключени договори с лица, притежаващи документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.
- На този етап няма създадена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, генерирани от поддържането на общинските зелени площи и от домакинствата в община Лъки.
- На територията на община Лъки няма създадена система за събирането на едрогабаритните отпадъци (ЕГО), текстилни отпадъци и опасни отпадъци от домакинствата.
- Община Лъки е постигнала степен на рециклиране 4% за календарната 2019 г., което се явява неизпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.
- Необходимо е в община Лъки да бъде създадени системи за разделно събиране на зелени/градински и хранителни/кухненски отпадъци, с оглед достигане на националните и европейски нормативни цели.
- Препоръчва се да бъдат разработени мерки за предотвратяване на образуване на отпадъци и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци и добавяне на нови потоци отпадъци, в т.ч. за текстилни отпадъци, масово разпространени отпадъци, ЕГО и др. посредством увеличаване броя на контейнерите и обособяване на площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства и др., с оглед намаляване на количествата депонирани отпадъци.

4.1.4. Анализ на утайки от ПСОВ

На национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за утайките от ПСОВ да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез.

За управление на отпадъците в България е създаден, национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ за отпадни води с период на действие 2014 – 2020 г., с основна цел да осигури рамка за планиране на национално ниво, както и разумен подход при определяне и прилагане на адекватни мерки за оползотворяване и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

обезвреждане на утайки. Планът анализира тенденциите на европейско ниво и тенденциите в България в т.ч. поставя национални цели и план за действие с мерки за постигането им.

Населените места с 2000 до 10 000 екв. Жители в областта, нямат изградени ПСОВ, а отпадъчните води се отвеждат и заустват непречистени във водоприемниците, като по този начин се поддържа натиска (замърсяването) върху тях в поречията на реките Арда, Марица и Места.

На територията на община Лъки няма ПСОВ и не се генерират утайки от ПСОВ.

4.1.5. Анализ на строителни отпадъци

Анализа на отпадъците от строителство и разрушаване се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата образувани и оползотворени строителни отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са основните източници на строителни отпадъци и каква е морфологията на строителните отпадъци;
- Какви са ключовите изисквания към общините в т.ч. към община Лъки, относно управлението на строителните отпадъци и как община Лъки отговаря на изискванията;
- Какви са основните изводи и препоръки;

Определения

По смисъла на Допълнителните разпоредби на ЗУО §1, т. 39 „*Строителни отпадъци*“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения“.

„*Материално оползотворяване*“ са всички операции по оползотворяване на ОСР, с изключение на енергийното оползотворяване и преработването в материали, които се използват като гориво. Материално оползотворяване на ОСР е всяка една от дейностите:

- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Оползотворяване в обратни насипи;

1. Национални цели до 2020 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Съгласно ЗУО кметът на общината отговаря за управлението на строителните отпадъци, образувани на нейната територия. Отговаря за оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци събрани от ремонтните дейности на домакинствата. (чл.19, ал. 3, т.5 от ЗУО).

Кметът на общината е пряко ангажиран с организирането на системи за третиране на строителни отпадъци най – късно от 01 Януари на 2020г, за подготовката им за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците, като с това се постигат целите по чл. 32, параграф 16 от ЗУО, както следва:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Кметът на общината контролира дейностите (чл.112, ал.1,т.1 от ЗУО), свързани с образуването, събирането, включително разделното, съхраняването, транспортирането, третирането на строителните отпадъци на територията на общината. Кметът контролира управлението на строителните отпадъци, когато общината е възложител на строителни дейности, регламентирани подробно в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (*Приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г. Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г*).

Общините имат възможност да приложат различни подходи за организация на дейността за изпълнение на ангажиментите им по отношение на строителните отпадъци от ремонтна дейност и съответно да ги регламентират в Наредбата по чл.22 от ЗУО. Общинският Съвет на общината приема наредба или тя е част от Общинската Наредба по чл. 22 от ЗУО, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци на територията на общината, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

2. Основни данни и тенденции на национално ниво

През периода от 2007-2011 г. в България се отчита намаление в количествата образувани отпадъци от строителство, което до голяма степен се дължи на големия спад в сектор „Строителство“ поради икономическата криза. След 2013 г. се наблюдава ръст в количествата строителни отпадъци, последван отново от спад през 2017 и 2018 г.

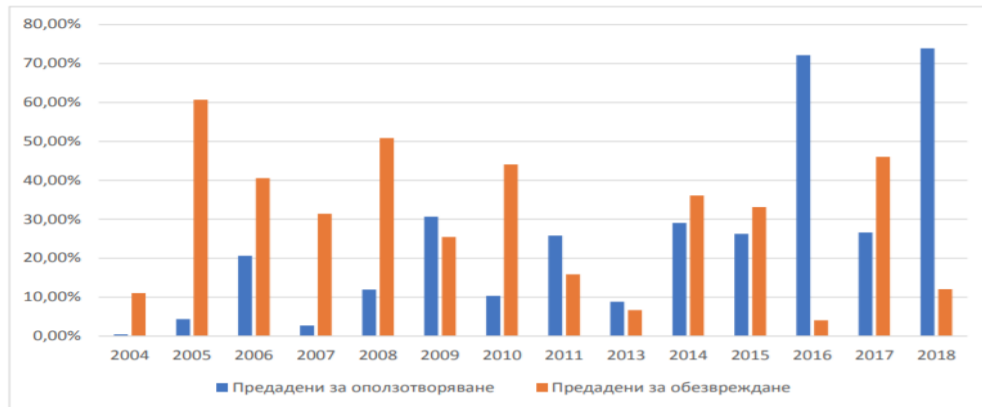
Строителните отпадъци са с относително малък относителен дял в общо образуваните производствени отпадъци в страната. Средно за шестгодишния период 2013-2018 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

строителните отпадъци представляват 6,6% от общо образуваните производствени отпадъци (с изключение на отпадъците от добивна промишленост).

Съгласно данни от НПУО за периода 2008-2018 г. се наблюдава увеличение на предадените за оползотворяване строителните отпадъци спрямо общото количество образувани строителни отпадъци, като през 2016 г. и 2018 г. предадените за оползотворяване отпадъци надвишават предадените за обезвреждане строителни отпадъци (виж фигура №9).

Източник: НПУО 2021 – 2028 г.

Фигура 2 Строителни отпадъци, предадени за оползотворяване и обезвреждане в България, 2008-2018 г.

През 2018 г. 73,9% от образуваните строителни отпадъци са предадени за оползотворяване.

Таблица 10 Депонирани строителни отпадъци на депа за битови отпадъци в България, 2010 – 2017 г.,
хил. тона

година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Общо за страната	374,949	507,661	554,108	998,907	534,078	465,566	434,824	561,007

Източник: НПУО 2021 – 2028 г.

3. Основни данни за ОСР на територията на община Лъки

На територията на община Лъки няма инсталации и депа за третиране на строителни отпадъци.

Съгласно Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Лъки чл.32 ал.2, Кметът на общината определя маршрута за транспортиране на строителни отпадъци и инсталацията/съоръжението за третирането им. За територията на община Лъки строителни отпадъци от домакинствата и от изпълнение или разрушаване на строежи, чиито възложител е община Лъки се депонират на площадка в м. "Иване", землището на с. Югово, община Лъки. Кметът на община Лъки ежегодно извършва запръстяване на площадката за строителни отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

При наличие на малък обем строителни отпадъци /след складирането им в чували до контейнерите за твърди битови отпадъци/ същите се извозват от сметосъбирачната кола на община Лъки до Регионалното депо в гр. Асеновград. При събаряне на сгради или ремонтни дейности, от които се получават големи количества отпадъци, собствениците на строителните отпадъци за своя сметка ги извозват до Регионално депо-Асеновград. На този етап Общината няма финансовата възможност да обезпечи предоставянето на специализирани контейнери за строителни отпадъци /гондоли/ за възмездно или безвъзмездно ползване от гражданите. За обслужването на тези контейнери е необходим специализиран автомобил, с какъвто общинския автопарк не разполага.

Количествата събрани отпадъци от строителство и разрушаване на територията на община Лъки, за периода 2016-2020 са представени в следващата таблица.

Таблица 4 Количествата събрани отпадъци от строителство и разрушаване на територията на община Лъки

година	Количество 2016 г.(тона)	Количество 2017 г.(тона)	Количество 2018 г.(тона)	Количество 2019 г.(тона)	Количество 2020 г.(тона)
Отпадъци от строителни и ремонтни дейности	12	20	10	8	7

Източник: Община Лъки, отчети към НСИ

През разглеждания период се наблюдава тенденция за намаляване на количествата събрани строителни отпадъци. За периода от 2016г до 2020г. отпадъците от строителство и разрушаване са намалели с 58%.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г., в България все още не е изградена национална информационна система за образуваните, рециклираните, оползотворените и депонираните строителни отпадъци, поради което данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници са непълни.

4. Изисквания на националното законодателство

Законът за управление на отпадъците, приет през 2012 г., въведе специални изисквания към оползотворяването на отпадъците от разрушаване на сгради. На основание на ЗУО в края на 2012 г. Министерски съвет одобри и Наредба за управление на строителни материали и за влагане на строителни рециклирани материали.

Съгласно ЗУО общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането само на ОСР от ремонтна дейност, образувани от домакинствата. Общините имат ангажимент по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

С Наредбата №7 от 13.12.2013 г. за реда и начина на изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци се определят:

- Редът и начина за определяне на размера на обезпеченията, както и реда и начина за изразходване на средства при закриване и рекултивация на депа, в т.ч. и на депа за ОСР.
- Размерът на отчисленията за депониране на всеки тон депониран отпадък, в т.ч. и на строителни отпадъци, които трябва да отчисляват собствениците на депа за строителни отпадъци, както и реда и направлението за изразходване на натрупаните средства.

Размерът на отчисленията за депониране на ОСР нараства поетапно до 2022 г., а след това размерът остава непроменен.

4.1.5.1. Изводи и препоръки относно ОСР

- Община Лъки няма изградена система за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на общината.
- На територията на община Лъки строителни отпадъци от домакинствата и от изпълнение или разрушаване на строежи, чиито възложител е община Лъки се депонират на площадка в м. "Иване", гр. Лъки
- Наблюдава се тенденция към намаляване на събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Лъки.
- На територията на община Лъки няма инсталации и депа за третиране на строителни отпадъци.
- Община Лъки се справя с оползотворяване на строителните отпадъци, основно чрез използването им за ремонтни дейности, за запълване на подпорни стени, горски и местни пътища и др. на територията на самата община.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА

НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ И НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В
КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

4.1. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на общината в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от това законодателство.

- Кои са нормативните документи на местно ниво, приети във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците
- Кои национални програмни документи определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на национално ниво.
- Какво е нивото на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците.
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа сме използвали следните методи:

- проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците;
- проучване на НПУО 2021-2028 г. относно анализа на нормативната уредба;
- проучване на стратегически и програмни документи на национално ниво относно управление на отпадъците;
- събиране и проучване на периодичните отчети за напредъка по изпълнението на програмните документи на общината, свързани с управление на отпадъците; проучване на степента на изпълнение на целите на общинската/регионалната програма за отпадъците като цяло и на всяка от мерките в програмата в края на програмния период.

4.2. Принципи и политики по управление на отпадъците

4.2.1. Йерархия при управление на отпадъците

Чл. 6, ал. 1 на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), в съответствие с Рамковата директива за отпадъци (чл. 4 от РДО) определя пет стъпки за управление на отпадъците, класифицирани според въздействието им върху околната среда, обединени под общото наименование „йерархия за отпадъците“:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци;
2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. Обезвреждане.

Предотвратяване образуването на отпадъци предлага най-добрите резултати за околната среда, и е най - приоритетна, следвана от подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Чл. 6, ал. 2 и 3 от ЗУО определя, че отклонения от йерархията се допускат само за специфични потоци отпадъци, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци.

При прилагането на йерархията се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото в съответствие с общата цел да се предотврати или намали вредното въздействие от отпадъците върху човешкото здраве и околната среда при спазване изискванията на нормативните актове относно:

1. Опазване на водата, въздуха, почвата, растенията и животните;
2. Шума и миризмите, и
3. Опазване на природната среда, които са обект на специална защита

Предотвратяване

Чл. 3 (12) от РДО, респ. §1, т.28 от ДР на ЗУО, дава следното определение за предотвратяване:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- Количеството отпадъци, включително чрез повторна употреба на продукти или удължаването на жизнения им цикъл;
- Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- Съдържанието на опасните / вредните вещества в материалите и продуктите“;

Предотвратяване е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Подготовка за повторна употреба

Чл. 3 (16) от РДО, респ. §1, т.25 от ДР на ЗУО, дава следното определение за подготовка за повторна употреба: „дейности по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка;“.

По дефиниция подготовка за повторна употреба е специфичен случай на оползотворяване. Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материала или предмета не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци. Примери за подготовка за повторна употреба включват ремонт на велосипеди, мебели или електрическо или електронно оборудване, от които притежателите им са се освободили.

Рециклиране

Член 3 (17) от РДО, респ. в §1. т.37 от ДР на ЗУО, дава следното определение: „Всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности“.

Подхода при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физико-химични характеристики и да се оползотворят повторно за същите или за други цели.

Друго оползотворяване

„Всяка дейност, която отговаря на определението „оползотворяване“ съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране“. Съгласно §1, т.13 от ДР на ЗУО, "Оползотворяване" е всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло. Приложение № 2 съдържа неизчерпателен списък на дейностите по оползотворяване.“

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по

- обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към § 1, т.11 на ЗУО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване, съгласно § 1, т.10 от ДР на ЗУО, като: „Дейност по оползотворяване, при която подходящи отпадъци се използват за рекултивационни цели в разкопани участъци или за инженерни цели в строителството на депа и където отпадъкът е заместител на неотпадъчни материали“;

Обезвреждане

Чл. 3 (19) от РДО, респ. §1, т.11 от ДР на ЗУО, дава следното определение: „Всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия“.

4.2.2 Принципи при управлението на отпадъците

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

Устойчиво развитие – основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природни ресурси по начин, който не ги унищожават или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъците.

Най-добри налични техники, не изискващи прекомерни разходи (НДНТ) – консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различни възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията при управление на отпадъците представя теоретична рамка, която може да се използва като ръководство при оценяване на различните възможности. НДНТ е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Независимо, че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТ, в зависимост от съществуващите обстоятелства и икономически условия.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

“Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвредени възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

Интегрирано управление на отпадъците – изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности на всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи.

Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъци и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им;

Предотвратяване – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;

Отговорност на производителя и замърсителя плаща – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъците или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.

Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

Принципът „замърсителят плаща“ означава, че дадено дружество, което причинява екологични щети, носи отговорност за тях и трябва да предприеме необходимите действия за тяхното предотвратяване или отстраняване, и да поеме всички свързани разходи

Съгласно **принципа “Разширена отговорност на производителя”**, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазар за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Двата принципа са разгледани по-подробно в „Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“.“

Разпоредбата на § 1, т. 17 от ДР на ЗУО дефинира понятието "отпадък" - *всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи.* Понятието "управление на отпадъците" е дефинирано в § 1, т. 46 от ДР на ЗУО, а именно - *това са събирането, транспортирането, обезвреждането и оползотворяването (включително сортирането) на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности, следексплоатационните грижи за депата, както и действията, предприети в качеството на търговец или брокер.*

4.2.3. Пакет за кръгова икономика

Като част от Европейската зелена сделка, през м. март 2020 г. ЕК публикува Нов план за действие към кръгова икономика с мерки, които да ускорят прехода към устойчив модел и възстановяването на природните ресурси и по този начин се намали въздействието върху околната среда и обществото.

Новият план за действие е насочен към: установяване на рамка за устойчива продуктова политика; ключови вериги за създаване на стойност в областта на продуктите; по-ефективна политика в областта на отпадъците, насочена към тяхното предотвратяване, повторно използване и оползотворяване; създаване на кръгови модели в полза на хората, регионите и градовете.

Ключови моменти в плана са:

- ✓ Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС. Комисията ще предложи законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, за да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране, и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба ще бъде ограничена, преждевременното излизане от употреба ще бъде поставено под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.
- ✓ Повече права за потребителите. Потребителите ще имат достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения. Те ще могат да се възползват от истинско „право на ремонт“.
- ✓ Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси и където потенциалът за кръгова икономика е голям. Комисията ще предприеме конкретни действия относно:
 - електроника и ИКТ — инициатива за кръгова електроника за постигане на по-дълъг жизнен цикъл на продуктите и подобряване на събирането и третирането на отпадъците акумулаторни батерии;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- превозни средства - нова регулаторна рамка относно акумулаторните батерии с цел повишаване на устойчивостта и насърчаване на кръговия потенциал на акумулаторните батерии;
 - опаковки - нови задължителни изисквания относно това какво се допуска на пазара на ЕС, включително намаляване на (свръх)опаковането ;
 - пластмаси - нови задължителни изисквания за съдържанието на рециклирани материали и специален акцент върху пластмасовите микрочастици, както и пластмасите на биологична основа и биоразградимите пластмаси;
 - текстилни изделия — нова стратегия на ЕС за текстила с цел засилване на конкурентоспособността и иновациите в сектора и насърчаване на пазара на ЕС за повторна употреба на текстилните продукти ;
 - строителство и сгради — всеобхватна стратегия за устойчива архитектурна среда, с която се насърчават принципите на кръговата икономика ;
 - храни — нова законодателна инициатива относно повторната употреба с цел да бъдат заменени опаковките, съдовете и приборите за еднократна употреба в хранителния сектор с продукти за многократна употреба.
- ✓ Гаранция за по-малко отпадъци. Усилията ще бъдат насочени към избягване на производството на отпадъци като цяло и преобразуването им във висококачествени вторични ресурси, за които е необходим добре функциониращ пазар на вторични суровини. Комисията ще проучи възможността за създаване на общ за ЕС хармонизиран модел за разделно събиране на отпадъци и етикетиране. Планът за действие съдържа и поредица от действия за свеждане до минимум на износа на отпадъци от ЕС и за справяне с незаконния превоз на отпадъци.

Кръговата икономика в контекста на управлението на отпадъците

През 2018 година в България са образувани 129.7 милиона тона отпадъци, което поставя страната на едно от първите места в Европейския съюз по образувани отпадъци на глава от населението и единица БВП.

Въпреки сравнително добре развитата рециклираща промишленост, страната отбелязва ниски нива на рециклиране на битови отпадъци (31.5%) в сравнение със средните за ЕС (47.4%) за 2018 г. А ако се разглежда общото равнище на рециклиране, с изкл. на отпадъци от добивната промишленост и от строителството, то през 2016 г. в България това равнище е 27%, докато средното за ЕС е 57%. Съществува явен риск за неизпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от домакинствата и с подобен характер, които трябва да бъдат постигнати през 2020 г. Притеснителен факт е, че по данни на НСИ в 202 общини в страната разделно събраните и предадени за рециклиране битови отпадъци са по-малко от 5%.

Същевременно, Рамковата директива за отпадъци от 2018 г. поставя нови и по-високи цели за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

които следва да се постигнат поетапно до 2035 г., както и цел за ограничаване депонирането на битови отпадъци до 10% от общо образуваните. Наличната и изграждаща се инфраструктура за третиране на битови отпадъци не биха могли да обезпечат постигането на тези цели за подготовка за повторна употреба и отклоняване на битови отпадъци от депониране. Привличането на частния сектор в дейностите по управление на битовите отпадъци се явява необходимост за постигането на тези високи цели в дългосрочен план.

Предстои сериозно предизвикателство пред местните власти – въвеждане на задължително разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата през 2023 г.

Необходими са координирани действия между общините, бизнеса, системите за разширена отговорност на производителите и гражданите за изграждане на удобни и икономически ефективни системи за разделно събиране на отпадъци от домакинства и значително повишаване на ангажираността и участието на последните в тези системи.

Постигането на по-ефективно използване на ресурсите, намаляването на количествата образувани отпадъци при различните производствени процеси и постигането на по-високи нива за рециклиране и оползотворяване изисква значителни инвестиции и усилия от страна на българските компании.

Приоритетни области в областта на отпадъците

Пластмаси - Производството на пластмаси в първична форма в България през 2019 г. е възлизло на 175 хил. тона, докато производството на пластмасови изделия е значително по-голямо и надхвърля 500 хил. тона. Значителното производство на пластмасови продукти и изделия в страната, предоставят възможност за влягане на рециклирани пластмаси.

Страната има дългогодишни традиции и опит в рециклирането на пластмасови отпадъци. През последните години бяха направени значителни инвестиции в сектора, в резултат на което капацитетът за рециклиране нарасна съществено, и по оценки надвишава 150,000 тона. Това дава възможност за рециклиране на цялото количество събрани пластмасови отпадъци в страната и същевременно осигурява възможностите за преработка на основните категории материали – LDPE, HDPE, PET, PE.

Независимо от постигнатите резултати са необходими допълнителни усилия за намаляване на количествата образувани пластмасови отпадъци, като приоритет трябва да бъдат пластмасите за еднократна употреба, подобряване на разделното събиране в домакинствата, намаляване на нежеланите примеси в произвежданите и предлагани на пазара пластмасови изделия и опаковки, които затрудняват последващото им рециклиране.

Отпадъци от строителство и разрушаване - Понастоящем изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, която определя процентът на рециклирани строителни материали, които следва да се влагат в определени строителни дейности се изпълнява частично. Инфраструктурата за рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване е недостатъчно изградена. Наблюдава се спад в равнището на рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване – от 90% през 2016 г. до 24% през 2018 г. Нерегламентираното депониране на този вид отпадъци продължава да бъде практика в страната. Необходимо е строителният сектор да поеме водеща роля при предотвратяването и повторната употреба на строителни отпадъци в партньорство с местните власти. Публичните институции също следва да играят много по-сериозна роля като използват обществените поръчки за проектиране на строителни обекти със залагането на рециклирани строителни материали. Липсата на платформа за обмен на информация и добри практики не позволява да се направи връзка между източниците на образуване на различни по вид отпадъци от строителство и разрушаване, наличието на различни по вид рециклирани строителни материали на регионалните съоръжения за рециклиране и строителния сектор в страната.

Хранителни отпадъци - Общите количества на образувани хранителни отпадъци в страната е значително – около 500 хил. тона – като подобрене в производствените процеси и общото им управление може да доведе до повишена ресурсна ефективност и значително намаляване на въглеродните емисии. Страната е в процес на изготвяне на Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни, която ще обхване всички етапи на хранителната верига: първично производство; преработка и производство; търговия на дребно и дистрибуция по друг начин; ресторанти и кетъринг услуги; и домакинства. По отношение на хранителните отпадъци от домакинства, много малка част от тях понастоящем се отклоняват от депониране. Въвеждане на задължително разделно събиране на био-отпадъци от домакинствата, едновременно с доизграждане на общинските системи за третиране на био-отпадъци, ще позволи оползотворяването на около 200 хил. тона хранителни отпадъци.

Биомаса и продукти на биологична основа - Произведена енергия от биомаса надхвърля 1 млн. тона, което представлява над 10% от общото потребление на енергия в страната. В България домакинствата потребяват 70% от енергията произведена от биомаса. Макар потенциалът за използване на отпадна дървесина за производство на енергия да позволява още по-висок дял на биомасата в енергийния баланс на страната, приоритет следва да бъде нейната преработка, а не енергийно оползотворяване. В същото време има много голям неизползван потенциал в оползотворяването на твърди

селскостопански отпадъци от стъбла от царевича за зърно, слънчоглед и други. Количествата твърди селскостопански отпадъци в страната се изчисляват на над 2 млн. тона годишно. Сегашната практика за неоползотворяване на голяма част от тези селскостопански отпадъци представлява загуба на ресурс за преработка и производство. Липсата на платформа за обмен на информация и добри практики не позволява да се направи връзка между източниците на образуване на биомаса в страната и производители и преработватели, които биха искали да оползотворят наличната биомаса в производството на различни продукти.

Основни суровини - Минно-добивната и преработвателната промишленост и металургията в България са много-добре развити и предоставят основен принос за националната икономика. Някои от суровините от критично значение за ЕС присъстват на територията на страната като основни полезни изкопаеми, а други компоненти се намират като изоморфни примеси в минералите на други минерали. Проучване на потенциала за добив на суровини от критично значение при експлоатацията на съществуващи находища и при бъдещи проучвателни дейности може да доведе до значителни икономически ползи.

4.3. Анализ на националната нормативна рамка

Целта на този раздел е да идентифицира възможно най-пълния набор от ангажименти на общината, произтичащи от актуалното национално законодателство.

4.3.1 Закони:

Закон за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012 г., посл. изм. и доп. изм. ДВ. бр.100 от 16 Декември 2022г.

ЗУО, въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъци (РДО) 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща“, „разширена отговорност на производителя“ и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка“ и „странични продукти“, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

С измененията на ЗУО от 05.03.2021 г. се въведоха изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. т.нар. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално изменението на: Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Пакет „Отпадъци“ въведе следните основни законодателни промени в ЗУО от март 2021 г.:

- ☞ Целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци е завишена до 65% през 2035 г., с което могат да бъдат извлечени съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. (чл. 31. ал. 1, т.5 от ЗУО). Въведени са и междинни цели от 55% и 60% съответно за 2025 г. и 2030 г.; (чл. 31, ал. 1, т.3 и 4 от ЗУО).
- ☞ С цел допълнително стимулиране на прехода към кръгова икономика в ЗУО е въведена цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г. (чл. 31, ал. 1, т.6 от ЗУО), която може да бъде отложена с 5 г., при условие, че държавата е постигнала намаление до 25 % (§15, ал.3 от ЗУО).
- ☞ С цел съпоставимост на резултатите между държавите-членки значително е стеснен обхватът на възможните методи на изчисляване на целта по рециклиране. Въвеждат се правила за изчисляването на целите въз основа на теглото на битовите отпадъци, които постъпват за рециклиране (чл.31, ал. 4 от ЗУО).
- ✓ чл. 31, ал. 4, т.1 „Теглото на подготвените за повторна употреба битови отпадъци е теглото на продуктите или компонентите на продукти, които са се превърнали в битови отпадъци и са били подложени на всички необходими дейности по проверка, почистване или ремонт, така че повторната им употреба да е възможна без допълнително сортиране или предварително третиране“;
- ✓ чл. 31. ал. 4, т.2. „Теглото на рециклираните битови отпадъци е теглото на отпадъците, които, след като са били подложени на всички необходими дейности по проверка, сортиране и други предварителни дейности по отстраняване на отпадъчни материали, които не са обект на по-нататъшно третиране, и за да се гарантира висококачествено рециклиране, се включват в процес на рециклиране, при което отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества.“
- ☞ С измененията в ЗУО са въведени определения за „неопасни отпадъци“, „битови отпадъци“, „биоотпадъци“, „отпадъци от строителство и разрушаване“, „хранителни отпадъци“, „оползотворяване на материали“ и „насипване“, за да се внесе яснота относно обхвата на тези понятия и да се постигне съпоставимост между обхвата на дейностите с отпадъците в отделните държави-членки;
- ☞ ЗУО, въвежда ново определение за „схема за разширена отговорност на производителя“, за да се изясни, че става въпрос за набор от мерки, предприети от държавите членки, с които производителите се задължават да поемат финансова или финансова и организационна отговорност за управлението на отпадъци като

етап от жизнения цикъл на продукта, включително за дейностите по събиране, сортиране и третиране;

- ☞ ЗУО, въвежда и изисквания за предприемане на мерки за насърчаване на разработването, производството и използването на опаковки за многократна употреба и такива, които са по-лесни за рециклиране, както и за по-голям акцент върху мерките за информиране на потребителите да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност, вкл. чрез многократна употреба.
- ☞ Измененията в ЗУО от 05.03.2021 г. (чл. 19, ал. 3, т.13) предвиждат кметовете на общините да осигуряват по-широка информираност на населението относно изпълнението на дейностите в обхвата на чл. 19, ал.3, т.1-12, 14 и 15, както и информация за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин.

Задължения на кмета на общината:

Съгласно ЗУО, кмета на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Съгласно чл. 22. от ЗУО, Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 ЗУО.

Кмета на общината разработва общинска наредба за управление на отпадъците и общинска програма за управление на отпадъците; организира внасянето на отчисления за след експлоатационни грижи на депа за битови отпадъци и за депониране на битови отпадъци в необходимия размер и срок; контролира изпълнението на общинската

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

наредба за управление на отпадъците; предлага за одобрение от общинския съвет на такса за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъците.

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО чрез участие на общините. Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, създават по реда на този закон регионално сдружение. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини. Регионалното сдружение възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Органи на управление на регионалното сдружение са общото събрание и председателят на сдружението.

Общото събрание взема решения за:

1. избор на председател;
2. приемане на нови членове в регионалното сдружение;
3. даване становище за присъединяване на община към сдружение на общини;
4. определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци;
5. определяне на общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки;
6. разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1;
7. приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците;
8. определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение);
9. даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци;
10. осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и;
11. собствеността на регионалното депо и/или на съоръженията за третиране на отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

12. вътрешни правила за работа на сдружението;

13. други въпроси, свързани с дейността на регионалното сдружение.

Кметовете на две или повече общини, включени в регион по чл. 49, ал. 9, разработват обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.

В допълнение, кмета на общината организира събирането на данни и предоставя информация към НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците по които се предоставя информация за дейности с отпадъци.

Закон за местни данъци и такси (ЗМДТ) в сила от 01.01.1998 г., посл. изм. изм. изм. ДВ. бр. 104 от 30 Декември 2022 .

Съгласно чл. 62 от ЗМДТ таксата за битови отпадъци се заплаща за извършваните от общината услуги по: събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл. 66 за всяка услуга поотделно- сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Новата постановка на чл. 62 от ЗМДТ, която съгласно последното изменение влиза в сила от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., с изключение на § 5 относно чл. 66, ал. 3, т. 1, § 15, 16, 17 и 20, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Съгласно изменението на чл. 62, след влизането му в сила, таксата за битови отпадъци ще се заплаща за извършваните от общината услуги по:

- събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
- третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Видът на предлаганите услуги по чл. 62 на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година.

Съгласно действащото и приложимо към момента законодателство, таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци- контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Новата формулировка на ЗМДТ прецизира и конкретизира видовете разходи по дейности, но не ги променя фундаментално, а именно:

- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в
- управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците – за услугата по чл. 62, т. 1;
- третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци – за услугата по чл. 62, т. 2;
- поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване – за услугата по чл. 62, т. 3.

Подзаконови нормативни актове

Подзаконовите нормативни актове по прилагане на ЗУО регламентират задълженията на институциите, физическите и юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците. Основните актове, които имат отношение към дейността на общините по отношение на отпадъците, са:

- *Наредба №7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.* При избор на площадка за разполагане на депа и други съоръжения за отпадъци трябва да се съобразяват с техническите изисквания за площадките, посочени в Наредбата.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Съгласно наредбата площадките за депа за битови отпадъци се определят така, че да обслужват населението на повече от една община, в съответствие с регионалния принцип по управление на отпадъците

- *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци* регламентира:
 - Изискванията към дейностите по разделно събиране на биоотпадъци;
 - Подходящи за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци;
 - Условието при които компоста и ферментационния продукт, получени от дейностите по оползотворяване на биоотпадъци, престават да бъдат отпадък по смисъла на ЗУО.
 - изискванията за качество на продукта, получен от дейности по оползотворяване;
 - изискванията за употреба на получения компост, ферментационен продукт, органичен почвен подобрител, стабилизирана органична фракция от процеса на механично-биологично третиране (МБТ).

Задължения на Кмета на общината:

Кметът на общината осигурява разделно събиране на биоотпадъците от поддържането на обществени площи, паркове и градини по чл. 34, ал. 1 ЗУО на територията на съответната община.

Кметът на общината включва като неразделна част от програмата по чл. 52 от ЗУО **мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината**, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.).

Мерките включват най-малко:

1. поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране, както и изчисляване на броя на домакинствата и на населението на всяка община, обслужвани от общинската система за разделно събиране;
2. разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини;
3. план за изграждане на съоръженията за оползотворяване на биоотпадъците, когато такива са предвидени на територията на общината, съгласно решението по чл. 26, ал. 1, т. 4 ЗУО, в т.ч. определяне на местоположението, необходимия капацитет и технология за третиране;
4. насърчаване на компостирането на място, в т.ч. домашното компостиране;
5. повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

6. насърчаване на рециклирането, включително компостиране, и разграждането на биологичните отпадъци по начин, който осигурява високо равнище на опазване на околната среда и води до резултати, отговарящи на съответните стандарти за високо качество;

7. насърчаване използването на безопасни материали, произведени от биологични отпадъци.

Кметовете на общините разработват подробен график за обслужване на съдовете за разделно събиране на биоотпадъци и го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението по друг подходящ начин.

- *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки* – с наредбата се определят изискванията за пуснатите на пазара опаковки и опаковъчни материали, както и за разделното събиране, многократна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци от опаковки, включително постигането на цели за рециклиране и/или оползотворяване.

Последните изменения на наредбата (ДВ, бр. 2 от 8.01.2021 г и ДВ бр. 100 от 16.12.2022 г), определят изискванията за пусканите на пазара на опаковки и опаковъчни материали, както и изисквания за разделното събиране, многократна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци от опаковки, включително постигането на цели за рециклиране и/или оползотворяване.

Измененията, които пряко касаят общините са от 2019 г., (чл. 24, ал. 1), относно осигуряването на минимален общ обем съдове за събиране на отпадъци от опаковки:

Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирани от организациите по оползотворяване, съответно от кметовете на общини, включват най-малко следните елементи: 1. зелени, жълти (и сини) съдове за събиране на отпадъци от опаковки от домакинствата, различни от тези за битови отпадъци, като се осигурява минимален общ обем на съдовете, както следва:

а) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) за населени места с под 50 000 жители, за всеки 350 жители - съдове с минимален общ обем 3300 л;

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) за населени места от 50 000 до 100 000 жители, за всеки 550 жители - съдове с минимален общ обем 3300 л;

в) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) за населени места над 100 000 жители, за всеки 750 жители - съдове с минимален общ обем 3300 л.

С измененията от 2019 г., кметът на общината може да подписва договор само с една организация по оползотворяване. Изключение правят Столичната община и градовете с население над 300 000 души с районно деление (чл. 33, ал. 2).

Задължения и правомощия на кмета на общината:

Кметът на общината може да подписва договор само с една организация по оползотворяване. Изключение правят градовете с население над 300 000 души с районно деление (чл. 33, ал. 2).

Съгласно чл. 26 от НООО, кметът на общината изпълнява задълженията по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО относно отпадъци от опаковки, като сключва договори за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината при минимални параметри на системата съгласно чл. 24 и 25, със:

- организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или;
- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Кметът на общината определя местата за разполагане на елементите от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, в т.ч. разполагането на съдове за събиране на битови отпадъци и съдове за разделно събиране, в съответствие с минималните критерии по чл. 24 и при спазване изискванията по чл. 25 НООО.

Кметът изпълнява задълженията си по чл. 26 ал. 1, т. 2 НООО, в случай на писмен отказ от всички организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки да сключат договор за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на съответната община. С договорите по ал. 1 се уговарят задълженията на страните по изпълнението и отчитането на целите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване. Кметът на общината осигурява и организира прилагането на подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Кметът на общината съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване. В случаите по ал. 1, т. 2 системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки осигуряват елементите съгласно чл. 24.

Кметът на общината отговаря контейнерите за битови отпадъци, различни от тези за отпадъци от опаковки, да не бъдат в жълт, зелен или син цвят.

Ежегодно до 31 март кметът на общината, сключил договори по чл. 26, ал. 1, т. 2, представя на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година съгласно приложение № 7 за:

- събраните чрез системи за разделно събиране количества отпадъци от опаковки на територията на общината;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- организираната система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината, в т.ч. съответствие с минималните критерии по чл. 24 и спазване изискванията на чл. 25;

- обхванатото от системи за разделно събиране население;

- проведени кампании за повишаване на общественото съзнание - в свободна форма.

- *Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци*

С наредбата се урежда реда и начина за:

- определяне размера на обезпечението по чл. 60, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и за предоставянето му при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране;

- разходване на натрупаните през експлоатационния период средства по чл. 60, ал. 1 ЗУО за извършване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци;

- определяне на размера и начина на усвояване на банковата гаранция по чл. 60, ал. 2, т. 3 ЗУО при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране;

- определяне размера на отчисленията по чл. 64 ЗУО и реда за предоставянето им при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депо за неопасни отпадъци с друг произход (когато отпадъците са от строителство и разрушаване).

С последните изменения на Наредбата от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

✓ за 2020 г. - 69 лв./т;

✓ за 2021 г. - 82 лв./т;

✓ за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

За депа за неопасни и/или инертни отпадъци (когато отпадъците са от строителство и разрушаване), размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО за тон депониран отпадък са:

✓ за 2020 г. - 69 лв./т;

✓ за 2021 г. - 82 лв./т;

за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв.

Промените в Наредба от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

- *Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)*

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

С наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането и третирането на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и изискванията към пусканите на пазара моторни превозни средства (МПС), материали и компоненти за тях.

С Постановление № 420 на Министерски съвет от 31.12.2020 г. бяха приети изменения на Наредбата за излезлите от употреба моторни превозни средства ("НИУМПС"). С направените изменения в § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби към НИУМПС е въведена нова дефиниция на понятието "излязло от употреба моторно превозно средство".

С направените изменения към § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби към НИУМПС е въведена значителна оптимизация на дефинициите, която позволява сериозно опростяване на процедурите и намаляване на административната тежест върху общинските органи в процеса по установяване и премахване на ИУМПС от имоти общинска собственост.

Задължения на кмета на общината:

- определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 ЗУО и наредбата по чл. 22 ЗУО.
- организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 ЗДП и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Кметът на общината извършва дейностите, като сключва договор със:

- организации по оползотворяване на ИУМПС;
- лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.

Кметовете на общини с районно деление могат да сключват договори с лицата и организацията по оползотворяване на ИУМПС за всеки район поотделно. Кметът на общината контролира изпълнението на задълженията във връзка със сключените договори по чл. 16, ал. 2 от НИУМПС.

- Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейности с отпадъци, както и за реда на водене на публични регистри - С тази наредба се определят: редът и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците; редът и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците; редът за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци; редът за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО); изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Изменението на наредбата от 2020 г. въвежда образци и създаване на ред за ежегодно докладване на количествата и видовете отпадъци, които са престанали да бъдат отпадъци през предходната година, както и на количествата и видовете странични продукти, образувани през предходната година, и дейностите, за които са реализирани, в съответствие с изискванията на чл. 44, ал. 9 и 10 от Закона за управление на отпадъците.

- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори.*

С наредбата се определят изискванията за пускането на пазара на батерии и акумулатори и за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването, и/или обезвреждането на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

Задължения на кмета на общината:

Съгласно чл. 27 от Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори, Кметът на общината:

- организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА;
- организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:
 - а) организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или;
 - б) други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на НУБА на територията на съответната община и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

Кметовете на общини с районно деление могат да сключват договори с лицата по ал. 1, т. 2 за всеки район поотделно.

- *Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

С наредба се определят:

- Условията и изискванията за проектиране, изграждане, експлоатация и закриване на депа, на които се депонират битови, строителни, производствени и/или опасни отпадъци;
- Условията и изискванията за изграждане и експлоатация на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- Процедурата и критериите за приемане на отпадъци на депа и извършването на оценка на безопасността на подземното съхраняване на отпадъци;
 - Изискванията към проектните решения на тялото на депото;
 - Общи правила при третиране на отпадъците за всяка от дейностите по чл. 35, ал. 2, т. 3-5 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), освободени от изискването за получаване на разрешените.
- *НАРЕДБА за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.*

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Съгласно чл. 8 от Наредбата, възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО). Планът по ал. 1 се изготвя от правоспособен проектант съгласно чл. 11, ал. 1 ЗУО и се одобрява от компетентния орган съгласно чл. 11, ал. 4 ЗУО (**Кметът на общината**). При етапност на СМР или дейности по премахване на строежи, съгласно издадено разрешение за строеж или заповед за премахване на строеж планът по ал. 1 съдържа информацията по чл. 9 за всеки един етап. Процедурата за одобряване на ПУСО се осъществява при условията на електронен обмен на документи (по електронен път) или чрез административната информационна система на компетентния орган по чл. 11, ал. 4 ЗУО.

Съгласно чл. 27 на Наредбата, контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът. Контролът по чл. 27 се осъществява от компетентния орган чрез проверка на:

- постигната степен на материално оползотворяване на СО спрямо заложената в ПУСО;
 - постигната степен на изпълнението на целите за влагане на рециклирани строителни материали и на строителни отпадъци, когато е приложимо;
 - документите по чл. 10, ал. 3 на Наредбата.
- *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване /НИУЕЕО/*

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

С Наредбата за електрическо и електронно оборудване се регламентира:

- въвеждането на изисквания за проектиране и маркиране на ЕЕО;
- извършването на дейностите по разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна употреба, оползотворяване и/или обезвреждане на ИУЕЕО без риск за човешкото здраве и околната среда;
- информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на ИУЕЕО и за наличните системи за разделно събиране;
- случаите и условията за носене на отговорност от първоначалния причинител на ИУЕЕО по цялата верига от неговото събиране до третирането му, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране на ИУЕЕО;
- мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, в т.ч. лицата, които пускат на пазара ЕЕО.

Задължения на Кмета на общината.

Съгласно чл. 27 от Наредбата, Кметът на общината:

- оказва съдействие на организациите по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО;
- организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:
 - а) организации по оползотворяване на ИУЕЕО, и/или;
 - б) лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или;
 - в) други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община.

- *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти.*

С наредбата се определят изискванията за: 1. пускането на пазара на масла; 2. разделното събиране, съхранението, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

Задължения на Кмета на общината:

В чл. 39 на Наредбата е посочено, че кметът на общината:

- определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

- *Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми /НИТИУГ/.*

С Наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането, съхранението, оползотворяването или обезвреждането на излезли от употреба гуми, включително целите за регенерирането и/или рециклирането и/или оползотворяването им, като се регламентират: - предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ИУГ; - прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара гуми, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на ИУГ, без риск за човешкото здраве и околната среда и постигане на целите за регенерирането и/или рециклирането и/или оползотворяването им; - въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ; - информирането на крайните потребители за ролята им в събирането на ИУГ и наличните системи за събиране.

С Наредбата се въвежда задължение за събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ както на дистрибуторите, така и на лицата, извършващи продажби на крайните потребители, в случаите, когато лицата, които пускат на пазара гуми не могат да бъдат идентифицирани.

Задължения на Кмета на общината:

В Наредбата се уреждат и задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация, съгласно чл. 20, Кметът на общината:

- определя местата за събиране на ИУГ на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на ИУГ;
- съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Наредбата се прилага за всички видове пуснати на пазара гуми (външни, вътрешни и плътни), независимо от предназначението им, както и за излезлите от употреба гуми.

Излезлите от употреба гуми, образувани в резултат на разкомплектоването на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) съгласно наредбата по чл.13, ал.1 от ЗУО относно моторните превозни средства (МПС) се зачитат за изпълнение на целите по същата наредба при тяхното регенериране и/или оползотворяване, като разходите са за сметка на лицата, пускащи на пазара МПС и се предават за оползотворяване на лица,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

извършващи дейности по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ, които притежават съответния документ, издаден по реда на чл. 35 от ЗУО. С оглед насърчаването на материалното оползотворяване на излезлите от употреба гуми в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, регламентирана в Рамковата директива за отпадъците и ЗУО, са въведени цели по рециклиране и регенериране на ИУГ, които се постигат поетапно до 2020 г.

4.4 Анализ на стратегически и програмни документи на национално, регионално и общинско ниво относно управление на отпадъците

4.4.1. Стратегии

Стратегия и план за действие за преход към Кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г.

В областта на изпълнението на политиките в областта на околната среда, ЕС препоръчва на държавите членки от общността да разработят дългосрочна стратегическа визия и интегриран подход, чрез които националните политики да ускорят навлизането на кръговата икономика във всички икономически сектори. В тази връзка е изготвена стратегия за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022-2027 г.

Изготвянето на Стратегията и плана на действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022-2027 г. е с цел постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

В стратегията са формулирани три стратегически цели, със съответните специфични цели:

- Стратегическа цел 1: Зелена и конкурентноспособна икономика
 - Специфична цел 1.1: По-висока производителност на ресурсите;
 - Специфична цел 1.2: Нови бизнес модели;
 - Специфична цел 1.3: Свързаност в икономиката;
 - Специфична цел 1.4: България допринася за доставките на критични суровини.

- Стратегическа цел 2: По-малко отпадъци и повече ресурси
 - Специфична цел 2.1: По-малко отпадъци;
 - Специфична цел 2.2: Повече възможности за устойчива употреба;
 - Специфична цел 2.3: Повече рециклирани отпадъци, по-качествени суровини;
 - Специфична цел 2.4: Без депонирани отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- Стратегическа цел 3: Икономика в полза на потребителите
 - Специфична цел 3.1: По – добре информирани потребители;
 - Специфична цел 3.2: Устойчиви модели на поведение;
 - Специфична цел 3.3: Социална зелена икономика.

За тяхното постигане са обосновани конкретни мерки, които са залегнали като конкретни дейности в плана за действие към стратегията, като при прилагането на плана се залага основно на коригиране на дисбалансите и преодоляване на пречките пред постигането на целите на стратегията за кръгова икономика.

Мерките, свързани с изпълнение на Стратегическа цел 2: По-малко отпадъци и повече ресурси, включват следните действия на общините:

- Въвеждане на мерки на общинско ниво за предотвратяване образуването на отпадъци и преход към кръгова икономика;
- Мерки свързани с устойчива употреба и повторно използване на продуктите на местно ниво;
- Ограничаване използването на еднократни пластмасови продукти в публичната администрация;
- Прилагане на системи за разделно събиране на едрогабаритни отпадъци, насочени към повторна употреба;
- Прилагане на системи за събиране на смесени битови отпадъци, който насърчават разделното събиране на отпадъци от домакинствата;
- Промяна в начина на определяне на „такса битови отпадъци“ и преминаване към заплащане пропорционално на количествата или обема на отпадъците;
- Въвеждане на задължително разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата, в съответствие с изискванията на РДО;
- Въвеждане на задължително разделно събиране на био-отпадъци от домакинствата и подобни отпадъци;
- Подобряване взаимодействието между организациите за оползотворяване и общините;
- Предоставяне на информация на потребителите и мерки за повишаване на общественото съзнание и насърчаване на устойчиво потребление;
- Изготвяне на оценка за необходимия капацитет, инсталации и съоръжения за третиране на битови отпадъци в региони с предвидено финансиране от ПОС 2021- 2027 г;
- Засилване на контрола върху ефективното разходване на средствата от такса битови отпадъци;
- Привличане на частния сектор при постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- Подкрепа за дейности по предотвратяване, повторна употреба, разделно събиране, рециклиране и оползотворяване чрез отчисленията за депониране на отпадъци;

Засилване на контрола върху нерегламентираното изхвърляне/обезвреждане на ОСР.

4.4.2. Планове и програми

Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) е разработен в съответствие с чл. 28 и чл.29 от Рамковата директива за отпадъци и чл. 49 и чл.50 от ЗУО. НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с времеви хоризонт 2021 – 2028 г.

Формулирани са три стратегическите цели, в синхрон с настоящата програма, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Всяка една от подпрограмите към НПУО 2021-2028 г. съдържа кратко описание, източници на финансиране, които основно са общински и държавен бюджет, средства от европейски структурни и инвестиционни фондове, бюджет на ПУДООС и др. Подпрограмите към НПУО 2021 – 2028 г., включват:

- „Инвестиционните мерки“ включват основно изграждането на инфраструктура. Инвестиционните мерки за различните видове инсталации са остойностени на базата на капацитета на инсталациите в съответствие с изчисленията от МОСВ сценарии за бъдещото развитие на политиката по управление на отпадъците в следващия програмен период и средни инвестиции на тон/капацитет от сключените договори по ОПОС 2014-2020 г. за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците. Инвестиционните мерки за съдове, транспортни средства, компостери и др. са остойностени на базата на съответния брой съдове/транспортни средства и др., идентифициран в резултат на анализите и прогнозите и съответните средни цени в резултат на пазарно проучване;
- "Меките мерки" включват разнообразни дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на покани за подаване на проекти; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др. Част от тях са остойностени на базата на информацията за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. Другата част от "меките" мерки не са остойностени. Такива са мерките, влизащи

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

в обхвата на дейностите, изпълнявани от съответните институции, отговарящи за изпълнението на съответната мярка напр. МОСВ, РИОСВ, общините и др. и са финансирани от бюджета на дейността на съответната институция.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

Предвижда се плана ще подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

4.5. Основни изводи и препоръки.

Въз основа на направените анализи на националната нормативна уредба и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

- Националната правна рамка е цялостно съобразена с европейското законодателство по управление на отпадъците и включва конкретни разпоредби определящи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците в т.ч. ангажименти за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци;
- Националното законодателство ясно разграничава и регламентира отговорностите на институциите на централно и местно ниво по отношение извършването на инспекции и контрол на дейностите с отпадъци;
- Общините в т.ч. община Лъки изпълняват контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнение на програмните документи, които публикуват на интернет страницата си.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА
НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

4.3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Въведение

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл. 22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО;
- Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи на изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл. 67, ал. 4, ЗМДТ);
- Кои други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците.

За осигуряване на необходимата информация са ползвани и проучени местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

В този раздел ще се анализира общинската наредба за управление на отпадъците и съответствието ѝ с минималните изисквания на ЗУО, както и подзаконовите държавни и общински нормативни актове. Анализът ще обхване и други нормативни актове на общината, пряко или косвено свързани с управлението на отпадъците.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация са ползвани и проучени местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

По-подробна информация е посочена в 4.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините, част 4.2.1. Анализ на националната нормативна рамка, подзаконови нормативни актове.

4.3.1. Анализ на общинската нормативна рамка

Основен предмет на този анализ е общинската наредба за управление на отпадъците и съответствието ѝ с изискванията на националната нормативна уредба.

ЗУО определя в чл. 22 минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците, които е необходимо да уреждат условията и реда за

изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл. 22 от ЗУО, общините включват широк кръг въпроси, свързани с отпадъците и чистотата на обществените места, произтичащи от ЗУО и други нормативни актове.

1. Наредби на местно ниво:

1.1. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Лъки, приета с Решение № 313, взето с Протокол №43 от 26.06.2014г. на Общински съвет Лъки, изм. и доп. с Решение №326, взето с протокол №42 от 29.08.2019г.

Наредбата има за цел екологосъобразното третиране на отпадъците, предотвратяване или намаляване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Наредбата регламентира извършването на дейностите по поддържане и опазване на чистотата, изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали на територията на община Лъки.

Наредбата определя правата и задълженията на кмета и общинската администрация по управлението на отпадъците.

В Наредбата са посочени задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между Общината от една страна и от друга - на специализираните фирми и дружества, които по договорни отношения извършват дейностите свързани събирането, включително разделното, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците.

Наредбата регламентира правата, задълженията и отговорностите на физическите и юридическите лица и едноличните търговци- причинители и /или притежатели на отпадъци на територията на община Лъки.

1.2. Наредба за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги на територията на община Лъки

Община Лъки е приела Наредба за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги на територията на община Лъки, приета Решение № 109, взето с Протокол № 14 от редовно заседание на ОбС-Лъки, изменена и допълнена с Решение № 253, взето с протокол № 37 от 22.12.2022 година.

Наредбата урежда реда и начина за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от общинска администрация на физически и юридически лица, реда и срока на тяхното събиране на територията на община Лъки.

Съгласно чл. 16 от Наредбата, такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, транспортирането и третирането на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Видът на предлаганите услуги по чл. 16, границите на районите и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година. Заповедта се обявява публично чрез средствата за масово осведомяване и в Интернет сайта на общината.

Таксата за битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила е по видове услуги: събиране и извозване на битовите отпадъци, обезвреждане на битови отпадъци в депо, поддържане на местата за обществено ползване.

За имоти на предприятия и граждани, попадащи извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване, се събира такса за обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в размер пропорционален в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите на предприятията, респективно на данъчната оценка на имотите на гражданите, съгласно приложение № 2 от ЗМДТ.

Такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията (чл.20) се определя:

1. според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване;
2. пропорционално в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на активите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци по т.1.

За определяне на размера на таксата по чл. 20, т. 1 общински съвет определя цена на 1 куб. м. събран и извозен отпадък. Освен таксата по ал. 2 предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционален в промили на по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите.

Контрол по "Такса за битови отпадъци" се извършва от определени със заповед на кмета лица.

1.3. Наредба за принудителното изпълнение на заповеди по чл. 195, ал. 4, ал. 5 и ал. 6 от ЗУТ за поправка, заздравяване или премахване на строежи или части от тях и заповеди по чл. 225 а, ал. 1 от ЗУТ за премахване на незаконни строежи или части от тях от органите на Община Лъки

Наредбата е приета с Решение № 380, взето с Протокол № 56/ 28.05.2015 г. на Общински съвет Лъки.

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение от Община Лъки на влезли в сила заповеди на Кмета на Община Лъки, издадени на основание чл.225а, ал.1 от Закона за устройство на територията /ЗУТ/, за премахване на незаконни строежи или части от тях. По реда на тази наредба принудително се изпълняват и разпореждания за поправка или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни видове строителни работи. Тази наредба се прилага за строежи от четвърта, пета и шеста категория - незаконни по смисъла на чл.225, ал.2 от ЗУТ.

Към принудително изпълнение на заповеди по чл. 225а, ал. 1 от ЗУТ за премахване на незаконни строежи или части от тях се пристъпва, когато същите не са изпълнени доброволно от адресата/адресатите на заповедта в определения с нея срок за доброволно изпълнение. Окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на незаконен строеж, и възстановяването на терена се извършва от Общината за сметка на собствениците на строежа.

1.4. Устройствен правилник на общинска администрация - Лъки

Устройственият правилник на общинска администрация на Община Лъки е утвърден със заповед № 87 от 17.07.2019 г. на кмета на Община Лъки. С този правилник се определят организацията на дейността и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация на община Лъки.

Дейностите по управление на отпадъците се осъществяват от отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“ .

В Устройствения правилник подробно са описани функциите на отдела във връзка с управлението на отпадъците. В Анализа на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове подробно са разгледани функциите на звената от общинската администрация по отношение управлението на отпадъците.

2. Анализ на общинската наредба за управление на отпадъците и съответствието ѝ с изискванията на националната нормативна уредба. /НАРЕДБА за управление на отпадъците на територията на община Лъки /

2.1. Битови, биоотпадъци и строителни отпадъци.

2.1.1. Битови отпадъци

Кметът на Община Лъки отговаря за осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им, избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци.

2.1.2. Биоотпадъци.

Съгласно чл.28 ал.5 от наредбата за управление на отпадъците на Община Лъки биоотпадъците от домакинствата на територията на общината се събират разделно, като Администрацията на Община Лъки осигурява подходящи контейнери за събиране, транспортиране и оползотворяване на биоотпадъците. Биоотпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради се събират разделно и се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Хранителните отпадъци се събират разделно и се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци до въвеждане на система за разделно събиране на хранителни отпадъци.

2.1.3. Строителни отпадъци.

Съгласно чл. 10 ЗУО, строителството, разрушаването на законни сгради и съоръжения и доброволното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва по начин, осигуряващ последващото оползотворяване, в т.ч. рециклиране на образуваните строителни отпадъци в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 43, ал. 4 ЗУО. При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от строителни отпадъци. Принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали.

Възложителят на обществени поръчки за проектиране и изпълнение на строежи, с изключение на премахване на строежи, включва в условията за избор на изпълнител и в договорите за възлагане задължения към изпълнителите за влагане на рециклирани строителни материали съгласно изискванията на наредбата по чл. 43, ал. 4 ЗУО.

Произведените продукти от рециклиране на строителни отпадъци, които се пускат на пазара в Република България и са предназначени за трайно влягане в строежите или части от тях, трябва да осигуряват изпълнението на основните изисквания към строежите въз основа на експлоатационните им показатели, определени в техническите спецификации, както и на нормативните изисквания за тяхната употреба в зависимост от областта на приложението им.

В чл. 11 на ЗУО се постановява, че възложителят на строителни и монтажни работи по смисъла на § 5, т. 40 от допълнителните разпоредби на Закона за устройство на територията, с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи **отговарят** за изготвянето на план за управление на строителни отпадъци в случаите, определени с наредбата по чл. 43, ал. 4. Планът се изготвя от правоспособен проектант по смисъла на чл. 162, ал. 1 от Закона за устройство на територията.

Съгласно чл.11, ал.4 ЗУО, плановете за управление на строителни отпадъци когато не са одобрени по реда на чл. 156б, ал. 6 от Закона за устройство на територията **се одобряват от кмета на общината** или оправомощено от него длъжностно лице по искане на възложителя на строежа след влизането в сила на разрешението за строеж и преди откриването на строителната площадка и/или преди започването на дейностите по изграждане или премахване на обект по чл.11, ал 1 ЗУО. За обектите, свързани с отбраната и сигурността на страната, планът за управление на строителните отпадъци се одобрява от министъра на отбраната, съответно от министъра на вътрешните работи, от председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ или от председателя на Държавна агенция „Разузнаване“. Компетентните органи по ал. 4 и 5 могат да изискват предоставяне на допълнителна информация или отстраняване на нередовности в случай на несъответствие с изисквания на наредбата по чл. 43, ал. 4, като изпращат мотивирано становище до заявителя не по-късно от 14 дни от получаването на плана. Компетентните органи по ал. 4 и 5 одобряват плана за управление на строителни отпадъци или мотивирано отказват одобряването му в 14-дневен срок от получаването на плана или от отстраняването на нередовностите и/или предоставянето на допълнителната информация.

За строежи, разположени на територията на повече от една община, плановете по ал. 1 се одобряват от кметовете на съответните общини или от оправомощени от тях длъжностни лица за частта от строежа, която се изпълнява в териториалния обхват на съответната община. Отказът за одобрение на плана може да бъде обжалван пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Одобрението на плана за управление на строителни отпадъци включва проверка на съответствието с целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и състоянието на обектите се установяват:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно наредбата по чл. 43, ал. 4, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци.

Съгласно чл.30 от Наредба за управление на отпадъците на територията на община Лъки, При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от строителни отпадъци. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

Съгласно чл. 32 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Лъки Кметът на общината определя маршрута за транспортиране на строителните отпадъци и инсталацията/съоръжението за третирането им. За територията на община Лъки строителни отпадъци от домакинствата и от изпълнение или разрушаване на строежи, чиито възложител е община Лъки се депонират на площадка в м. "Иване", землището на с. Югово. Кметът на община Лъки ежегодно извършва запръстяване на площадката за строителни отпадъци.

2.2. Опасни битови отпадъци.

В съответствие с изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО, кмета на общината има ангажимента да събира разделни опасните битови отпадъци, генерирани от домакинствата (извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО), с цел предаването им за обезвреждане и оползотворяване. Общината към настоящия момент няма сключен договор за предаване на разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата.

2.3. Масово разпространени отпадъци.

В следващите редове ще разгледаме 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): 1. опаковки; 2. излезли от употреба МПС (ИУМПС); 3. излезли от употреба електрически и електронни отпадъци - ИУЕЕО; 4. отпадъчни масла и нефтопродукти; 5. батерии и акумулатори; 6. гуми. При тези видове отпадъци, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО.

Мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, в т.ч. лицата, пускащи на пазара в Република България продукти, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци, се определят с наредбите, с цел насърчаване на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друго оползотворяване на тези отпадъци.

Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6 ЗУО, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, със:

- организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III ЗУО, и/или други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.
- Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 ЗУО и изпълнение на задълженията по чл. 19 ЗУО чрез участие на общините.

В изпълнение на законовите си задължения Община Лъки е сключила договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

2.3.1. Отпадъци от опаковки.

Дефиниция на опаковка, а именно „опаковка“ означават всички продукти, направени от материал от всякакво естество, използвани, за да се поставят в тях, съхраняват, пренасят, доставят и представят стоки, от сурови материали до обработени стоки, от производителя до ползвателя или потребителя. Артикули, които „не се връщат“ и се използват за същите цели, също се считат за опаковки.

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки в сила от 06.11.2012 г., приета с ПМС № 271 от 30.10.2012 г. Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 30 Август 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 16 Декември 2022г. (НООО)

С наредбата се регламентират:

- изискванията за предотвратяване вредното въздействие на отпадъците от опаковки върху околната среда;
- прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отпадъци от опаковки без риск за човешкото здраве и околната среда и за постигане на целите за оползотворяване по чл. 9;
- изискванията към пусканите на пазара опаковки;
- изискванията за маркиране на опаковките;
- мерките, насочени приоритетно към предотвратяване на образуването на отпадъци от опаковки и като допълнителни основни принципи, към повторна употреба на опаковките, към рециклиране и други форми на оползотворяване на отпадъците от опаковки и към намаляване на окончателното обезвреждане на такива отпадъци, с цел да се спомогне за прехода към кръгова икономика;
- условията за носене на отговорност от първоначалния причинител на отпадъци от опаковки по цялата верига от тяхното събиране до третирането им, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране, в съответствие с чл. 7, ал. 3 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, с цел насърчаване на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друго оползотворяване на отпадъците от опаковки в съответствие с чл. 13, ал. 2 и 3 ЗУО;
- създаването на системи за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки;
- информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отпадъци от опаковки, значението на маркировките върху съществуващите опаковки на пазара и наличните системи за събиране, оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки.

Регламентация в Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Лъки /Наредбата/

С наредбата се урежда управлението на масово разпространените отпадъци, в т.ч. отпадъци от опаковки и отпадъчни материали от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), отработени моторни масла (ОММ), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и излезли от употреба автомобилни гуми (ИУАГ).

Съгласно чл. 18 от Наредбата, Кметът на Община Лъки организира дейностите по разделно събиране на отпадъците от опаковки, отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаса и стъкло в система за разделно събиране, като сключва договори с:

- 1) Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО;
- 2) С други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на Община Лъки, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС, в случай на писмен отказ от всички Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Лицата извършващи дейности по събиране и транспортиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло на територията на община Лъки са длъжни да:

- да предоставят информация на кмета на общината относно събраните от контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчните материали, отсортирано и предадено количество на краен преработвател в срок до 10-то число на месеца за предходния;
- да събират и транспортират разделно събраните отпадъци по начин, който не допуска тяхното смесване, което би довело до затрудняване на последващото им сортиране по материали преди предаване на краен преработвател;
- да притежават необходимия ресурс за осигуряване на ефективно действаща система за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло.

Системата за разделното събиране на отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаси и стъкло се използва само от домакинствата на територията на община Лъки. Съгласно чл.21 на Наредбата собственици или ползвателите на търговски обекти, производствени и административни сгради, СОУ и ОДЗ са длъжни да осигуряват за своя сметка събирането и сортирането на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло на територията на съответния обект, като ги предават на:

- на организация по оползотворяване, която има изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Лъки;
- на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО;
- на организация по оползотворяване на опаковки.

Лицата по чл.21 в срок до 3 месеца от влизането на настоящата наредба в сила уведомяват писмено ОбА-гр. Лъки за:

1. сключен договор или споразумение за предаване на разделно събрани отпадъци, включително дата на сключване и срок на договора, документа на лицето по чл.35 от ЗУО, което извършва транспортирането и/или третирането на отпадъците; начина на извършване на разделното събиране в обекта;
2. лицето отговорно за предоставяне на информация за отпадъците;
3. наименование на ползвателя/ползвателите на обекта.

Като са длъжни всяко тримесечие до 30 число да предадат писмена информация в ОбА-гр. Лъки за количеството разделно събрани отпадъци от съответния стопанисван от тях обект.

С чл. 10 от Наредбата се забранява:

1. Смесването на различни фракции от оползотворими компоненти, както и смесването на оползотворими и неоползотворими компоненти в съдовете / местата/ за разделно събиране на отпадъци;
2. Изхвърлянето на разделно събираеми отпадъци /хартия, картон, стъкло и пластмаса/ от производствени и търговски обекти, заведения за обществено хранене, административни сгради и учреждения, училище и обединено детско заведение в контейнерите за битови отпадъци и в контейнерите за разделно събиране на тези отпадъци;
3. Изваждане на отпадъци от съдовете за отпадъци, в т.ч. и от специализираните / за разделно събиране/;
4. Паленето и изгарянето на отпадъци в съдовете за смет и изхвърлянето на не загасена жар.

Във връзка с изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО и наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло Община Лъки има сключен договор с „Екобулпак“ АД за оползотворяване на отпадъците от опаковки. Фирмата е разположила общо 13 броя жълти контейнери за събиране на хартиени, пластмасови и метални опаковки от 1100л. и 14 броя зелени контейнери тип „Иглу“ за опаковки от стъкло от 1400л.

2.3.2. Излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/

Отпадъци от електрическо и електронно оборудване са всяко електрическо или електронно оборудване, вещество или обект, който по принцип е предназначен да бъде или се изисква да бъде изхвърлен. Електрическо и електронно оборудване: оборудване, което зависи от електрически ток или електромагнитни полета, за да работи правилно.

Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване /НИУЕЕО/

Задълженията на кмета на общината съгласно НИУЕЕО са подробно посочени в анализа, т. 4.2.2. Подзаконовни нормативни актове.

Съгласно чл.39 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Лъки Кметът на общината отговаря за разделното събиране на ИЕЕУО като организира изпълнението на задължението си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО, като сключва договори с:

1. организации по оползотворяване на ИУЕЕО, и/или;
2. лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или;
3. други лица, притежаващи документ по чл. 35 от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Кметът на Община Лъки изготвя и утвърждава съвместно с лицата по чл. 39 от наредбата график, който следва да съдържа най-малко две дати годишно. Графикът се обявява на интернет страницата на Общината.

Лицата, които извършват продажба на електрическо и електронно оборудване /ЕЕО/ на крайните потребители, са длъжни да поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/ или други налични места за предаване на ИУЕЕО.

За населението на община Лъки като място за безвъзмездно предаване / без заплащане и за двете страни/ на ИУЕЕО за временно съхранение е определен склад в РУМ-Лъки.

Събирането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се извършва от „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД.

2.3.3. Негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/

С наредбата се определят изискванията за пускането на пазара на батерии и акумулатори и за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

Задълженията на кмета на общината относно НУБА са подробно посочени в анализа, т. 4.2.2. Подзаконови нормативни актове.

Съгласно чл.44 от наредбата Кметът на Община Лъки организира дейностите по разделно събиране съгласно разпоредбите на Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори, като за целта сключва договори с:

1. организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО;
2. други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на НУБА на територията на общината и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

С наредбата се забранява :

- 1) изхвърлянето на НУБА в съдовете за битови отпадъци;
- 2) нерегламентираното изхвърляне и/или изливане на електролит от НУБА;
- 3) депонирането и/или изгарянето на портативни НУБА, съдържащи живак, кадмий или олово;
- 4) депонирането и/или изгарянето на автомобилни и индустриални НУБА, както и на части или материали от тях, които могат да бъдат рециклирани и/или оползотворени по друг начин.

Съгласно Наредбата лицата, които извършват продажба на портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори на крайни потребители са длъжни да предвидят достъпни места за поставяне на съдове за събиране и да приемат обратно негодните за употреба батерии и акумулатори от същия вид. Системите за разделно събиране на НУБА не трябва да възпрепятстват функционирането на съществуващите системи за събиране на битови отпадъци и за разделно събиране на други масово разпространени отпадъци.

Община Лъки има сключен договор с „ЕКОБАТЕРИ“ АД, която притежава разрешение № ООп-НУБА-01-00/01.02.2013г., издадено от Министъра на околната среда и водите, за извършване на дейност като организация по оползотворяване на НУБА по смисъла на § 1, т. 16 от допълнителните разпоредби на ЗУО. Като за целта фирмата е разположила 23 броя три литрови контейнери в гр. Лъки и селата от общината.

2.3.4. Отработените масла

Съгласно чл.50 от Наредбата за управление на отпадъците Кметът на общината:

1. определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на община Лъки, като не възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация за оползотворяване, както и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално;
2. съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината информира гражданите на територията на община Лъки за местата по т.1 на предходната алинея, както и за условията за приемане на отработените масла.

Задълженията на кмета на общината съгласно наредбата са подробно посочени в анализа, т. 4.2.2. Подзаконови нормативни актове.

2.3.5. Излезли от употреба гуми /ИУГ/

В действащото законодателство на Европейския съюз няма нормативен акт, уреждащ отношенията, свързани с дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване и оползотворяване на ИУГ.

Задълженията на кмета на общината съгласно Наредбата са подробно посочени в анализа, т. 4.2.2. Подзаконови нормативни актове.

Съгласно наредбата Кметът на общината:

1. определя местата за събиране на ИУГ на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и условията за приемане на ИУГ;
2. съдейства за извършването на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Кметът на Общината сключва договор с лица, които притежават съответният документ по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ. Община Лъки има сключен договор с лица, които притежават съответният документ по чл. 35 от ЗУО, съгласно който 2 пъти годишно се провеждат акции чрез мобилни пунктове за събиране на излезли от употреба гуми от населението. Информация за акции по събирането се оповестява на интернет страницата на община Лъки.

2.3.6. Излезли от употреба МПС /ИУМПС/

Задълженията на кмета на общината съгласно НИУМПС са подробно посочени в анализа в т. 4.2.2. Подзаконовни нормативни актове.

Съгласно чл. 53 от Наредбата за управлението на отпадъците Кметът на Общината Лъки организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центровете за разкомплектоване, за което уведомява „КАТ-Пътна полиция“, или областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Кметът на общината извършва тези дейностите, като сключва договор с:

- а) организации по оползотворяване на ИУМПС ;
- б) лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.

При приемането на ИУМПС в площадка за събиране и съхраняване, фирмата, която го стопанисва извършва отбелязване върху протокола за техническо състояние на автомобила и прави вписване в „Отчетна книга“ по реда на Наредба № 2 от 22.01.2013 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Организацията по оползотворяване на ИУМПС, с която Общината има подписан договор и/или неин подизпълнител незабавно уведомява сектор „Пътна полиция“ и съответното ОД на МВР за репатрираните и предадени за съхраняване ИУМПС, като представи описанието на автомобила и адреса на последното му паркиране.

Информация за дейностите по ИУМПС се оповестява на интернет страницата на община Лъки.

4.3.2. Основни изводи и препоръки.

1. В съответствие с НПУО, общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Община Лъки заедно с общините от РСУО – Асеновград, имат спечелен проект „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по ос 2 на ОПОС 2014-2020 на РСУО – регион Асеновград“, Договор BG16M1OP002-2.006-0001-C05. Основната цел на проекта е да се осигури необходимият ресурс и капацитет за изграждане и въвеждане в експлоатация на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РСУО.

2. Необходимо е въвеждане на разделно събиране на хранителните отпадъци от домакинствата чрез поставяне на кафява кофа за хранителни отпадъци до всеки комплект цветни кофи за рециклируеми отпадъци, както и нормативното уреждане на това задължение, чрез изменение на текстовете на Наредбата в тази насока.

3. Община Лъки има задължението да публикува на интернет страницата на общината местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви

отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и пр. ЗУО (чл. 19, ал. 3, т. 13) предвижда кметовете на общините да осигуряват по-широка информираност на населението относно изпълнението на дейностите в обхвата на чл. 19, ал. 3, т.1-12, 14 и 15, както и информация за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин.

Необходимо е да се създаде по-добра организация и цялата относима информация да бъде достъпна на сайта на общината или на информационни табла в общината.

4. До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на текстил. Предвид този ангажимент е необходимо нормативното уреждане на това задължение, чрез изменение на текстовете на Наредбата в тази насока.

5. До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на опасни отпадъци, генерирани от домакинствата. В тази насока е необходимо да се допълни Наредбата с текстове, какви са задълженията на лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране на опасни отпадъци на територията на община, както и за цялостно нормативно уреждане на това задължение.

5. Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Лъки не отразява последните изменения, съгласно Закона за местни данъци и такси отчитайки, че количеството битови отпадък е водеща основа за определяне на размера на такса битови отпадъци (чл. 67, ал. 4 от ЗМДТ). Необходимо е местната нормативна уредба имаща отношение към управлението на отпадъците периодично да бъде актуализирана, съобразно настъпващите промени в ЗУО и ЗМДТ. Общинският съвет на община Лъки следва да приеме основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите, съгласно промените в ЗМДТ.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ

НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
(РСУО)

4.4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (РСУО)

Въведение

Предмет на настоящия анализ е дейността на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Асеновград. В анализа е разгледана налична информация по отношение на участието на Община Лъки в общите събрания на сдружението, взети решения на ниво РСУО и др.

Извършването на анализа трябва да отговори на следните въпроси:

- Участва ли активно общината в работата на РСУО;
- Взети ли са важни за общината решения за управление на отпадъците от РСУО ;
- Необходими ли са подобрения в работата и решенията на РСУО в интерес на общината.

Информационна обезпеченост на анализа

За целите на настоящият анализ е ползвана информация налична в община Лъки , информация от интернет страницата на Община Лъки, правилници, решения и др. на сдружението, налични на страницата на община Асеновград.

4.4.1. Състав, ръководство и функции на РСУО

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините в общото управление на битовите отпадъци, и особено за изграждане и експлоатация на инсталации и съоръжения за третиране на битови отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално реализиране.

Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена върху който е изграден или се предвижда изграждането на инсталацията/съоръжението за третиране на битови отпадъци или която има учредено право на строеж. То възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от който се изпраща на министъра на околната среда и водите, директора на съответна регионална инспекция по околна среда (РИОСВ) и на съответният областен управител. Членовете на РСУО могат да бъдат само общини.

Община Лъки е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Асеновград. В сдружението участват още общините: Асеновград, Първомай, Садово, Лъки и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Куклен. „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Асеновград, Лъки, Куклен, Първомай и Садово“, притежаващо Комплексно разрешително № 451-Н0/ 2013г. г. от ИАОС и № 451-Н1/ 2019г., за което се води строга отчетност. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъци.

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната ни си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

На 06.08.2010 г. е учредено Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Асеновград (РСУО) с членове общините Асеновград, Първомай, Куклен, Садово и Лъки, а считано от 10.10.2013 г. започва да действа „Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци на общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки“. Сдружението е създадено с Решение № 935/28.07.2010 г. на ОбС – Асеновград. Сдружението е създадено съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. (НПУДО), като участващите общини създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Целта е да се обединят усилията на общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда. Органи на управление на РСУО Асеновград са Общо събрание и Председател на сдружението. Общото събрание се състои от Кметовете на Община Асеновград, Първомай, Куклен, Садово и Лъки, като на заседанията могат да ги заместват изрично упълномощени за това лица. За Председател РСУО – Асеновград е избран кмета на община Асеновград за периода на неговия мандат. Съгласно устава на Сдружението, заседанията са редовни, средно по две годишно, като участието по правило е в пълен състав. Всички решения на ръководството на РСУО - правно и финансово обвързващи се предшества от взети решения на съответните общински съвети на общините членове на Сдружението. Решенията обхващат предмета на дейност на сдружението и са насочени основно към привличане на ресурси за реализация на пълния обем от услуги свързани с

управлението на отпадъци, както и към осигуряване на инвестиции за отделните общини за събиране и транспортиране на отпадъците.

4.4.2. Анализ на дейността на РСУО (важни решения за общината, подобрения в работата на РСУО и др.)

Съгласно ЗУО, регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на битови отпадъци съобразно йерархията за третиране на отпадъци и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО чрез участието на общините.

Видно от Протоколи от заседание на РСУО – Асеновград на сайта на общината се документира дейността на Сдружението, а именно:

- определят се отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци;
- определят се общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки;
- разпределят се задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- приемат се инвестиционни решения за развитието на регионалната система за управление на отпадъците
- определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение);
- даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци;
- осъществява се контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците;
- определя се собствеността на регионалното депо и на съоръженията за третиране на отпадъци;
- приети са вътрешни правила за работа на сдружението;

От учредяването на РСУО – Асеновград до настоящият момент са взети следните по-важни решения от заседанията на общите събрания на членовете на сдружението:

- Даване на съгласие за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2014-2020 г по проект „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци" по ос

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

2 на ОПОС 2014 г. - 2020 г. на РСУО - регион Асеновград" №BG16M10P002-2.006-0001-C05. Решението е взето на заседание на РСУО от 27.07.2016 г. Новоизградените инсталации ще бъдат на територията на настоящото депо за отпадъци. Сроктът за реализиране на проекта е общо 47 месеца, като същинското изпълнение трябва да приключи до 31.12.23 г. Проектът се финансира по ОП "Околна среда" 2014 г. - 2020 г., като общата му стойност е 13 245 456,73 лева, от които 8 360 243,98 лева - от Европейския фонд за регионално развитие.

- Вземане на решение за дяловото разпределение на задълженията между отделните общини от „Регионално сдружение за управление на отпадъците - Асеновград“, за изпълнение на целите по чл. 31, ал.1 от ЗУО.”
- Даване на съгласие общините, членове на РСУО Асеновград да разходват средства от партията на съответната община от сметката за чужди средства към РИОСВ Пловдив, за дейности по управление на отпадъците.

Решения на РСУО, които пряко касаят община Лъки:

1. На заседание на РСУО на 15.03.2016 г, дадено съгласие за закупуване от Община Лъки на комбиниран багер – втора употреба, на стойност 72 000.00лв - 48 819.00лв и 23 181.00лв заплатени от бюджета на Община Лъки.
2. На заседание проведено на 26.04.2016 г е дадено съгласие за ползване на средства представляващи отчисления за депониране на битови отпадъци на Регионално депо за неопасни отпадъци, в общ размер 315 000,00 лв. за финансиране на действия необходими за кандидатстване по проект „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, по ОП „Околна среда 2014 – 2020 г.“, процедура за набиране на проектни предложения BG16M10P002-2.001. Както и да бъдат използвани при необходимост за покриване на първоначалните допустими разходи по проекта, покриване на допустими разходи по проекта, които няма да бъдат финансирани по ОПОС 2014-2020 г., вкл. собствения принос, покриване на недопустими разходи, присъщи и необходими за изпълнение на проекта /в случай на приложимост/.
3. На заседание на РСУО от 05.04.2017 година е подписано Споразумение за партньорство между общините членове на РСУО Асеновград, във връзка с кандидатстване по „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по „Околна среда 2014-2020 г.“. Също така е дадено Съгласие на основание чл.26, ал.1, т.6 от ЗУО, общините в РСУО да изпълняват задълженията във връзка с изпълнение на целите по чл.31, ал.1, т.1 и т.2 от ЗУО, въз основа на приложени анализи:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

-Анализ доказващ необходимостта от допълнителна инфраструктура в региона за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци

-Анализ за това кой подход е по-ефективен – обща за целия регион или за част от региона инфраструктура за третиране на битовите отпадъци, или поотделно за всяка община от РСУО. Дадено е и Съгласие на основание чл.26, ал.1, т.5 от ЗУО всички общини от сдружението, в качеството им на съсобственици на изградените инсталации да са съвзложители по чл.8, ал.1 от ЗОП при възлагане на обществени поръчки за експлоатация на изградените инсталации.

Постигнато е споразумение всяка инсталация да е съсобственост на всички общини, чиито отпадъци се третират в нея, като дяловете на съсобственост ще са % /процент/ съгласно относителния дял на броя на населението на всяка община по преброяването от 2011г. по данни на НСИ: Асеновград -55,75%, Първомай- 22,54%, Садово - 13,59%, Куклен -5,60%, Лъки - 2,53%.

4. На заседание на РСУО от дата 28.11.2017 година е дадено Съгласие да се подпише Споразумение за партньорство между общините, членове на РСУО Асеновград, във връзка с кандидатстване по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“.

5. На заседание на РСУО от дата 21.06.2018 година е дадено Съгласие за ползване на част от натрупаните средства представляващи отчисления за депониране на битови отпадъци на Регионално депо за неопасни отпадъци в размер до 4 932 785 лв. /четири милиона деветстотин тридесет и две хиляди седемстотин осемдесет и пет лева/ с вкл. ДДС, за изграждане на обект: „Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки – втори етап - изпълнение на клетка 2 за битови отпадъци и клетка 2 за строителни отпадъци“ и определяне на процентното участие на всяка община член на Регионалното сдружение, както следва: Община Асеновград – 64 %, Община Куклен – 7%, Община Садово – 11%, Община Първомай – 16% и Община Лъки – 2 %.

6. На заседание на РСУО от дата 10.08.2018 година е дадено Съгласие за ползване на средства представляващи отчисления за депониране на битови отпадъци на Регионално депо за неопасни отпадъци в размер до 397 200.00лв, за покриване на разходи за изготвяне на документация за проект „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, които средства се поемат съобразно процентното участие на всяка община член на Регионалното сдружение.

7. На заседание на РСУО от дата 05.07.2019 година е дадено Съгласие за ползване на 696 000 лева с вкл. ДДС, с които да бъдат финансирани разходите за закупуване на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

следната техника: фадрома тип челен товарач с тежест на машината около – 23 тона на стойност до 456 000.00 лв., комбинирана машина за работа в клетка за строителни отпадъци оборудвана с отваряема кофа до 2 000 кг. на стойност до 240 000.00 лв.

8. На заседание на РСУО от дата 10.09.2020 година е дадено съгласие за ползване на 1 333 877.00лв лева, с които да бъдат финансирани разходите за закупуване на следната техника: компактор с тежест на машината – 32 тона на стойност до 733 437.00 лв. , булдозер с тежест на машината до 23 тона на стойност до 600 440.00 лв.

Разходите за закупуване на техниката се поемат съобразно процентното участие на всяка община член на Регионалното сдружение, както следва: Община Асеновград – 55,75%, Община Първомай – 22,54%, Община Садово – 13,59%, Община Куклен – 5,6% и Община Лъки – 2,53%.

4.4.3. Анализ на обезпечеността на РСУО с необходимата инфраструктура за третиране на отпадъците

Генерираните на територията на Община Лъки отпадъци, които са включени в общинските системи за организирано събиране и извозване се депонират на територията на „Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки“ – гр. Асеновград , местност Капсида.

Регионалният център за обезвреждане на твърди битови отпадъци е въведен в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05-752/2013 за ползване на строеж: Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци (РЦОТБО) за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки и инфраструктура - първи етап „Приемна зона, Депо за твърди битови отпадъци и депо за строителни отпадъци, пътна връзка и др. Застроената площ на първия етап от цялостния проект на депото е около 73 декара, с общ капацитет от 640 000 тона.

Регионалният център за обезвреждане на твърди битови отпадъци, притежава комплексно разрешително КР № 451-Н1/2019 г. Дейностите по експлоатация на депото се извършват от Общинско предприятие "Третиране и депониране на битови и строителни отпадъци - Асеновград" с предмет на дейност - Експлоатация на обект „Третиране и депониране на битови и строителни отпадъци". ОП е създадено с Решение № 716 от 30.01.2013 г. на Общински съвет – Асеновград.

Съгласно Комплексно разрешително №451-Н1/2019 г., Инсталациите които попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС:

1. **“Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци”** за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки, изпълняващ дейност по точка 5.4 от Приложение № 4 към ЗООС - „Депа по смисъла на наредбата по чл. 43, ал 1 от Закона за управление на отпадъците относно изграждането и експлоатацията на депа и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, приемащи над 10 тона за денонощие отпадъци, или с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на депата за инертни отпадъци”, и включващ:

- Клетка № 1 за неопасни отпадъци
- Клетка № 2 за неопасни отпадъци.

Инсталации, които не попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС:

1. “Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци” за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки, включващ: Клетка № 1 за инертни отпадъци и Клетка № 2 за инертни отпадъци.

2. Компостираща инсталация - Шредер

3. Инсталация за предварително третиране на отпадъци, включваща: Сепарираща инсталация, Машина за балиране и Инсталация за стабилизиране на подситова фракция.

Компостиращата и сепариращата инсталация се реализират по проект „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по ос 2 на ОПОС 2014 г. - 2020 г. на РСУО - регион Асеновград” №BG16M1OP002-2.006-0001-C05. На този етап има одобрен проект и разрешение за строеж, избран е строителен надзор, изпълнител за строително монтажните дейности. В началото на 2023 година е направена първа копка. Същинското изпълнение на дейностите по проекта следва да приключи до края на 2023 година.

В Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци – Асеновград се извършват дейности по приемане и обезвреждане чрез депониране на неопасни отпадъци от бита и производствената дейност на територията на общините Асеновград, Първомай, Куклен, Садово и Лъки. Отпадъците се приемат по процедура и критерии, регламентирани с нормативните изисквания за депа за неопасни отпадъци.

Депонирането на отпадъци се осъществява по утвърдена технология, определена с План за експлоатация на депото, обхващащ подготвителни работи, последователност на изграждане на отпадъчното тяло по работни площадки, организация на работа, техническа обезпеченост и др.

Входящ контрол на отпадъците

На входа на Регионалното депо е обособена приемна зона, която има за цел да допуска депониране само на неопасни отпадъци (НО) и производствени неопасни такива (ПНО). В приемната зона има контролно пропускателен пункт (КПП), като се осъществява контрол от оператор - кантарджия, чието работно място е в сградата на автоматичната везна към КПП,

с поглед към автокантара. Освен измерването и регистрирането на постъпващия отпадък се извършва и визуална проверка.

Измерването става с електронна везна и данните се вкарват в компютъра, с който е оборудван кантара. След разтоварване на отпадъците сметовозната кола по обратния път задължително минава през автомивка и дезинфекционна вана - предназначени да осигурят измиването на напускащите площадката транспортни средства, разположени последователно на пътно платно за изход от обекта (за измиване е осигурена вода от собствен водоизточник като отпадъчните води след кало-маслоуловителя се насочват за дообработка в пречиствателни модули).

Технология на депониране на ТБО и неопасни отпадъци

Технологията на депониране включва:

- разтоварване;
- разриване с уплътняване;
- запръстяване;
- оросяване с инфилтрирани води (ИВ).

Процеса по депонирането на отпадъците започва от най-ниската част на клетката, като за неопасните битови и промишлени отпадъци най-напред се оформя пласт от отпадъци върху дренажната мрежа, върху който пласт се движат автомобилите с отпадъци и уплътняващата машина. Ежедневно се прави запръстяване на дневния работен участък с цел да се предотвратява разнасянето на леките фракции и привличане на птици.

По време на депонирането на отпадъците за по-лесно уплътняване, както и за намаляване на количеството на инфилтратата в утайника се предвижда оросяване на клетките в експлоатация - чрез подаване на инфилтрат в отпадъчното тяло. Участъкът за оросяване (поле за оросяване) се избира от оператора на депото така, че да не бъде изложен на риск персоналът, работещ в момента. При депонирането на отпадъците не се разрешава тяхното разслояване, т.е да не се изсипват от значителна височина.

Депонирането на отпадъците се изпълнява задължително чрез подхождане на авто самосвалите през рампите. Не се допуска преминаването на механизация през дренажните тръбопроводи, както и през клетките, освен през рампите.

Депото притежава още дренажна система, гарантираща събирането на инфилтратата, състояща се от площен дренаж и дренажни тръбопроводи (по дъното на всяка клетка) и събирателни тръбопроводи, ревизионни шахти и ретенционен басейн за инфилтрат.

4.9.4. Изводи и препоръки

- Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Асеновград (РСУО) е учредено по реда на ЗУО с решение № 935 /28.07.2010 г. на общински съвет – Асеновград, от общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- За Председател на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Асеновград (РСУО – Асеновград) е избран кмета на община Асеновград за периода на неговия мандат.
- Основната цел на сдружението се изразява в ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, съобразно изискванията на чл. 6 ал. 1 и гарантиране изпълнението на задълженията по чл. 19 от Закона за управление на отпадъците.
- Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Асеновград (РСУО) включва изградената към момента инфраструктура - "Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци" на общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки, гр. Асеновград, м. Капсида.
- С решения на общото събрание на сдружението се разпределят задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО Асеновград е много висока, като почти всички кметове на общини или техни упълномощени представители участват редовно в заседанията.
- Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО. Общините от регион Асеновград оценяват положително резултатите от дейността на РСУО.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ

НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ
ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ
НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

4.5. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Въведение

Предмет на настоящия анализ е институционалният капацитет в сферата на управление на отпадъците, с акцент върху контролните функции на Община Лъки. Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците и да изведе препоръки за оптимизиране и подобряване на институционалния капацитет в съответствие с общинските правомощия и функции

Анализът следва да даде отговор на следните основни въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена.
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост.
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета.

Информационна обезпеченост на анализа

За целите на настоящия анализ е ползвана информация, налична в Община Лъки, вкл. и на интернет страницата ѝ – наредби, правилници, и др., съответно посочено, където е приложимо, както следва:

- ✓ проучване на ведомствени и национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;
- ✓ проучване на отчетни документи и статистически данни за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците;
- ✓ обобщаване на резултатите от предварително подготвени въпросници към ръководители и експерти с възложени функции за отпадъци в общината за изясняване на състоянието и на бъдещите потребности от гледна точка на капацитет в сферата на управление на отпадъците.

Функции за управление на отпадъците в Община Лъки

- *Отговорни звена и лица за управлението на отпадъците в общинската администрация*

Правомощията на общината в процеса на управление на отпадъците са описани подробно в анализа на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците. Предвид нормативно определените функции в областта на управление на отпадъците, институционалният капацитет на Общината е разгледан както по отношение на функционалност, така и практически съответстващ на правомощията на кмета на общината.

Функциите за управление на отпадъците в Община Лъки могат да се групират в следните направления на компетентност:

- функции по политиката за отпадъците - разработване на общински програмни и нормативни документи;
- функции по предоставяне на услуги - дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата;
- функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи;
- функции за привличане на обществеността - обществени консултации, информационно-образователни дейности

В зависимост от степента на ангажираност на отделните структурни звена в процеса по подпомагане и реализиране на ангажиментите на кмета на общината по управление на отпадъците, функциите се групират по следния начин:

- Основни функции – включват се дейности по подпомагане и/или осъществяване на определено правомощие, политика, стратегия, програма, план
- Спомагателни функции – включват се дейности по съдействие, координация, техническа помощ и пр. при осъществяване на основните функции

Съобразен е и начинът на структурирането на администрацията

- хоризонталното структуриране свързано с функционалното обособяване на обща и специализирана администрация – чл. 5, ал. 1 от Закона за Администрацията., като структурните звена в общата администрация подпомагат органа на власт при изпълнение на неговите правомощия като ръководител на администрацията, а структурните звена в специализираната администрация подпомагат органа на власт при изпълнение на неговите специални правомощия;

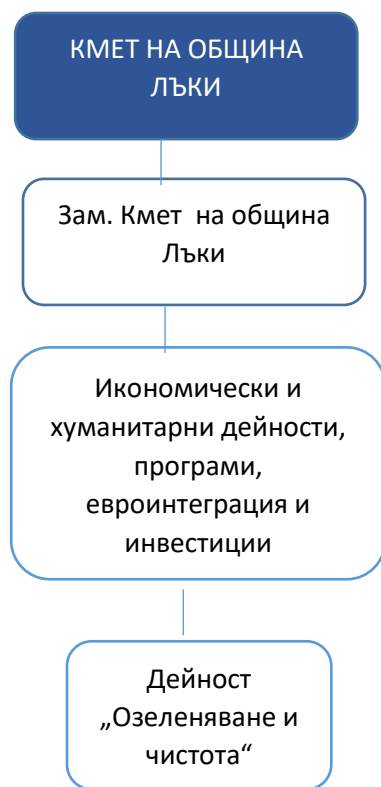

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- = вертикално структуриране, при което се обособяват основни структурни звена – дирекция, отдел, сектор и съставни структурни звена – отдели и/или сектори.

Основните функции по осъществяване политиката по управление на отпадъците в Община Лъки се осъществяват от кмета на Общината, заместник кмета и главен експерт „Екология, ООС, координация, евроинтеграция и проекти по оперативни и други програми“, към отдел Икономически и хуманитарни дейности, програми, евроинтеграция и инвестиции, на Специализирана администрация. Политиката по управление на отпадъците се обезпечават правно, финансово, административно и пр. чрез спомагателни функции, възложени на други звена от общата и специализирана администрация.

Изпълнението на част от дейностите по предоставяне на услуги и контрол се извършва от Дейност „Озеленяване и чистота“, а контролните функции се изпълняват от общината.

Фиг. 1. Органограма за управление на отпадъците в администрацията на Община Лъки

Кмет на Общината.

Основно ръководно звено е кметът на Община Лъки, съгласно глава втора, чл.7 от устройствения правилник, утвърден със заповед № 87/17.07.2019г. на кмета на общината в сила от 22.07.2019 г.

Съгласно Устройствения правилник, Кмета на общината:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- Ръководи цялата изпълнителна дейност на общината.
- Организира изпълнението на общинския бюджет
- Организира изпълнението на дългосрочни програми
- Организира изпълнението на актовете на общинския съвет и внася в общинския съвет отчет за изпълнението им два пъти годишно.
- Организира изпълнението на задачите, които произтичат от законите, от актовете на президента на републиката и на Министерски съвет.
- Възлага изпълнението на свои функции на кметовете на кметства, координира и осъществява контрол за целесъобразността и законосъобразността при тяхното изпълнение. Осъществява контрол по законосъобразността на актовете и действията на кметовете на кметства при изпълнение на техните правомощия и може да отменя техни актове.

В наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Лъки, приета с Решение №313, с Протокол № 3 от 26.06.2014г. и Наредба за изменение и допълнение на Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Лъки, приета с Решение № 326, с протокол 42 от 29.08.2019 г., с чл.3 и чл.4 на Кмета на общината са вменени детайлно разписани следните правомощия:

1. Разработва и изпълнява Програма за управление на отпадъците на територията на общината в съответствие с изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове, като програмата е част от общинската програма за опазване на околната среда. Организира и контролира изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците;
2. Предоставя информация за изпълнение на програмата на Общинския съвет до 31 март на настоящата година за предходната календарна. Същата информация се предоставя за сведение на РИОСВ – Смолян;
3. Осигурява съдове за събиране на битовите отпадъци;
4. Отговаря за събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
5. Отговаря за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
6. Отговаря за избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

7. Организира събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Лъки;
8. Организира разделно събиране на битови отпадъци на територията на община Лъки най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
9. Организира дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
10. Отговаря за изпълнение на решенията по чл.26, ал.1 от ЗУО на общите събрания на регионалните сдружения по чл.24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
11. Организира разделното събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал.1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
12. Отговаря за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци от домакинствата, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на биоотпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
13. Осигурява площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на Общината;
14. Отговаря за почистването от отпадъци на общинските пътища включително техните сервитути– осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;
15. Поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на община Лъки;
16. Осигурява информация на обществеността чрез интернет страницата на общината, както и друг подходящ начин;
17. Отговаря за предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

18. Предлага за одобряване от ОбС на такси за заплащане на услугите, предоставяни от Общината, свързани с отпадъци;

Кметът на общината планира, организира и контролира дейностите по управление на отпадъците на територията на общината, като при осъществяване на конкретните правомощия за управление на отпадъците, кметът на община Лъки се подпомага от Заместник-кмет .

Заместник кметът организира, ръководи, контролира и отговаря и за дейностите по:

- екология и опазване на околната среда и дейностите по благоустрояване
- благоустрояване, комунални дейности и чистота.

Отдел „Икономически и хуманитарни дейности, стратегии, програми, евроинтеграция и инвестиции, включва в себе си и отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“ (ЕООСКЕПОДП)

Основните отговорности и задължения на отдела са:

- Изготвя програми, стратегии, проекти и планове за устойчиво развитие на общината в областта на опазването на околната среда;
- Изготвя и разработва проекти по опазването на околната среда и екологията по оперативни международни програми на ЕС;
- Организира управлението на спечелени проекти от общината;
- Участва в разработването, провеждането и контрол на мероприятията касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината;
- Координира дейността на общинската администрация с различните структури – РИОСВ и други, както и с неправителствени екологични и природозащитни организации;
- Въвежда и ръководи ефективна система за управление на отпадъците;
- Организира, ръководи и контролира всички дейности по опазване на околната среда и екологичното равновесие;
- Разяснява и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия спрямо компонентите на околната среда и проблемите свързани с тях, чрез всички средства за масово осведомяване;
- Изготвя и реализира програма, свързана с разрешаване на проблема с бездомните кучета на територията на общината;
- Извършва подготовка, становища, предложения и информационни материали за разглеждане от Общински съвет;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- Координира работата на Общинската администрация с други институции, министерства, ведомства, организации, фондове и др. институции, относно изготвянето и разработването на евро проекти;
- Организира, ръководи и контролира всички дейности по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране на твърди битови отпадъци;
- Контролира екологичното състояние на общината

Служителите отговорни само за управление на отпадъците в отдела са двама – главен експерт „ЕОСКЕПОДП“ и гл.специалист БКС. Те се ръководят и контролират от един началник отдел, който отговаря както за управление на отпадъците, така и по други политики по опазване на околната среда.

Отдел „Местни дейности“, в община Лъки, включва в себе си Селско и горско стопанство, Озеленяване и чистота и други дейности по икономиката, други дейности по жилищно строителство, Клубове на пенсионера и транспортно обслужване на общинска администрация.

Отговорностите и задълженията на „Озеленяване и чистота“ са:

- Изготвяне на План-сметка, съгласно Закона на местните данъци и такси и Наредбата за организация и администриране на местните такси и цени на услуги;
- Организация на сметосъбиране и транспортиране на битови отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване;
- Контролира и одобрява разходите и пътните листове на сметосъбирачната машина. При установяване на технически неточности, грешки, несъответствия и други нарушения, осигурява своевременното им отстраняване и уведомява съответните ръководители;
- Проучва състоянието на площадките за контейнери за битови отпадъци, осигурява тяхното освобождаване, привеждането им във вид, отговарящ на изискванията.
- Контролира изпълнението на всички заповеди, издавани от Кмета на Общината, относно сметосъбирането, транспортирането на ТБО и поддържане чистота на териториите за обществено ползване.
- Проверява документите, доказващи извършването на сметосъбирането. Установява състоянието и при установени нарушения в стандартите, предприема необходимите действия.
- Изготвя План-сметките за разходите на дейностите по сметосъбиране, транспортиране, както и таксата битови отпадъци.
- Организира и координира хигиенизирането и озеленяването на територията на Общината;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

- Извършва контрол по извършените видове работи по хигиенизиране и озеленяване на града и селата;
- Организира изпълнението на Наредба № 1 за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и общественото имущество на територията на Община Лъки на Общински съвет – Лъки, в частта за която има съответните правомощия.
- Води Форма 76 на всички работници и служители, назначени по Оперативни и Национални програми относно заетостта.
- Извършва проверки на работещите по дейност „Чистота“ и Оперативни и Национални програми по заетостта.

Извършването на дейностите по събирането и извозването на битовите отпадъци на територията на община Лъки, се осъществява от Дейност – Чистота към Общинска Администрация от един главен специалист „БКС“, един шофьор и трима сметосъбирачи, по график съгласно Заповед № 233 от 28 октомври 2020 г на кмета на Община Лъки за определяне на границите на районите и честотата на сметосъбиране на територията на община Лъки за 2021 г., с два специализирани сметосъбирачни автомобила.

Извършването на дейностите по поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в община Лъки се осъществява от Дейност – Чистота към Общинска Администрация от 8 общи работника и шофьор.

Като констатирана слабост би могла да се отбележи, че в отдел „Икономически и хуманитарни дейности, стратегии, програми, евроинтеграция и инвестиции, който включва в себе си и отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“ (ЕООСКЕПОДП)“ няма назначен експерт, който да изпълнява дейности свързани единствено с „Контрол по ЗУО“. Тези дейности се преразпределят между служителите в отдела – един главен експерт и един главен специалист и кметските заместници в малките населени места. Необходимо е да се назначат още експерти за по-ефективно изпълнение на основните функции по управление на отпадъците.

Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции.

Съгласно чл. 112, ал. 1 от ЗУО Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;

3. площадките за дейностите с ОЧЦМ;
4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО (Наредбата с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси);
5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл. 118 кметът на общината по местонахождение на площадката за извършване на дейности с ОЧЦМ контролира спазването на условията и реда за извършване на дейностите с ОЧЦМ съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актове, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде разгледан в следните основни групи:

- Документален контрол - проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите;
- Проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

Минималната честота на проверките е както следва:

- поне веднъж годишно се извършва проверка на документите, които се изискват от ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му на търговците и брокерите на отпадъци и на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и/или извършващи дейности с отпадъци
- проверката на място е независима от проверката по документи и се осъществява поне веднъж годишно в мястото на извършване на дейността и в присъствието на проверявания или на лица, които работят за него. В отсъствието на такива лица проверката се извършва с участието на поне един свидетел.

Проверките по документи и проверките на място се извършват текущо от общината, като те могат да бъдат и с по-голяма честота от веднъж годишно. Това зависи най-вече от наличието на достатъчен брой общински служители, занимаващи се основно с управлението на отпадъците, както и от броя на подлежащите на контрол юридически лица. За това е от особена важност общините да имат актуална информация за юридическите лица, подлежащи на контрол на територията им с цел прецизно планиране на проверките.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се ограничава в три групи:

- Текущ контрол – по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите;
- Последващ контрол – за установяване от контролните органи дали са изпълнените от тях предписания качествено и в срок, в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба;
- Проверки по сигнали – проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции.

Контрол от страна на община Лъки се осъществява от отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“ (ЕООСКЕПОДП)“, от двамата служители в отдела и кметските наместници по малките населени места.

Заместник кмет на община Лъки:

- пряко наблюдава и контролира Отдел „Икономически и хуманитарни дейности, стратегии, програми, евроинтеграция и инвестиции“, както и дейностите по изготвянето на програми, стратегии и планове за устойчиво развитие.
- организира, ръководи, контролира и отговаря за дейностите по екология и опазване на околната среда, по всичките и компоненти и прилагане на мерки за адаптация на климатичните промени, както и управлението на отпадъците.

Отдел „Икономически и хуманитарни дейности, стратегии, програми, евроинтеграция и инвестиции“, контролира дейността на:

- отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“

Отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“:

- координира и контролира дейностите по сметоизвозването, чистотата и поддръжката на зелените площи;
- планира и контролира разходването на средствата за управление, контрол и регулиране на дейностите по опазване на околната среда;
- осъществява цялостната дейност по управление на отпадъците на територията на общината; подпомага прилагането на принципите на кръговата икономика и подхода „Нулеви отпадъци“;
- контролира за спазването на нормативните актове в сферата на опазването на околната среда, управлението на отпадъците, управление качеството на въздуха.
- извършва проверки и изготвя отговори по сигнали и жалби, свързани с нарушаване и/или замърсяване на околната среда
- изготвя програми, стратегии, планове и проекти за устойчиво развитие на общината в областта на опазването на околната среда и екологията, както и организира

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

управлението на спечелени проекти от общината в тази сфера.

Отдел Местна дейност „Озеленяване и чистота“ се състои от един главен експерт „ЕООСКЕПОДП“ и един главен специалист БКС:

- Контролира опазването на околната среда, управлението на отпадъците, спазването на всички заповеди, издавани от Кмета на общината относно сметосъбирането, транспортирането на ТБО и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.
- Координира и контролира изпълнението на дейност „Чистота“, включително:
 - Поддържане на чистотата на уличните платна и тротоари, площи, пешеходни алеи, паркове, кварталните градинки, подлезите, речните корита в поречията, автобусни спирки и други обществени места
 - Изпълнението на задълженията на физическите и юридически лица, относно поддържането на чистотата на сградите, дворовете и прилежащите към сградите терени, включително и тротоарите
 - Дейностите на физическите и юридическите лица със строителните отпадъци – съхранение, събиране, транспортиране и третиране
 - Организацията на дейността по събиране на излезлите от употреба МПС
- Координира и контролира дейността на лицата, извършващи събиране и транспортиране на битовите отпадъци на територията на град Лъки и малките населени места в общината, както и разположението на елементите по събиране на битовите отпадъци от територията на общината
- Извършва контрол по извършените работи по хигиенизиране и озеленяването на територията на общината.
- Координира и контролира дейността на лицата изпълняващи задълженията на община Шумен за разделно събиране на масово разпространени отпадъци от ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ, НУБА
- Координира и контролира дейността на лицата изпълняващи разделното събиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло
- Съставя актове за административни нарушения при необходимост

Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании, функции се осъществяват от следните звена и длъжностни лица

В допълнение към задълженията на Отдел „Икономически и хуманитарни дейности, стратегии, програми, евроинтеграция и инвестиции“ в изследваната тематична област, изброени по-горе, правомощия има и отдел "Административно-правно обслужване", направление „Информационно обслужване и технологии, връзки с обществеността и работа с жалби“, който осъществява поддържане на информационните и комуникационни системи

и дигиталните услуги на общината, включително и обучение на служителите в отдела.

Община Лъки публикува информация на сайта си в категория Екология и категория Новини, относно:

- Общинска програма за околна среда
- Програма за управление на твърдите битови отпадъци
- Обществени обявявания в сферата на екологията
- Новости

Община Лъки не поддържа публични регистри по закона за управление на отпадъците на сайта си.

Необходимо е да се изгради единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, да служи за изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация, за планиране и вземане на управленски решения.

II. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Политиката за повишаване на квалификацията на служителите в общината се изпълнява от Отдел „Човешки ресурси, канцелария и протокол на общината“, който отговаря за обезпечаване законосъобразността и целесъобразността при управлението на човешките ресурси.

Анализът на състоянието на човешките ресурси следва да отчете като минимум следните качествени характеристики:

- ✓ ниво на професионална квалификация на служителите,
- ✓ наличие или липса на мерки в общината за повишаване на квалификацията;
- ✓ практики с набирането, назначаването и задържането на необходимите кадри;
- ✓ оценка за бъдещите потребности в краткосрочна и средносрочна перспектива.

На базата на наличната информация по отношение на лицата, ангажирани в процеса на управление на отпадъците на територията на Община Лъки, не са идентифицирани конкретни проблеми, свързани с квалификацията на персонала, изпълняващ функции за отпадъците, както и бъдещите потребности на служителите във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците.

Броят на служителите в бюджетна дейност „Чистота“ е 13,5 щатни бройки, от които - 1 Гл. специалист БКС, 1 шофьор, 3-ма сметосъбирачи, 8 - общи работници чистота и един шофьор на половин щат.

III. Изводи и препоръки

- Ангажиментите на кмета на Община Лъки по отношение на управлението на отпадъците са възложени на Отдел „Опазване на околната среда, Екология, координация, евроинтеграция и проекти“ като са част от специализираната администрация с отговорен заместник-кмет. Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, различни функции са възложени на няколко отдела в общата администрация, съответно в конкретни области от управление на отпадъците допълващи/съдействащи функции имат и други дирекции в специализираната администрация. Всяко от ангажираните в процеса по управление на отпадъците структурни звена има разписани конкретни функции.
- Анализът на събраната информация показва, че са обхванати и напълно обезпечени функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти.
- Обезпечени са контролните правомощия на кмета на общината в съответствие със ЗУО.
- Броя на служителите за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците е недостатъчен за изпълнение на възложените функции;
- Необходимо е да бъдат назначени допълнителни служители, вкл. служители, занимаващи се основно с управление на отпадъците в общинските администрации, както и с контрол на дейностите свързани с управление на отпадъците;
- Необходимо е да се запази високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение за различни проекти.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ

НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА
ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

4.6. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Въведение

Анализът на общинските депа за битови и строителни отпадъци с прекратена експлоатация има за цел да се фокусира върху следните въпроси:

- Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;

Информационна обезпеченост на анализа

Към настоящият момент на национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за инфраструктурата за стари депа за отпадъци да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен разрез, така и във времевеи.

За целите на настоящият анализ е ползвана информация налична в община Лъки, решения, предписания и кореспонденция с РИОСВ – Смолян, относно подлежащите на закриване общински депа, информация от интернет страницата на община Лъки и др.

4.6.1. Описание на общинските депа

Старите замърсявания с отпадъци представляват площадки с изменения в качеството на компонентите на околната среда (почва, повърхностни и подземни води, флора, фауна) до степен водеща до риск за човешкото здраве. На територията на общините в България стари замърсявания с отпадъци се получават в резултат от:

- Локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Тези нерегламентирани сметища се образуват периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната култура и липса на отговорно поведение на гражданите на общините.
- Депа за неопасни отпадъци, с прекратена експлоатация.

През последните години, с оглед поетите ангажименти от Р. България и усилията на общинските администрации, към 2018г. е прекратена експлоатацията на всички общински депа, които не са изградени съгласно действащото национално и европейско законодателство.

Към настоящият момент, експлоатацията на общинските депа в България е прекратена поетапно, като последните заповеди за прекратяване на експлоатацията са издадени от Регионалните инспекции по околната среда и водите през 2017 г. След този период в страната не се експлоатират общински депа, неотговарящи на нормативните изисквания. Рекултивацията на депата, които не отговарят на нормативните изисквания се осъществява със средства от ПУДООС, ОПОС и общинските бюджети, в т.ч. натрупаните от общините обезпечения по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците.

1. Рекултивация на депо за битови отпадъци в община Лъки, м. „Ивански дол“

Излязлото от експлоатация депо за битови отпадъци в местността „Ивански дол“ е с площ от 5 дка, в землището на с. Югово.

Старото сметище е със запълнен капацитет през 2010 г. и през същата година е закрито със заповед на директора на РИОСВ Смолян.

През 2014г. е представен проект за закриване и рекултивация / техническа и биологична/ на депото, като към този момент депото все още не е рекултивирано.

На 29.12.2008г. Община Лъки подписва договор № 58231-C002 на стойност 131 850,00 лв. по ОПОС. В изпълнение на Договора е изготвен работен проект за закриване и поетапна рекултивация на общинското депо в м. „Ивански дол“. С реализацията на този проект се целяло предоставяне на техническа помощ на Община Лъки за подготовка на предпроектни проучвания за целия проект, за изготвяне на работен проект за строителство на претоварна станция с линия за сепариране на ТБО, площадка за компостиране на биоразградими отпадъци, водоснабдяване и отвеждане на отпадъчните води, електрификация на обекта, разработване на работен проект за изграждане на обслужващ път - местността „Иване“, землище Югово, община Лъки, преди извозването им до регионално депо в местността „Теклен дол“ община Смолян, както и проект за закриване и поетапна рекултивация на общинско депо в местността „Ивански дол“ землище село Югово.

През 2014г. проектът е входиран с искане за финансиране по ПМС 209/20.08.2009г. към ПУДООС. След проведена работна среща и проверка на място от представители на ПУДООС се е наложила промяна на инвестиционното намерение. Исканите корекции са направени, на 28.05.2014г. и е допълнено издаденото разрешение за строеж №10/15.06.2010г.

Община Лъки не разполага с актуален проект към момента. За да се реализира рекултивацията на депото е необходимо да се възложи ново проектиране, както и да се подсигури финансов ресурс за това.

През 2021 година са извършени строително монтажни дейности по третокласен път в отсечката от Юговски разклон до гр. Лъки. Вследствие на тези дейности депото е запръстено със земни и скални маси.

2. Информация за други замърсявания

В населените места от общината се образуват локални замърсявания от нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Общината ежегодно извършва проверки и извършва почистване. С регионалните медии и интернет страницата на общината се предоставя информация за реда за събиране и обезвреждане на различните потоци отпадъци, както и за кампанийно почистване при установяване на нерегулирани сметища. Нерегламентирани замърсявания се появяват ежегодно най-вече около третокласната пътна мрежа Пловдив-Лъки /около крайпътни чешми и дерета/. Ежегодно Общината организира пролетно и есенно почистване на речни корита и прилежащи скатове, крайпътните ивици около общинските пътища – третокласни и четвъртокласни, както и в населените места.

През 2019 г., общината е подкрепила кампанията «Да изчистим България заедно», като е подсигурила чували и ръкавици за еднократна употреба на всички желаещи, както и е организираща сметосъбирането на събраните отпадъци. Като належащи за почистване места са локализирани местен път махала Брайковица до еко пътека "Комина", както и третокласен път отсечката от с. Манастир до границата с община Баните / почистване на крайпътни ивици и чешми/, както и междублоковите си пространства, зелените площи и детските площадки в близост до жилищата им.

4.6.3. Изводи и препоръки

- Дейността на общинското депо край местността „Ивански дол“, в землището на с. Югово, е прекратена.
- Община Лъки е предприела първоначални действия за закриване и рекултивация на старото общинско депо с преустановена експлоатация край местността „Ивански дол“, в землището на с. Югово, като е изготвила проект и е подписала договор. Проекта не е реализиран.
- Община Лъки не разполага с актуален проект към днешна дата. За да се реализира рекултивацията на депото е необходимо да се възложи ново проектиране, както и да се подсигури финансов ресурс за това.
- Периодично се извършват проверки за наличието на нерегламентирани сметища, както и за новообразувани такива.
- Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията както и за недопускането им;
- Препоръчва се организиране на по-регулярни кампании за почистване на нерегламентирани сметища и предоставяне на повече информация за предотвратяване на нерегламентирани сметища към жителите на общината, с цел превантивни действия.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА

НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА
„ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯ ПЛАЩА“

4.7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво, както и да изясни дали е ефективно прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“. В тази връзка, анализът се фокусира върху следните въпроси:

- Прилага ли се принципът „Замърсителят плаща“, заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) и за кои отпадъчни потоци?;
- Прилага ли се принципът "Разширена отговорност на производителя"?

Източници на информационно обезпечаване на анализа

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- Интернет страница на общината, на която следва да е налична информация за задълженията по сключените договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО), напр. брой и местоположение на съдове за разделно събиране на съответните видове отпадъци; площадки за предаване на МРО и др.
- Договори и програми на организации за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла);
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа "Отговорност на производителя" и "Замърсителят плаща", разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

4.7.1. Същност на принципите „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“

➤ Същност на принципа „Замърсителят плаща“.

Принципът е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). С Директива 2004/35/ЕО относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети се определят правила въз основа на принципа „замърсителят плаща“. Това означава, че дадено дружество, което причинява екологични щети, носи отговорност за тях и трябва да предприеме необходимите действия за тяхното предотвратяване или отстраняване, и да поеме всички свързани разходи. Понятието „екологични щети“ е определено в директивата като: щети, които засягат значително екологичното, химичното или количественото състояние на водните ресурси по смисъла на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Директива 2000/60/ЕО, Рамковата директива на ЕС за водите, и Директива 2008/56/ЕО, Директивата относно стратегията за морската среда; щети на почвата, които създават значителна опасност за здравето на хората; щети на защитени видове и естествени местообитания, които засягат неблагоприятно опазването им по смисъла на Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици и Директива 92/43/ЕИП, Директивата за естествените местообитания. Определението включва отделянето на замърсители във въздуха (тъй като това засяга състоянието на почвата или водите), повърхностните води във вътрешността и подземните води и всяко преднамерено освобождаване в околната среда на генетично модифицирани организми по смисъла на Директива 2001/18/ЕО. Директивата беше изменена през 2019 г. с Регламент (ЕС) 2019/1010, който хармонизира и оптимизира задълженията за докладване в областта на законодателството за околната среда.

Съгласно принципът „Замърсителят плаща“ се изисква:

- *причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;*
- *причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;*
- *разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;*
- *разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.*

„Замърсителят плаща“ е най-ефикасният и най-справедлив модел при определяне на такса битови отпадъци за населението. Но за да бъде въведен този модел са необходими, много средства, техническа подготовка, добра воля и работа с гражданите.

Принципът „Замърсителят плаща“ и за кои потоци отпадъци се прилагат на територията на общината;

На територията на общината не е създадена организация по отношение на разделното събиране на всички потоци битови отпадъци, за които общината има ангажменти, произтичащи от националното законодателство.

Принципът „замърсителят плаща“ се прилага частично по отношение на услугите, свързани с управление на битовите отпадъци. Таксата за битови отпадъци се определя според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове за ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Такса битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила по видове услуги е, както следва:

1. за сметосъбиране и сметоизвозване;
2. за обезвреждане на битови отпадъци в депа;
3. за чистота на териториите за обществено ползване.

Община Лъки е създала нормативна възможност за юридическите лица да заплащат услугите по организирано сметосъбиране и сметоизвозване на база количество чрез предварителна заявка. За определяне на такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията по реда на чл. 20, т. 1 предприятията подават в срок до 30 ноември на предходната година до кмета на общината декларация по образец за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се използват през годината. За определяне на размера на таксата по чл. 20, т. 1 общински съвет определя цена на 1 куб. м. събран и извозен отпадък. Предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционален в промили на по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите.

➤ Същност на принципа „Отговорност на производителя“ (ОП)

Това е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазар за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Принципът "Разширена отговорност на производителя" и сключени договори с Организации по оползотворяване на МРО. Съгласно § 1, т.7 от ДР на Закон за управление на отпадъците /ЗУО/ „Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. В схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени масово разпространените отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори ;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;

При тази схема за РОП лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

- Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
- Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Разширената отговорност на производителя се прилага независимо от отговорността за управление на отпадъците на общините, предвидена в ЗУО, и без да се засягат разпоредбите, определящи изисквания към определени групи отпадъци или продукти.

В наредбите на Министерски съвет се определят и:

- изискванията към лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци относно териториалния им обхват на дейност и обхвата относно продуктите и материалите, без да се ограничават до територии, в които събирането и управлението на отпадъци е най-рентабилно, и изискванията за осигуряване в съответната територия на подходяща наличност на системи за събиране на отпадъци;
- ролите и отговорностите на заинтересованите участници, включително на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, на частните или публичните оператори, осъществяващи дейност в областта на отпадъците, на органите на местно самоуправление и когато е целесъобразно, на операторите, осъществяващи повторна употреба и подготовка за повторна употреба, и на предприятията по Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика;
- целите за управлението на отпадъците в съответствие с йерархия за управление на отпадъците, в т.ч. количествените цели относно отпадъците от опаковки, излезло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), негодни за употреба батерии и акумулатори

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

(НУБА), и други видове масово разпространени отпадъци, както и други количествени и/или качествени цели, които се отнасят за схемата за разширена отговорност на производителя.

4.7.2. Схеми за управление на отпадъците в община Лъки

4.7.2.1. Отговорност на причинителя и притежателя на образуваните отпадъци чрез пряко заплащане на услугите по извозване и третирането им в сътрудничество с общината

Строителни отпадъци

С постановление № 267 от 5 декември 2017 г. е приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали (ДВ бр. 98 от 08.12.2017 г.).

Община Лъки на този етап няма финансова възможност да разположи специализирани контейнери тип „гондола“ за възмездно ползване от жителите на общината. При извършване на ремонтни или строителни дейности от населението и събиране на не голям обем строителни отпадъци /след складирането им в чували до контейнерите за твърди битови отпадъци/, те се извозват от сметосъбирачната кола на община Лъки до Регионалното депо в гр. Асеновград.

При управлението на строителните отпадъци, общината също така разчита на ангажиментите на строителните фирми сами да осигурят извозването и оползотворяването им. Преди откриването на строителната площадка и/или преди започването на дейностите по изграждане или премахване на строеж, фирмите изготвят и внасят за одобряване в общината, Планове за управление на строителните отпадъци, които включват мерки за селективно разделяне на отпадъците на мястото на образуване, както и мерки за подготовка за рециклиране и/или оползотворяване.

Биоразградими отпадъци

Към настоящият момент на територията на община Лъки няма въдена система за разделно събиране на биоотпадъци от обществени зелени площи и биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене.

Опасни отпадъци от домакинствата

В община Лъки няма изградена система за събиране на опасни битови отпадъци от населението. При наличие на такива отпадъци, те се предават съответно на площадки в гр. Асеновград и гр. Пловдив

Утайки от ПСОВ

На територията на община Лъки няма изградени ПСОВ и не генерира утайки.

Изпълнение на цели по чл.31, ал.1, т.1

По отношение на подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, община Лъки не е изпълнила целите за 2019 година, по чл. 31, ал.1, т.1 от ЗУО (съгласно данни от ежегодните заповеди на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда, с която се определят общините, изпълнили целта по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО). Общината е постигнала 4 % степен на рециклиране.

4.7.2.2. Схема за разширена отговорност на производителя относно 6 групи МРО

Масово разпространени отпадъци, са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

- Отпадъци от опаковки
- Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)
- Излезли от употреба гуми (ИУЕЕО)
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)
- Излезли от употреба гуми (ИУГ)
- Отработени масла (ОМ)

Отпадъци от опаковки

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки от пластмаса, хартия, и стъкло се организира от „Екобулпак“ АД. За целите на правилното планиране и организация, организацията регулярно публикува информация на официалната си интернет страница с график и маршрут за извозване на цветните контейнери. На страницата на общината също може да се намери такава информация – като жълтите контейнери се обслужват в понеделник - веднъж месечно, всяка нечетна седмица, а зелените контейнери – за стъкло се обслужват веднъж на тримесечие.

Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) Излезли от употреба гуми (ИУГ); Отработени масла.

За управление на тези специфични потоци отпадъци, община Лъки е сключила договори със следните организации по оползотворяване:

Таблица 1 Сключени договори за разделно събиране на МРО с организации по оползотворяване

№	Вид на МРО	Организация по оползотворяване
1	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	„ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

2	Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА)	ЕКОБАТЕРИ АД
3	Излезли от употреба гуми (ИУГ)	не се прилага
4	Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	не се прилага
5	Отработени моторни масла (ОММ)	не се прилага

Източник: община Лъки

*Съгласно чл.39 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Лъки, кмета на общината е отредил място за безвъзмездно предаване (без заплащане и от двете страни) на ИУЕЕО и за временно съхранение склад, находящ се в сградата на бившия РУМ Лъки.

*Съгласно същата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Лъки, Общината има сключен договор с лица, които притежават съответният документ по чл. 35 от ЗУО, съгласно който 2 пъти годишно се провеждат акции чрез мобилни пунктове за събиране на излезли от употреба гуми от населението. Информация за акции по събирането се оповестява на интернет страницата на община Лъки.

4.7.2.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на няколко групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинства, но образувани от други източници – юридически лица. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече в административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти и др. Битовите отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците на тези предприятия. Домакинствата и други генератори на битови отпадъци заплащат такса битови отпадъци на общината, а с приходите от такса битови отпадъци се осигуряват услуги на домакинствата и други генератори на битови отпадъци по събиране, извозване и третиране на битови отпадъци.

При тази схема задължените лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърлянето на битови отпадъци в определените за целта съдове и места, в съответствие с принципа „Замърсителя плаща“ – и за заплащането на пълните разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъци, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депа и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местни данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

За услугите по събиране, извозване, обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на местата за обществено ползване, данъчно задължените лица на територията на община Лъки, заплащат такса за битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване

Размерът на таксата за граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, съгласно Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Лъки, приета с решение №37/22.12.2022 г. на ОбС Лъки. Ежегодно с Решение на Общински съвет Лъки се определя размерът на таксата в промили.

Поради тази причина принципът «замърсителят плаща» не се прилага напълно. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ следва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г., като се очаква да влезе в сила от 2024 година.

Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци включва всички потоци битови отпадъци (с изключение на МРО, които се управляват чрез Схемата „Разширена отговорност на производителя“), генерирани от домакинствата и от обекти, подобни на битовите. Не е необходимо схемата да разширява материалното си покритие, но е необходимо да се разширява териториалното покритие на системите за разделно събиране на потоците битови отпадъци, включени в „Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“ .

4.7.3. Изводи и препоръки.

- В община Лъки се прилагат няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- Отговорност на причинителя и притежателя на образуваните отпадъци чрез пряко заплащане на услугите по извозване и третирането им се прилага по отношение на строителните отпадъци. Общината на този етап не може да предостави варианти за обслужване на този вид отпадъци.
- Схема за разширена отговорност на производителя относно 3 групи МРО. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки от пластмаса, хартия, метал и стъкло, се организира от „Екобулпак“ АД. За управлението на специфичните потоци отпадъци, община Лъки е сключила договори със следните организации по оползотворяване: Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)- „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД; Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА) - „Екобатери“ АД;
- Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци. Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата.
- Размерът на таксата на този етап не се определя според количеството на битовите отпадъци съгласно Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Лъки. Ежегодно с Решение на Общински съвет Лъки се определя размерът на таксата битови отпадъци в промили от данъчната оценка на имота.
- Поради тази причина принципът «замърсителят плаща» не се прилага напълно. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ

НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

4.8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение осигуряването от Община Лъки на инфраструктура за управление на отпадъци, чиято отговорност е от компетенциите на местните власти;
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на Община Лъки и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия.

Предмет на настоящия анализ е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци тъй като управлението на този поток е от компетенциите и правомощията на Община Лъки. В тази част на анализа е направена оценка на инфраструктурата за управление на отпадъците от строителство и разрушение (ОСР), тъй като управлението на този поток отпадъци (генериран от домакинствата) също са в компетенциите и правомощията на местните власти.

За разработване на настоящият анализ е използвана информация от Община Лъки; публична информация от интернет страницата на Община Лъки; публична информация от страницата на ИАОС; НПУО 2021 – 2028 г. и др.

4.8.1. Инфраструктура за битови отпадъци

Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъците в Община Лъки са разгледани в следната последователност:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битови отпадъци

1. Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

2.

2.1. Съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци

2.1.1. Депо/депа за битови отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Генерираните на територията на Община Лъки отпадъци, които са включени в общинските системи за организирано събиране и извозване се депонират на територията на „Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки“ – гр. Асеновград, местност Капсида.

Регионалният център за обезвреждане на твърди битови отпадъци е въведен в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05-752/2013 за ползване на строеж: Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци (РЦОТБО) за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки и инфраструктура - първи етап включва „Приемна зона, Депо за твърди битови отпадъци и депо за строителни отпадъци, пътна връзка и др. Застроената площ на първия етап от цялостния проект на депото е около 73 декара, с общ капацитет от 640 000 тона.

Регионалният център за обезвреждане на твърди битови отпадъци, притежава комплексно разрешително КР № 451-Н1/2019 г. Оператор на депото и притежател на комплексното разрешително е община Асеновград. Дейностите по експлоатация на депото се извършват от Общинско предприятие "Третиране и депониране на битови и строителни отпадъци - Асеновград" с предмет на дейност - Експлоатация на обект „Третиране и депониране на битови и строителни отпадъци". ОП е създадено с Решение № 716 от 30.01.2013 г. на Общински съвет – Асеновград.

Съгласно Комплексно разрешително №451-Н1/2019 г., Инсталациите които попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС:

1. **“Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци”** за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки, изпълняващ дейност по точка 5.4 от Приложение № 4 към ЗООС - „Депа по смисъла на наредбата по чл. 43, ал 1 от Закона за управление на отпадъците относно изграждането и експлоатацията на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, приемащи над 10 тона за денонощие отпадъци, или с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на депата за инертни отпадъци”, и включващ:
 - Клетка № 1 за неопасни отпадъци
 - Клетка № 2 за неопасни отпадъци.

Инсталации, които не попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС:

1. “Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци” за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки, включващ: Клетка № 1 за инертни отпадъци и Клетка № 2 за инертни отпадъци.

2. Компостираща инсталация - Шредер

3. Инсталация за предварително третиране на отпадъци, включваща: Сепарираща инсталация, Машина за балиране и Инсталация за стабилизиране на подситова фракция.

Компостиращата и сепариращата инсталация се реализират по проект „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци" по ос 2 на ОПОС 2014 г. - 2020 г. на РСУО - регион Асеновград" №BG16M1OP002-2.006-0001-C05. На този етап има одобрен проект и разрешение за строеж, избран е строителен надзор, изпълнител за строително монтажните дейности. В началото на 2023 година е направена първа копка. Същинското изпълнение на дейностите по проекта следва да приключи до края на 2023 година.

В Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци – Асеновград се извършват дейности по приемане и обезвреждане чрез депониране на неопасни отпадъци от бита и производствената дейност на територията на общините Асеновград, Първомай, Куклен, Садово и Лъки. Отпадъците се приемат по процедура и критерии, регламентирани с нормативните изисквания за депа за неопасни отпадъци.

Депонирането на отпадъци се осъществява по утвърдена технология, определена с План за експлоатация на депо, обхващащ подготвителни работи, последователност на изграждане на отпадъчното тяло по работни площадки, организация на работа, техническа обезпеченост и др.

Входящ контрол на отпадъците

На входа на Регионалното депо е обособена приемна зона, която има за цел да допуска депониране само на неопасни отпадъци (НО) и производствени неопасни такива (ПНО). В приемната зона има контролно пропускателен пункт (КПП), като се осъществява контрол от оператор - кангарджия, чието работно място е в сградата на автоматичната везна към КПП, с поглед към автокантара. Освен измерването и регистрирането на постъпващия отпадък се извършва и визуална проверка.

Измерването става с електронна везна и данните се вкарват в компютъра, с който е оборудван кантара. След разтоварване на отпадъците сметовозната кола по обратния път задължително минава през автомивка и дезинфекционна вана - предназначени да осигурят измиването на напускащите площадката транспортни средства, разположени последователно на пътното платно за изход от обекта (за измиване е осигурена вода от собствен водоизточник като отпадъчните води след кало-маслоуловителя се насочват за дообработка в пречиствателни модули).

Технология на депониране на ТБО и неопасни отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Процеса по депонирането на отпадъците започва от най-ниската част на клетката, като за неопасните битови и промишлени отпадъци най-напред се оформя пласт от отпадъци върху дренажната мрежа, върху който пласт се движат автомобилите с отпадъци и уплътняващата машина. Ежедневно се прави запрястване на дневния работен участък с цел да се предотвратява разнасянето на леките фракции и привличане на птици.

По време на депонирането на отпадъците за по-лесно уплътняване, както и за намаляване на количеството на инфилтратата в утайника се предвижда оросяване на клетките в експлоатация - чрез подаване на инфилтрат в отпадъчното тяло. Участъкът за оросяване (поле за оросяване) се избира от оператора на депото така, че да не бъде изложен на риск персоналът, работещ в момента. При депонирането на отпадъците не се разрешава тяхното разслояване, т.е да не се изсипват от значителна височина.

Депонирането на отпадъците се изпълнява задължително чрез подхождане на авто самосвалите през рампите. Не се допуска преминаването на механизация през дренажните тръбопроводи, както и през клетките, освен през рампите.

Депото притежава още дренажна система, гарантираща събирането на инфилтратата, състояща се от площен дренаж и дренажни тръбопроводи (по дъното на всяка клетка) и събирателни тръбопроводи, ревизионни шахти и ретензионен басейн за инфилтрат.

Съгласно годишния доклад за КР №451-Н1/2019 г. за 2020 година на РЦОТБО Асеновград:

Площта заета от отпадъците е съответно:

Клетка № 1 и № 2 за неопасни - 41,645 дка.

Клетка № 1 за инертни – 9,990 дка.

Обща заета площ: 51,635 дка.

Обем на отпадъците в м³

Клетка №1 и №2 за неопасни – 418 284,79 м³

Клетка №1 за инертни – 72 360 м³

Годишното количество на приетите за депониране битови отпадъци за 2020 г. е 37 016,880 тона. Приетите отпадъци от община Лъки са 592,260 тона, а от другите общини, членове на РУСО, които депонират там са 14 384,66 тона.

Таблица 1 Количества депонирани битови отпадъци на РЦОТБО Асеновград от общините към РУСО
Асеновград – Асеновград, Садово, Първомай, Куклен, Лъки (2018-2020г.)

Капацитет съгласно КР		Количество депониран отпадък за 2020 г.		Количество депониран отпадък за 2019 г.		Количество депониран отпадък за 2018 г.	
Общо количество (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо к-во (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо к-во (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо к-во (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

790 000	250	37 016,88	101,42	x	x	x	x
270 000	250	x	x	34 499,80	94,52	35 251,70	96,58

Източник: Годишни доклади на КР

В изпълнение на изискванията на комплексното разрешително, на площадката се приемат отпадъци въз основа на писмени договори и съпроводителни документи.

На РЦОТБО – Асеновград се извършват дейности по приемане и обезвреждане чрез депониране на неопасни отпадъци от бита и производствената дейност на територията на община Асеновград, Първомай, Лъки, Садово и Куклен. Отпадъците се приемат по процедура и критерии, регламентирани с нормативните изисквания за депозити за неопасни отпадъци.

Свободен капацитет на депото към края на 2020 година е:

Клетка №1 и Клетка №2 за неопасни отпадъци е 534 006,980 т.

Клетка №1 и Клетка №2 за инертни отпадъци е 57 808,100 т.

Остагъчен капацитет за Клетка №1 и №2 неопасни и Клетка №1 и №2 инертни отпадъци е 591 815,08т.

2.1.2. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци на територията на РСУО Асеновград

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 на Наредба № 6/27,08,2013 г , последно изменена и допълнена ДВ бр.13 /07.02.2017 г, отпадъците предназначени за обезвреждане, чрез депониране, следва да се подлагат на предварително третиране. Основните методи за предварително третиране на смесените битови отпадъци са:

- Разделно събиране при източника на образуване на отпадъците
- Сепариране (разделяне) по фракции на битовите отпадъци
- Биологични методи за третиране на биоразградимата фракция от общия поток битови отпадъци
- Смесени методи на механично и биологично третиране на битовите отпадъци

За територията на РЦУО Асеновград, предстои реализирането на проект - „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по ос 2 на ОПОС 2014-2020 на РСУО – регион Асеновград“, Договор BG16M1OP002-2.006-0001-C05. Основната цел на проекта е да се осигури необходимият ресурс и капацитет за изграждане и въвеждане в експлоатация на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на Регионално

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

сдружение за управление на отпадъците – Асеновград. Проектта предвижда ново изградената инсталация да бъде на територията на настоящото депо за отпадъци. Главната цел на проекта има социално-икономическо значение, като цели да подпомогне решаването на сериозният проблем с управлението на битовите отпадъци и да подпомогне въвеждането на съвременна интегрирана система за тяхното управление в регион Асеновград, съответстваща на изискванията на българското и европейското законодателство. От реализацията на проекта ще се възползва цялото население на общините Асеновград, Куклен, Лъки, Първомай и Садово. С реализацията на проекта за изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци се очаква намаляване на количеството отпадъци, които ще постъпват в РЦОТБО Асеновград за периода до 2028 година.

- **Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители**

Съгласно Закона за управление на отпадъците (ЗУО) кметът на общината отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители. Община Лъки е с по-малко от 3000 души население и не попада в тази задължителна хипотеза. На територията на общината няма обособени площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци.

- **Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло**

Община Лъки няма изградена площадка за събиране на битови отпадъци от хартия картон, метал, пластмаса и стъкло, както и няма сключен договор за ползване на площадка, като не се поддържа информация за бизнес мрежи от площадки – изкупвателни пунктове за ресурси с пазарна стойност – отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метални отпадъци и някои видове стъклени бутилки, разположени на територията на общината.

През 2017 г. поради приетата нова Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци (ДВ, бр. 11 от 31.01.2017 г.), е отменен редът за докладване на общините пред МОСВ за изпълнение на целите по чл.31, ал. 1 от ЗУО.

- **Площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

По отношение на масово разпространените отпадъци, общината организира кампании за събиране на отпадъци, съвместно с организациите по оползотворяване „Екобулпак“ АД за оползотворяване на отпадъци от опаковки, с „ЕКОБАТЕРИ“ АД за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори. Община Лъки има сключен договор с фирма „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД- гр. София от 12.04.2011г. за събирането и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).

Таблица 2 Организации по оползотворяване, които имат сключени договор с община Лъки

№	Вид на МРО	Организация по оползотворяване
1	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	Елтехресурс АД, гр.София
2	Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА)	ЕКОБАТЕРИ АД
3	Излезли от употреба гуми (ИУГ)	
4	Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	
5	Отработени моторни масла (ОММ)	

Източник : Община Лъки

„Елтехресурс“ АД, като организация по оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) има задача да изгради система за разделно събиране на старите електрически и електронни уреди, на специализирани и достъпни за гражданите места. Съгласно данни от интернет сайта на „Елтехресурс“ АД, извозването на събраното ИУЕЕО в Община Лъки се извършва по предварителна заявка на посочени телефони. Съгласно Наредбата за управление на отпадъците на община Лъки, кмета на общината е отредил площадка за приемане и временно съхранение на ИУЕЕО в склад на територията на бившия РУМ Лъки.

Събирането на НУБА се извършва чрез предоставени съдове за разделно събиране на портативни батерии от „ЕКОБАТЕРИ“ АД на места, определени съвместно с община Лъки.

Таблица 3 Местоположение на точките за събиране на НУБА на територията на Община Лъки

№	Фирма/Община	Адрес на обекта
1	ЕКОБАТЕРИ АД	гр. Лъки – 18 броя, 3 л контейнери
2		с.Дряново – 2 броя, 3 л контейнери
3		с.Белица – 1 брой, 3 л контейнери
4		с. Борово – 1 брой, 3 л контейнери
5		с. Югово – 1 брой, 3 л контейнери

Източник: Община Лъки и сайта на ЕКОБАТЕРИ АД

- **Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци**

Фамилното компостиране, се прилага като основен метод за оползотворяване на биоразградимите отпадъци от домакинствата. На този етап община Лъки не предоставя такава възможност на домакинствата.

- **Инфраструктура за други битови отпадъци**

На територията на община Лъки няма създадена система за събирането на едрогабаритните отпадъци (ЕГО), текстилни отпадъци и опасни отпадъци от домакинствата. При наличие на опасни отпадъци, жителите на общината самостоятелно ги превозват до град Пловдив или Асеновград.

На този етап няма създадена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, генерирани от поддържането на общинските зелени площи и от домакинствата в община Лъки.

2.2. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

- **Съдове за смесени битови отпадъци**

В Община Лъки за събиране на смесени битови отпадъци се използват предимно контейнери тип „Бобър“ и контейнери тип „Мева“. Разположените на територията на общината съдове са собственост на Община Лъки. Броят, видът и собствеността на контейнерите за събиране на смесени битови отпадъци в община Лъки са представени в таблица 4.

Таблица 4 Брой, вид и собственост на контейнерите за събиране на смесени битови отпадъци

№	Вид контейнер	Собственост	Обем м ³	Брой
1	Тип «Бобър»	Община Лъки	1,1	113
2	Тип «Мева»	Община Лъки	1,1	100

Източник Община Лъки

Територията на град Лъки и селата се обслужват от контейнери тип „Бобър“ и тип „Мева“.

Фигура 1 Контейнери за събиране на смесени битови отпадъци в Община Лъки

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Честотата на обслужване на контейнерите за събиране на смесени битови отпадъци в прилежащите населени места на територията на Община Лъки, съгласно заповед №233/28.10.2020г. е както следва:

Таблица 5 Честота на събирането и извозването на битови отпадъци на територията на община Лъки

Населени места	Честота на извозване
За град Лъки:	
ул. Възраждане	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Рожен	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Освобождение	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Речна	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Миньорска	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Кирил Маджаров	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Прогрес	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Хайдушки поляни	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Капитан Петко Войвода	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Родопи	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Полковник Дичо Петров	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Кольо Шишманов	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Преспа	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Бор	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Победа	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Изгрев	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
ул. Люляк	3 пъти седмично – понеделник, сряда и петък
Села на територията на община Лъки	
Селата - Борово, Белица, Манастир, Джурково, Дрянова	През зимния сезон от м. ноември до м. март – веднъж на 14 дни
Селата – Борово, Белица, Манастир, Джурково, Дрянова	През летния сезон от м. май до м. октомври – три пъти в месеца
Селата – Джурково, Здравец и Югово	веднъж на 14 дни
Село Лъкавица и Балкан Махала	Веднъж месечно

*При необходимост, честотата на обслужване на съдовете за битови отпадъци в населените места може да бъде увеличена.

Източник: Община Лъки

Събраните твърди битови отпадъци от населените места на територията на община Лъки се извозват два пъти месечно до РЦОТБО – Асеновград.

Спрямо информацията за обем/брой на съдовете за смесен битов отпадък, предоставена от общината, може да бъде направено заключението, че общината е добре обезпечена със съдове за смесен битов отпадък.

По отношение на сметосъбиращата техника, в Община Лъки са налични два различни по вид специализирани сметосъбиращи автомобили с обем на надстройката от 7 м³ до 14 м³, която е съобразена с редица ограничителни фактори – състояние на транспортната инфраструктура, обем и вид на отпадъците, разстояние и подход до депо и други

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

съоръжения за третиране на отпадъци и др. Транспортните средства за събиране на смесени битови отпадъци, обслужващи системата на територията на Община Лъки са представени в таблица

Таблица 6 Транспортни средства за събиране на смесени битови отпадъци

№	Вид на транспортното средство ¹	Технически характеристики на транспортното средство			
		Година на производство	Брой	Собственост	Обем на надстройката м ³
	Исузу	2007	1	Община Лъки	7
	Ивеко	2012	1	Община Лъки	14

Източник: Община Лъки

Деятелността на община Лъки по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци е обезпечена с необходимите съдове и техника за сметосъбиране и сметоизвозване така, че да обхване 100% от населението на община Лъки, осигурявайки необходимата честота на извозване, която да не позволи препълването на контейнерите. Услугите се извършват по утвърдени графици и повтораемост, наличен на интернет страницата на община или на информационните табла в сградата на общината. При необходимост графика може да бъде променян, така че да се увеличи честотата на извозване на събраните отпадъци. С наличната техника се обезпечават събирането и транспортирането на твърди битови отпадъци до РЦОТБО – Асеновград и се оптимизира броя на курсовете до там.

- **Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на други битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса стъкло**

Община Лъки има сключен договор с «ЕКОБУЛПАК»АД-гр. София, за организирано събиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки от пластмаса, хартия, метал и стъкло, се организира от «ЕКОБУЛПАК»АД-гр. София. Събраните отпадъци се извозват от ЕКО БУЛХАРТ АД, подизпълнител на «ЕКОБУЛПАК» АД-гр. София. Въведената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на гражданите е с два контейнерна (една точка се състои от 1 бр. жълт и 1 бр. зелен контейнер). Жълт – за хартия и пластмаса, зелен – за стъкло.

Броят на съдовете от системата е определен в съответствие с изискванията на чл. 24, т.1 от Наредбата за опаковки и отпадъци от опаковки, където е записано, че за населените места:

- над 100 000 жители за всеки 750 жители се осигурява една точка с минимален общ обем 3300 л;
- за райони от 50 000 до 100 000 жители се осигурява една точка на всеки 550 жители;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- за райони с под 50 000 жители се осигурява за всеки 350 бр. жители;

Точките са разположени на подходящи места на улиците за обхващане на съответния брой жители, регистрирани по настоящ адрес в Община Лъки. Към 2020г. на територията на община Лъки са разположени в 13 точки по два контейнера, едните с обем 1100 л., а тези за стъкло - с обем 1400, като само до училището точката се състои от три контейнера – два жълти (за хартия и картон) и един за стъкло. Местоположението и броят на точките за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Лъки са представени в следващата таблица.

Таблица 7 Местоположение и брой на точките за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Лъки

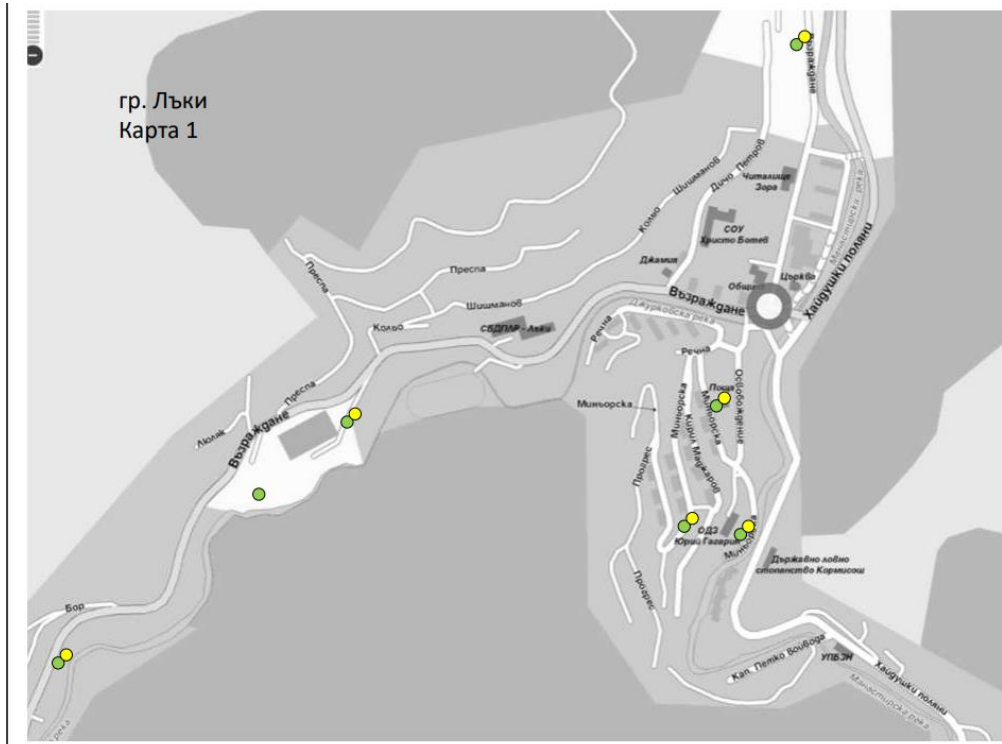
Местоположение	БЖ 1.1	ИЗ 1.4
с. Югово	1	1
с. Белица	1	1
с. Борово	1	1
с. Манастир	1	1
с. Дряново	1	1
с. Джурково	1	1
с. Здравец	1	1
гр. Лъки		
ул. Х. Поляни	1	1
кв. Авариен	1	1
кв. Тепавица	1	1
ул. Възраждане до училище	1	2
ул. Освобождение - център	1	1
ул. Миньорска – до ОДЗ	1	1
Общо	13	14

Източник: Община Лъки и сайта на Екобулпак АД

По данни от страницата на „ЕкоБулпак“ АД, на територията на град Лъки, местоположението на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки е както следва: <https://www.ecobulpack.bg/obslužhvane-na-kontejneri/>

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Фигура 2 Местоположение на съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки в гр. Лъки

Фигура 3 Местоположение на точките за разделно събиране на отпадъци от опаковки, на територията на прилежащите села на община Лъки

График за обслужване на съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки се публикува на интернет страницата на обслужващата фирма.

- **Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки**

Община Лъки няма сключени договори за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали. На територията на общината на този етап няма разположени специализирани контейнери, в които могат да се изхвърлят и хавлиени кърпи, пердета, завеси, обувки и чанти. Считано от 2025 година, този поток битови отпадъци, следва също да се събира разделно, като това ще бъде още едно задължение на кмета на общината.

4.8.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Община Лъки на този етап няма отредена временна площадка за съхранение на отпадъци от строителство и разрушаване. При наличие на количества отпадъци от ремонтни дейности извършвани от жителите на общината, отпадъците се събират и се извозват до РЦОТБО Асеновград. Количествата от малки ремонтни дейности се събират в чували и се поставят от жителите до контейнерите за смесени битови отпадъци. При по-големи количества строителни отпадъци, генерирани от строежи, ремонтни дейности или събаряне на сгради, жителите на общината за своя сметка извозват отпадъците до РЦОТБО Асеновград. На този етап общината не може да предостави за ползване специализирани съдове за строителни отпадъци на жителите, без значение дали ще се ползват възмездно или без. Обслужването на такива специализирани контейнери, тип гондола, изискват обслужване от специализирано превозно средство, с каквото община Лъки не разполага.

В периода 2016 - 2020 г. количествата строителни отпадъци отчетени от община Лъки са средно от 1,6 тона, като тенденцията е те да намаляват през последните две години.

4.8.4. Изводи и препоръки

Анализът на развитието и състоянието на инфраструктурата в Община Лъки за събиране, транспортиране и третиране на битови, строителни отпадъци и др. дават основание да се направят следните изводи:

- Дейността на община Лъки по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци е обезпечена с необходимите съдове и техника за сметосъбиране и сметоизвозване така, че да обхване 100% от населението на община Лъки, осигурявайки необходимата честота на извозване, която да не позволи прегълването на контейнерите. Услугите се извършват по утвърдени графици и повтораемост, който може да бъде намерен на интернет страницата на общината.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- Отпадъците от община Лъки се извозват до Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци – гр. Асеновград, където се извършва обезвреждане, чрез депониране. На депото няма изградена инсталация за предварително третиране и/или инсталация за биологично третиране на отпадъците.
- Предстои реализация на проект по „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по ос 2 на ОПОС 2014-2020 на РСУО – регион Асеновград“, Договор BG16M1OP002-2.006-0001-C05, като страни в проекта са общините членове на РСУО – Асеновград, Садово, Първомай, Куклен и Лъки.
- С реализацията на проекта за изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци се цели да се увеличи експлоатационния срок на депото.
- На територията на община Лъки няма изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.
- Община Лъки има сключени договори с организации по оползотворяване на следните видове МРО – отпадъци от опаковки, ИУЕЕО и НУБА .
- Община Лъки няма система за организирано разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки, едро габаритни отпадъци и отпадъци от ИУГ, ОММ и ИУМПС.
- В Община Лъки няма изградена система за събиране на строителни отпадъци. Отпадъците от строителство и събаряне от домакинствата в малки количества се събират от жителите в чували и се оставят до контейнерите за смесени битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ

НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО
ПРЕДОТВАРТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

4.9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Въведение

Предмет на анализа в този раздел са приложените и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъци в община Лъки. Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъци в общината;
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физически и юридически лица да прилагат предотвратяване на отпадъци;

4.9.1. Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Приложените мерки в общината са контрол от страна на кметски наместници по населени места, спазване стриктно на графика за сметосъбиране по населени места / предотвратяване претоварване и разпиляване на ТБО/, при необходимост поставяне на допълнителни контейнери, поставяне на кофи тип „Мева“ за временно съхранение на стурия и пепел с цел предотвратяване запалване на контейнерите тип „Бобър“.

1. Добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

1.1. Разделно събиране на масово разпространени отпадъци

На територията на община Лъки са изградени системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки– за хартиени, пластмасови, метални и стъклени отпадъци и са сключени договори с фирми и определени места за събиране и предаване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излезли от употреба гуми (ИУГ).

2. Разяснителни, обучителни и медийни кампании

Общината е наложила през годините няколко кампании, които обхващат за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

Наложила се през годините инициатива, в която активно се включват гражданите, е националната кампания „Да изчистим България за един ден“. Общината активно участва в подготовката на мероприятията, като организира безплатно предоставяне на гражданите на чували и ръкавици, необходими в деня на почистването, както и организация по извозването на събраните отпадъци. Също така посочва места на територията на общината, които се нуждаят от почистване. Тази кампания, както и годишните пролетни и есенни почиствания в общината, се организират регулярно и са

станали традиция за гражданите, което е положителен показател за усилията, които се полагат, за да се привлече общественото внимание към дейностите по управлението на отпадъците.

За информиране на обществеността Общинска администрация - Лъки използва предимно поставянето на съобщения и обяви на информационно табло в сградата на общината, организирането на срещи с представители на местната общност, както и публикуването на информация на интернет страницата на общината. Чрез тези средства резултатите от предприетите мерки във връзка с управлението на отпадъците стават обществено достояние и се използват като инструмент за повишаване на екологичното самосъзнание и култура на жителите на общината. Действията на Общинска администрация - Лъки в областта на управление на отпадъците достигат до гражданите на общината чрез публикации в местни медии, чрез сесиите на Общински съвет, чрез публични прояви и събития, публикации в сайта на общината, брошури, рекламни материали и др. Информирането на населението цели привличането на вниманието на гражданите към управлението на отпадъците, изграждане на екологичната култура с цел превенция и намаляване на количествата генерирани отпадъци.

4.9.2. Изводи и препоръки

Основните изводи от анализа на мерките и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на община Лъки позволяват да се направят следните изводи и препоръки:

- Към настоящият момент на територията на община Лъки не се изпълняват административни или нормативни мерки, които да стимулират физически и юридически лица на нейна територия, да прилагат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци;
- С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, което води до големи щети на околната среда както от гледна точка на производството, така от гледна точка на третирането на образуваните текстилни отпадъци, е препоръчително да бъде въведена система за разделно събиране на отпадъци от текстил посредством контейнери/пунктове за отпадъци от текстил;
- Препоръчително е Община Лъки да реализира повече административни мерки, които да стимулират в по-голяма степен населението да участват активно в бъдещите инициативите и проекти на общината;
- Необходимо е практиките по информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците да се запази, като е препоръчително същата да се предостави чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

АНАЛИЗ

НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕ
НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

4.10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Кои са икономическите инструменти и стимули, които се прилагат в общината;
- Какви са общите приходи от ТБО и каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците; прилагат ли се стимулиращи елементи за екологосъобразно управление на отпадъците при определяне на размера на ТБО;
- Какви са дължимите суми за обезпеченията и отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и каква е степента на заплащане на дължимите суми по тези обезпечения и отчисления; какви суми са акумулирани по сметките в РИОСВ за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците;
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги за управление на битовите отпадъци.

4.10.1. Анализ на Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

1. Икономическите инструменти и стимули в сектора на управление на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора за управление на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъци, вместо да ги депонират. Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- Такса за депониране на битови отпадъци. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци;
- Схеми за плащане при изхвърляне. Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н. ;
- Схема за отговорност на производителя и вносителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават да финансират и организират дейностите по оползотворяване на тези отпадъци;

- Банкови гаранции и застраховки – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, например за трансграничен превоз на отпадъци.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща“, който се въвежда с такса „Битови отпадъци“ за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет на съответната община определя размера на такса „Битови отпадъци“ за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци“, на основание чл. 9 от ЗМДТ.

Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Лъки регламентира начина на изчисляване и размера на такса битови отпадъци. Тя е приета с Решение № 109, взето с Протокол №14 от 01.12.2016 г., посл. изменена и допълнена с Решение № 52, взето с Протокол №6 от 30.04.2020 г. на ОбС - Лъки.

Таксата за битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила по видове услуги е както следва:

- събиране и извозване на битовите отпадъци;
- обезвреждане на битови отпадъци в депо;
- поддържане на местата за обществено ползване.

За имоти на предприятия и граждани, попадащи извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване, се събира такса за обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в размер пропорционален в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите на предприятията, респективно на данъчната оценка на имотите на гражданите, съгласно приложение № 2 от ЗМДТ.

Съгласно чл.20 от наредбата, такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията се определя:

1. според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване;
2. пропорционално в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на активите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци по т.1.

За определяне на такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията по реда на чл. 20, т. 1 предприятията подават в срок до 30 ноември на предходната година до кмета на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

общината декларация по образец за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се използват през годината.

За определяне на размера на таксата по чл. 20, т. 1 общински съвет определя цена на 1 куб. м. събран и извозен отпадък. Предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционален в промили на по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите.

При действащата на територията на общината система за събиране на ТБО сметосъбирането е организирано чрез съдове за групово ползване. При това положение няма как да се определи обема на генерираните отпадъци от отделния ползвател.

Размерът на Такса битови отпадъци за община Лъки за 2021 г. е определен както следва:

Таблица № 1 Размер на такса битови отпадъци в община Лъки за 2021 г.

Видове услуги/Населено място	Такса физически лица	Такса физически лица	Такса юридически лица
	гр. Лъки, с. Борово, с. Белица, с. Югово, с. Дряново, с. Лъкавица	с. Манастир, с. Балкан махала, с. Джурково, с. Здравец	
ТБО за имоти с организирано сметосъбиране	12‰	14‰	17‰
Сметосъбиране и сметоизвозване	2,0‰	4,0‰	7,0‰
Поддържане чистотата териториите за обществено ползване	8,5‰	8,5‰	8,5‰
Поддържане на депо	1,5‰	1,5‰	1,5‰
ТБО за имоти извън РЗП и околоръстните полигони и районите на организирано сметосъбиране /съгласно чл.71 от ЗМДТ/	8,5‰	8,5‰	8,5‰
Поддържане чистотата териториите за обществено ползване	8,5‰	8,5‰	8,5‰
ТБО за ЮЛ подали декларация за вид и брой съдове			
Сметосъбиране и сметоизвозване			за контейнер тип „Бобър“ – 1400,00 лв.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Видове услуги/Населено място	Такса физически лица	Такса физически лица	Такса юридически лица
			За кофа тип "Мева"- 240,00 лв.
Поддържане чистотата териториите за обществено ползване			8,5‰
Поддържане на депо			1,5‰
ТБО - за трафопостовете на „Електоразпределение“ в и извън регулация да се събира:			8,5‰
Поддържане чистотата териториите за обществено ползване			8,5‰

Източник: Община Лъки

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци от домакинствата и юридически лица на територията на общината за периода 2016 – 2020 г.

Таблица № 2 Приходи от такса битови отпадъци за 2016 – 2020 г.

Година	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.)	179	205	205	211	252
В т.ч. от:					
Домакинствата	47	68	67	62	70
Юридически лица	132	137	138	149	182

Източник: Община Лъки

В Община Лъки приходите от такса битови отпадъци, генерирани от юридическите лица превишават приходите от такса битови отпадъци от домакинствата, като превишението е значително.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Разпределението на дяловете от постъпленията от такса битови отпадъци е представено в следващата таблица:

Таблица № 3 Структура на постъпленията от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

Година	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Дял на приходите от такса битови отпадъци, платени от Домакинствата	26.26%	33.17%	32.68%	29.38%	27.78%
Дял на приходите от такса битови отпадъци, платени от Юридически лица	73.74%	66.83%	67.32%	70.62%	72.22%

Източник: Община Лъки, собствени изчисления

Сравнителният анализ на данните от структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, показва, че в община Лъки постъпленията от бизнеса са със значително по-голям дял от постъпленията от домакинствата. В анализа към НПУО данните за малки общини (под 10 хил. жители) постъпленията от бизнеса са в рамките на 60,2%. Видно от данните в таблицата, в община Лъки този процент е по-висок – 72-73%, спрямо процента за малките общини и е по-висок от средният процент за страната (67,8 – 69,2%). Делът на приходите от такса битови отпадъци от домакинствата е под средния за общини с жители под 10 000 жители, като съгласно НПУО средно е 39,8 % за 2018 година, а за община Лъки процента от такса битови отпадъци за домакинствата не надвишава 30 % през последните години.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител на община Лъки.

Таблица № 4 Приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2020 г.

Година	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Общо приходи от такса битови отпадъци (х. лв.):	179	205	205	211	252
Население	2638	2583	2531	2447	2393
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	67.85	79.37	81.00	86.23	105.31
Количество събрани битови отпадъци чрез системи за организирано сметосъбиране(т)	670.28	647.42	640.44	639.42	592.26
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	267.05	316.64	320.09	329.99	425.49

Източник: за бр. население НСИ, количество отпадъци: Годишни отчети на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Асеновград, собствени изчисления

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението показват динамика през годините, като през 2016г. те са били 67,85лв на 1жител, с всяка следваща година се увеличават и достигат своя пик през 2020г, когато са 105,31лв на 1жител. Приходите от ТБО на 1 тон отпадъци също нарастват през разглеждания период поетапно, като през 2020 година са най-високи - 425,49лв/тон отпадъци. Нарастването спрямо предходната година е над 22%.

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. Ще извършим сравнителен анализ на показателите само за съвпадащите три години в следващата таблица.

Таблица № 5 Сравнителен анализ на показателите за приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2018 г. с НПУО

Година	2016г.	2017г.	2018г.
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител малки общини (под 10 хил. жители) НПУО	48,23	52,42	56,56
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно за България НПУО	77,59	79,40	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител община Лъки	67,85	79,36	80,99
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци малки общини (под 10 хил. жители) НПУО	166,51	176,54	200,00
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	173,54	166,90	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци община Лъки	267,05	316,64	320,09

Източник: НПУО 2021-2028 г., собствени изчисления

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че община Лъки, по показателя приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.) е близо до средните стойности за страната, но значително над изчислените стойности за сходни по брой жители общини. По показател приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.), общината през целия съвпадащ период, надвишава стойностите на тези показатели, изчислени средно за България и изчислените в НПУО приходи за сходни общини. Това се дължи на високата събираемост на таксата битови отпадъци.

В следващата таблица е представена динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Таблица № 6 Динамика и относителен дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината

Година	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Общо приходи от ТБО (хил. лв.)	179	205	205	211	252
Общо приходи от такси (хил. лв.)	206	238	231	240	269
Дял на приходите от ТБО в общо приходите от такси в %	86,89%	86,13%	88,74%	87,92%	93,68%
Общо бюджетни приходи (хил. лв.)	3663	3335	3944	5412	4102
Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общината в %	4,89%	6,15%	5,20%	3,90%	6,14%

Източник: Община Лъки, собствени изчисления

Видно от данните в горната таблица ТБО формира основната част от приходите от такси на община Лъки от 86% до 93% през годините. Делът на ТБО в общите бюджетни приходи на общината е относително нисък на нива от 3% – 6 %. Делът на такса битови отпадъци в общите бюджетни приходи за община Лъки е по-нисък от делът на приходите от такса битови отпадъци в НПУО, където той е в границите между 8% и 9,5%.

В следващата таблица представяме покритието на разходите по управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци.

Таблица № 7 Покритие на разходите по Управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г.

Година	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Общо приходи от ТБО (хил. лв.)	179	205	205	211	252
Общо разходи по управление на отпадъците (хил. лв.)	212	207	212	228	255
Покритие на разходите по управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци	84,43%	99,03%	96,70%	92,54%	98,82%

Източник: Източник: Община Лъки, собствени изчисления

Данните от таблицата показват, че постъпленията от такса битови отпадъци се доближават, но не покриват напълно разходите по управление на отпадъците през разглеждания период.

2. Обезпечения за покриване на последващите разходи за закриване на депа и отчисления за депониране (чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)

Обезпечения по чл. 60 от ЗУО

Обезпеченията се дължат за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който

собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Задължението за обезпеченията по чл. 60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Когато собственик на депото е община, обезпечението е под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване.

Собственикът на депото превежда до последно число на текущия месец определените месечни вноски по обезпечението за предходния месец. При забавяне на преводите по банковата сметка се дължи законната лихва за всеки просрочен ден, но не повече от 20 на сто от дължимата/остатъчната сума. В същия срок собственикът на депото представя на компетентния орган информация за депонираните количества отпадъци за предходния месец. Дължимите суми за не внесени обезпечения се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

В случай, че събраните средства в сметката са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото, собственикът на депото осигурява остатъка от средствата.

Когато след приключване на дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл. 64 от ЗУО

Тези отчисления се правят за всеки тон депонирани отпадъци. Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Отчисленията се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

С последните изменения на Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

- (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

Промените в Наредба № 7 от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

За изяснение на изменението на отчисленията представени по-горе (през 2020 и 2021 г.,) бяха направени и изменения в Закона за управление на отпадъците чрез Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Данъчно – осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.), както следва:

§ 57. В Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 2012 г.; изм., бр. 66 от 2013 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 61 от 2014 г.; изм., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 105 от 2016 г., бр. 13, 85, 88 и 102 от 2017 г., бр. 53, 77 и 98 от 2018 г. и бр. 1, 25, 56 и 81 от 2019 г.) се правят следните изменения:

- § 58. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)

(1) Месечните обезпечения и отчисления за 2020 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за периода от 1 март 2020 г. до 31 декември 2020 г. остават по сметка на общината, която ги е събрала, и се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

(2) Регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия се намира съответното депо, възстановява от банковата сметка за чужди средства преведените и неусвоени от общините месечни обезпечения и отчисления за 2020 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за периода от 1 март 2020 г. до 31 декември 2020 г. в срок до 31 януари 2021 г. Възстановените средства по изречение първо се разходват по решение на общинския съвет при условията на ал. 1.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- § 59. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)

(1) За 2021 г. в разходите по чл. 62, т. 3 от Закона за местните данъци и такси може да бъдат включени и разходи за изпълнение на мерки по чл. 63 от Закона за здравето, извършени на територии за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

(2) Разходите по ал. 1 се осигуряват чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

- § 60. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)

(1) Месечните обезпечения и отчисления за 2021 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците може да се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

(2) Дължимите месечни отчисления за 2021 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците се внасят в срок до 31 декември 2021 г.

(3) За периода от 1 януари до 31 декември 2021 г. не се начисляват лихви върху дължимите суми за месечни отчисления по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците

В следващата таблица са представени данни за дължими и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията по чл. 60 и чл.64 от ЗУО на Община Лъки за периода 2016-2020г. Направено е сравнение със средните стойности за страната за период от 2018 до 2019 г. (Таблица № 9), по обезпеченията и отчисленията в % (спрямо данните от НПУО 2021-2028 г за средното за страната).

Таблица № 8 Изпълнение на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО в периода 2016-2020 г.

година	Чл.60		Чл.64		изпълнение в %	
	Дължими суми (хил. лв.)	Преведени суми (хил. лв.)	Дължими суми (хил. лв.)	Преведени суми (хил. лв.)	Чл.60	Чл.64
2016г.	23	23	-	-	100%	-
2017г.	30	30	-	-	100%	-
2018г.	32	32	-	-	100%	-
2019г.	32	32	-	-	100%	-
2020г.	37	37	-	-	100%	-

Източник: Община Лъки

Таблица № 9 Средно за страната изпълнението на дължимите суми по чл. 60 и чл. 64 от НПУО 2021-2028 г

Година	2018г.	2019г.
Средно за страната изпълнение на дължимите суми по чл. 60	87%	80%
Средно за страната изпълнение на дължимите суми по чл. 64	91%	83%

Източник: НПУО 2021-2028 г.

От данните в таблица №8 е видно, че Община Лъки е изпълнила нормативно установените си ангажименти и е заплатила всички дължими обезпечения по чл. 60 от ЗУО за разглеждания период от 2016г до 2020г. По този начин Община Лъки е достигнала изпълнение 100% на постъпилите отчисления по чл. 60 , което е над средните за страната, които са в диапазона 80-87%.

4.10.2. Изводи и препоръки

- В община Лъки таксата за битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила е за събиране и извозване на битовите отпадъци, обезвреждане на битови отпадъци в депо, поддържане на местата за обществено ползване ;
 - за имоти на предприятия и граждани, попадащи извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване, се събира такса за обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в размер пропорционален в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите на предприятията, респективно на данъчната оценка на имотите на гражданите;
 - такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията се определя според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване, като общински съвет определя цена на 1 куб. м. събран и извозен отпадък. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, се изчислява пропорционално в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на активите;
 - предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционален в промили на по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите.
- На база разработения Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им към Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. относно приходите от ТБО на 1 жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:
- Община Лъки не покрива напълно разходите си за управление на отпадъците от такса битови отпадъци. Недостига се финансира от натрупаните отчисления по

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

чл. 20 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за Ред и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци и от други общински приходи;

- Анализът показва, че дела на приходите от такса битови отпадъци платени от юридическите лица е значително по-голям от постъпленията от домакинствата;
- От сравнителния анализ с НПУО относно приходите от такса битови отпадъци /1 тон/, община Лъки надвишава стойностите на тези показатели, изчислени средно за България и изчислените в НПУО приходи за подобни общини, приходите от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.) са близо до средните стойности за страната, но надвишават изчислените стойности за сходни общини;
- Община Лъки е изпълнила нормативно установените си ангажменти и е заплатила всички дължими обезпечения по чл. 60 от ЗУО за периода 2016 -2020 г. Дължимите задължения са платени на 100% ;
- През 2017 г. е приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.
- Да се промени Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Лъки, като количеството битови отпадъци да стане водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

АНАЛИЗ

НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

4.11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите в разходите на общината за анализирания период по години – общо и по категории разходи, съгласно отчетите за изпълнението на план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ?
- Кои са източниците и формите на финансиране на управлението на битовите отпадъци и относителният им дял, тенденции, сравнения?

Информационна обезпеченост

Като методологична основа при извършването на анализа са ползвани данни от НПУО 2021 – 2028 г., наредби и решения одобрени от общински съвет Лъки, отчети на общината относно разходите за управление на отпадъците, разходи за управление на отпадъците, съгласно план-сметка за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ.

4.11.1. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъци

Съгласно НПУО 2021-2028 г. през периода 2008-2013 г. разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства през анализирания период и изпреварват всички останали сектори на околната среда.

Преобладаващата част от разходите по управление на отпадъците в страната през този период се формират от оперативни разходи. В сравнение с другия голям сектор на опазването на околната среда – управлението на отпадъчните води, при управлението на отпадъците делът на инвестициите в общата структура на разходите през този период е сравнително нисък.

В тази връзка общата динамика на разходите за управление на отпадъците в страната се определя от нарастващите оперативни разходи на бизнеса и общините в резултат от усилията им за постигане на различните нормативни изисквания и цели, свързани с управлението на отпадъците и др.

1. Разходи за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

На база на представените отчети от община Лъки се изчисляват разходите за управление на отпадъците в абсолютна сума на един жител и на тон отпадък.

Таблица 1 Разходи за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (х. лв.)	212	207	212	228	255
Брой жители	2638	2583	2531	2447	2393
Разходи на един жител, лв.	80.36	80.14	83.76	93.18	106.56
Количество битови отпадъци (х. т)	670,28	647,42	640,44	639,42	592,26
Разходи на един тон отпадъци, лв.	316,29	319,73	331,02	356,57	430,55

Източник: Брой жители – НСИ, количество битови отпадъци: Годишни отчети към НСИ на община Лъки, собствени изчисления

От представените данни в горната таблица за община Лъки, относно разходите за управление на отпадъците през периода 2016 – 2020 г. може да се направи изводът, че разходите се увеличават поетапно през периода, като към 2020 година те се покачват с малко над 26 % спрямо 2016 година.

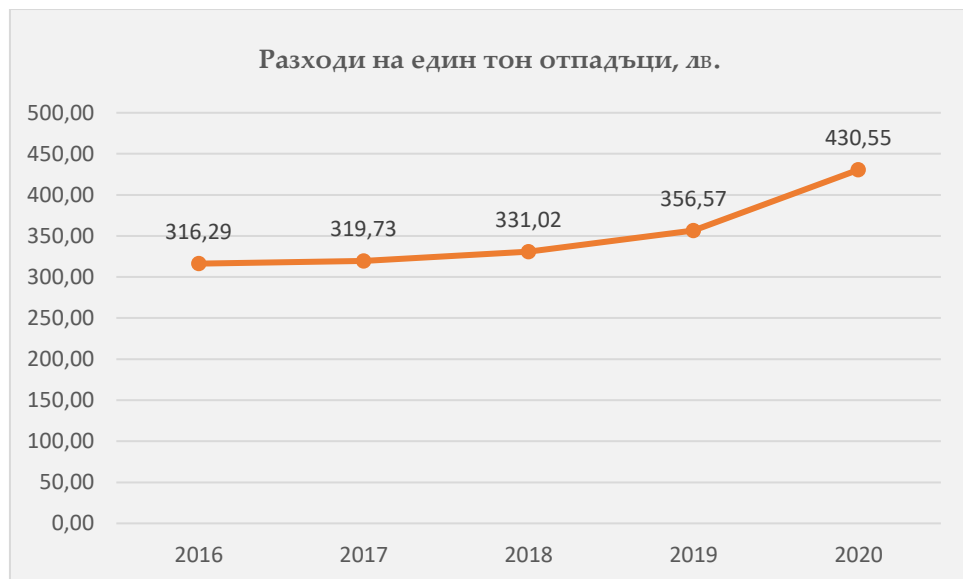
Фигура 1 Тенденция в разходите за управление на отпадъците

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Фигура 2 Тенденция в разходите за управление на отпадъците на 1 жител

Фигура 3 Тенденция в разходите за управление на отпадъците на 1 тон отпадък

На база разработения Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България към НПУО 2021-2028 г. относно направените оперативни разходи на един жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:

- Разходите за управление на отпадъците на един жител в община Лъки надвишават средното за страната (95,91 лв./жител) и са приблизително равни на разходите за общини с население под 10 хил. жители – 82,09 лв./жител за 2018 г, като бележат тенденция към плавно повишаване и достигат до ниво от 106,56 лв./жител през 2020 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- Разходите на 1 тон отпадък в община Лъки надвишават както средните разходи за страната (143,97 лв./тон отпадък), така и разходите за малки общини (под 10 хил. жители) – 232,24 лв./тон отпадък, като достигат до 430,55 лв/тон.

- 2. Разходи за управление на отпадъците по категории разходи съгласно план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ и предвид отчетите за изпълнението на тази план - сметка– за всяка година на периода 2018-2020 г. и общо за периода

В следващата таблица представяме общо изразходваните суми за периода 2016-2020 г. за управление на отпадъците от община Лъки:

Таблица 2 Разходи за управление на отпадъците за периода 2016– 2020 г. на община Лъки

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (хил. лв.)	212.00	207.00	212.00	228.00	255.00
В т.ч. за:					
1. Осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци;	0		4.00		
2. Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за третирането им	87.00	78.00	80.00	85.00	97.00
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, включително:					
Отчисления по чл. 60 от ЗУО	23.00	30.00	32.00	32.00	37.00
4. Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.	102.00	99.00	96.00	111.00	121.00

Източник: Отчети за изпълнение на план-сметката по чл.66 от ЗМД на община Лъки,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Фигура 4 Структура на разходите за управление на отпадъците на община Лъки за 2020 г.

В структурата на разходите за управление на отпадъците с най-голям относителен дял са разходите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване – 47,45 %, следвани от събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за третирането им – 38,04 %.

3. Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците по години на анализирания период

Съгласно НПУО 2021-2028 г. структурата на източниците на финансиране на оперативните разходи и на инвестиционните разходи в управлението на отпадъците в периода 2009-2013 г. съдържа:

- Собствени средства
- Средства от Републиканския бюджет
- Средства на общините
- Целеви средства за ОС, получени от държавата (субсидии)
- Национални фонд

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

- Оперативна програма "Околна среда"
- Заемни средства от източници в страната.

Оперативните разходи в управлението на отпадъците се поделят между организациите по оползотворяване на отпадъците и общините (за управлението на битовите отпадъци).

Средствата на общините включват средства от такса за битови отпадъци и собствени приходи (местни данъци, постъпления от наеми, продажба на имущество и т.н.), които след покриване на оперативните разходи по предоставянето на различни услуги, в случай на икономии се насочват за инвестиционни цели.

Таблица 3 Финансиране на разходите по управление на отпадъците по години за анализирания период (в х. лв.)

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Приходи от такса битови отпадъци	179	205	205	211	252
Разходи за управление на отпадъците	212	207	212	228	255
% от разходите финансирани от ТБО	84,43%	99,03%	96,70%	92,54%	98,82%

Източник: Отчети за изпълнение на бюджета на община Лъки,

Видно от данните в таблица 3 разходите по управление на отпадъците не се финансират изцяло от приходите от такса битови отпадъци. Недостигът се финансира от натрупаните отчисления, както и от бюджета на общината.

Съгласно данни на община Лъки източниците и форми на финансиране на управлението на битовите отпадъци за периода 2018 – 2020 г. представяме в следващата таблица:

Таблица 4:Източници и форми на финансиране на управлението на битовите отпадъци (в х. лв)

Година	2016	2017	2018	2019	2020
1. Приходи от ТБО	179	205	205	211	252
2. Обезпечения и отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО	49				
2. Средства от ПУДООС					
3. ОПОС 2014-2020					
4. Бюджет на общината (извън приходите от такса ТБО)	0	2	7	17	3
5. Други					

Източник: Данни на Община Лъки, собствени изчисления

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Основен източник на финансиране на дейностите по отпадъците са средствата генерирани от такса битови отпадъци и средства на общината.

Съобразявайки се със специфичните за страната препоръки в Годишния доклад на ЕК за България за 2019 г. и отчитайки хоризонталния характер на политиките по околна среда и изменение на климата, като приоритетни за финансиране за периода 2021 – 2027 г., ПОС 2021-2027 г. идентифицира пет основни области („Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“). Те са насочени към постигане на следната Цел на политиката 2 от проекта на Общ Регламент: „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“. В следващата таблица са представени специфичните цели и допустими дейности по приоритет Отпадъци:

Таблица 4 Специфични цели и допустими мерки по приоритет Отпадъци на ПОС 2021-2027 г.

Специфична цел	Допустими мерки
Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	1. Мерки за развитие/надграждане на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво на управление на отпадъците за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и депониране на отпадъци: - Допустими за РСУО Габрово, Видин, Ловеч, Луковит, Омуртаг, Панагюрище, Разлог, Рудозем, Търговище и Кърджали – мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъците, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и предварително третиране и др. (съгласно Приложение 7 от НПУО 2021-2028 г.); - Допустими за РСУО Велико Търново, Враца, Карлово, Костенец, Малко Търново, Монтана, Перник, Плевен, Силистра, Стара Загора, Харманли, Хасково - мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъци, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и надграждане на съществуващи инсталации за предварително третиране и др. (съгласно Приложение 6 от НПУО 2021-2028 г.);
	2. Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка; - допустими за всички
	3. Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране - допустими за всички

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

	4. Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране на отпадъци и/или за рециклиране на разделно събрани отпадъци, мерки за предотвратяване и др. за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране и намаляване количествата на депонираните битови отпадъци – за РСУО съгласно Приложение 8 на НПУО 2021-2028 г.
	5. Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването на тези модели в три регионални системи за управление на отпадъците – допустими за всички
	6. Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението. - допустими за всички

Източник: ПОС Околна среда 2021-2027 г. <https://www.eufunds.bg/bg/opus/node/10463>

Мерките са насочени към управление на отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (битови, производствени и строителни) и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Тяхното прилагане ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци и за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Приоритет са мерките, насочени към управлението на битовите отпадъци, които са в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците.

Мерките за рециклиране на отпадъци, които се извършват от рециклиращи предприятия, се отнасят за битови, производствени и строителни отпадъци. Мерките трябва да водят до увеличаване на капацитета за рециклиране. Мерките са допустими, също така, в комбинация с дейности по предварително третиране и/или по разделно събиране на отпадъците, които ще бъдат рециклирани. Мерките за рециклиране в индустриалните зони/паркове може да бъдат подкрепяни в комбинация с мерки за разделно събиране на отпадъци.

община Лъки може да се възползва от възможностите за финансиране по ПОС 2021-2027 г. по следните мерки:

1. Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка;
2. Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране
3. Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Други възможности за финансиране на дейностите по управление на отпадъците е чрез ПУДООС. ПУДООС финансира следните групи проекти, свързани с управлението на отпадъците:

- Реализиране на проекти за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци и изграждане на инсталации за производство на биогаз от тези отпадъци;
- Съфинансиране на техническата рекултивация на общински депа, неотговарящи на нормативните изисквания. ПУДООС ще предоставя 65 % от стойността на проекта за техническа рекултивация, съгласно минимални изисквания и при максимална стойност на м2 до 55 лв. /м2 без ДДС за площ на сметищното тяло;
- Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци.

4. Поносимост на такса битови отпадъци

Оценката на поносимостта на разходите за управление на отпадъците, които населението на община Лъки заплаща, е извършен съгласно използваните методи при разработването на НПУО 2014-2020 г. (методът е използван при оценката на поносимостта в НПУО 2021-2028 г).

В него са тествани две възможности за оценка на поносимостта:

(1) 1% от средния доход на домакинствата – общо за страната;

(2) 1,2% от средния доход на домакинствата - общо за страната. Това е в съответствие и на изискванията за поносимост, прилагани при оценката на проекти, финансирани по линия на ОПСОС 2007-2013 г. Тогава в отделни години за горна граница на поносимостта се приемаше 1,5% от средния доход на домакинствата.

При извършване на оценката поносимостта на такса битови отпадъци са използвани данни за община Лъки.

За целите на настоящия анализ ще бъдат разгледани и двете възможности за оценка на поносимостта. Необходимо е да се направи уточнението, че при оценката на поносимостта за населението се изключват разходите за почистване на обществени площи, които са в обхвата на услугите по такса за битови отпадъци, но не се приемат като разходи за управление на отпадъците. Оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци, която населението на община Лъки заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците, е извършена на база среден доход на домакинствата в област Лъки и среден доход на домакинствата средно за страната. В следващата таблица е представена оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци на база среден доход на домакинствата в област Лъки. За базови данни - среден доход на едно домакинство, среден размер на едно

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

домакинство и среден доход на едно лице, са използвани статистически данни за област Пловдив, като община Лъки е част от област Пловдив.

Таблица 5 Оценка на поносимостта на такса за битови отпадъци, която населението на община Лъки заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците

Доходи	2016	2017	2018	2019	2020
Среден доход на домакинствата (лв.)	10613	12463	14064	14318	14126
Среден доход на едно лице (лв.)	4381	5093	6163	6812	6909
Прагове на поносимост					
1,2% от средния доход на населението (лв./домакинство)	127.36	149.56	168.77	171.82	169.51
1% от средния доход на населението (лв./домакинство)	106.13	124.63	140.64	143.18	141.26
Среден размер на 1 домакинство (бр. членове)	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5
1,2% от средния доход на населението - (лв./член на домакинство)	50.94	59.82	67.51	68.73	67.80
1% от средния доход на населението (лв./член на домакинство)	42.45	49.85	56.26	57.27	56.50
Оценка на поносимостта					
Общо разходи за управление на отпадъците без разходи за чистота (х. лв.)	110	108	116	117	134
Дял на домакинствата					
Платена такса от населението за управление на отпадъците (х. лв.)	47.0	68.0	67	62	70
Население (бр.)	2638	2583	2531	2447	2393
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв./1 жител)	17.82	26.33	26.47	25.34	29.25

Източници: НСИ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=1084), собствени изчисления.

За целите на анализа са използвани данни от НСИ „Общ доход по източници на доходи (общо за страната, статистически райони и области)“ за Среден доход на домакинствата (лв.) и Среден доход на едно лице (лв.).

(https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=1084)

Поради липса на актуални данни за среден размер на 1 домакинство, сме използвали данни от преброяването 2011 г., според което средният брой лица в домакинство е бил 2,5 човека за област Пловдив.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв.) е изчислена на база информация предоставена от община Лъки за изпълнение на план-сметките по чл. 66 от ЗМД на община Лъки за разходи за управление на отпадъците, като са извадени разходите за чистота и процента от дела на домакинствата в заплащаната такса битови отпадъци.

Оценката на поносимостта на платената от населението такса за битови отпадъци (частта и, която има отношение към управлението на отпадъците) при ползване на данни за среден доход на едно домакинство за област Пловдив и среден доход на едно домакинство общо за страната, показва, че в периода 2016-2020 г. тя е поносима даже за населението от най-нискодоходните групи, като това е валидно и за двата приложени прага на поносимост. С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща", сумите, които населението ще трябва да заплаща на тон отпадък ще се увеличат, като ще трябва да бъдат разработени схеми за заплащането на таксата, които да отчитат и нивата на поносимост.

4.11.2. Изводи и препоръки

- Разходите по управление на отпадъците не се финансират изцяло от приходите от такса битови отпадъци. Недостигът се финансира от натрупаните отчисления по чл. 20, ал. 7 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. и от други приходи на общинския бюджет.
- В структурата на разходите за управление на отпадъците най-висок дял имат разходите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, следвани от разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.
- Разходите за управление на отпадъците на един жител в община Лъки надвишават средното за страната (95,91 лв./жител) и са приблизително равни на разходите за общини с население под 10 хил. жители – 82,09 лв./жител за 2018 г, като бележат тенденция към плавно повишаване и достигат до ниво от 106,56 лв./жител през 2020 г.
- Разходите на 1 тон отпадък в община Лъки надвишават както средните разходи за страната (143,97 лв./тон отпадък), така и разходите за малки общини (под 10 хил. жители) – 232,24 лв./тон отпадък, като достигат до 430,55 лв./тон за 2020 г.
- Заплащаната такса битови отпадъци от населението в община Лъки за разглеждания период 2016-2020 г. е под прага на социалната поносимост.
- С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща" е необходимо да бъдат разработени подходящи схеми за заплащане на такса битов отпадък, отчитайки спецификите на района и прага на социална поносимост.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

ПРОГНОЗИ

4.12. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГНОЗИ

Прогнозата на количеството образувани битови отпадъци в общината за периода 2021 – 2028 г. в община Лъки е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза на 2021 – 2028 г.
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител;

4.12.1. Брой на население и демографска прогноза

Демографската прогноза за населението на община Лъки в периода 2021 – 2028 г. е изготвена на база информация от НСИ, въз основа на данните за населението на общината за последните години от 2016 – 2020 г. и официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област Пловдив за периода до 2080 г. (при хипотеза на конвергентност)¹ и собствени изчисления. В следващата таблица е представен броя на население за община Лъки за периода 2016 – 2020 г., според данни на НСИ.

Таблица 1 Население на община Лъки за периода 2016 – 2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Община Лъки	2638	2583	2531	2447	2393

Източник: НСИ

Съгласно данни от НСИ в община Лъки за предходните 5 години се наблюдава тенденция за намаляване на населението. За периода 2016-2020 г. населението на община Лъки е намаляло с 245 лица, или 10.24%.

В следващата таблица е представена информацията относно официална прогноза за населението на НСИ за област Пловдив за периода 2020-2035 г. при хипотеза за конвергентност. Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Таблица 2 Демографска прогноза за населението на област Пловдив за периода 2020-2035 г., бр. жител

Година	2020	2025	2030	2035
Област Пловдив	666398	651689	639331	627533

Източник: НСИ

Представената по-горе демографска прогноза е използвана за проследяване тренда на развитие в броя на населението на община Лъки, поради факта, че НСИ изчислява демографски прогнози единствено на ниво област.

За периода 2020-2025 г. населението на област Пловдив се очаква да намалее с 14 709 души, което представлява намаление със средно 2 941,8 души на година или 0,45%

¹ Вариант при конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на ЕС за демографско и социално-икономическо развитие

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

годишно. За периода 2025 – 2030 г., съгласно прогнозата на НСИ, населението на област Пловдив намалява със сходни темпове – 12 358 души, или с 0,38% годишно. Община Лъки е една от най-малките общини в състава на област Пловдив. Към 2020 година населението на община Лъки представлява 0,36 % от населението на област Пловдив. Тъй като НСИ не поддържа информация за толкова малки населени места са направени собствени изчисления.

За целите на настоящият анализ са ползвани официални данни за броя на населението на община Лъки от НСИ за базовата 2020 г. (<https://nsi.bg>). За да достигнем до прогноза на населението на община Лъки за периода 2021-2028 година, първо са направени изчисления на прогнозата на населението на област Пловдив, на база официални данни на НСИ.

Таблица 3 Демографска прогноза за област Пловдив за периода 2021-2028 г, бр. жители

Година	2020 базова	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	666 398	662 907	659 914	656 935	653 970	651 018	648 501	645 994	643 496

Източник: собствени изчисления и НСИ

Следвайки същата логика на изчисление в динамиката на изменението на броя на населението, съгласно горната таблица, получаваме:

Таблица 4 Демографска прогноза за община Лъки за периода 2021-2028 г, бр. жители

Година	2020 базова	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	2393	2305	2294	2284	2273	2263	2254	2246	2237

Източник: собствени изчисления и НСИ

За разглеждания период от 2020 до 2028 г прогнозата показва, че населението на община Лъки ще намалее с над 68 жители, или почти 3% за целия период.

Тази прогноза за населението на общината е по-оптимистичната. Ако се направи прогноза с %, с който населението на общината е намаляло в периода 2016-2020 година – 2,41 % средно годишно, то тогава демографската прогноза за общината е доста неблагоприятна:

Таблица 5 Демографска прогноза за община Лъки за периода 2021-2028 г, бр. жители, на база %

Година	2020 базова	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	2393	2305	2250	2195	2142	2091	2041	1991	1943

Източник: собствени изчисления и НСИ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

За целите на изготвяне на следващите прогнози са използвани данните от направената прогноза, съгласно таблица 4.

Прогнозна норма на натрупване

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се изчислява при определяне на потенциала за образуване на битовите отпадъци в дадена административна единица. По данни на Евростат в повечето страни, домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и административни единици.

Определяне на норма на натрупване на жител на година

Прогнозната норма на натрупване за община Лъки е изчислена въз основа на следните допускания:

- *Налични данни:* използвани са данни за населението на община Лъки по данни на НСИ за периода 2016 – 2020 г., данни за нормата на натрупване за периода 2016 - 2020 г., изчислени на база на населението и общите количества образувани битови отпадъци в община Лъки по години;
- *Използвани данни за прогнозата:* брой на населението и демографска прогноза за периода 2021 – 2028 г., посочени в таблица № 4; Норми на натрупване за периода 2016-2020 г., изчислени на база на броя на населението и общите количества образувани битови отпадъци в община Лъки по години;
- *Хипотеза на прогнозата:* определяне на средната норма на натрупване на жител на година на общината; Норма на натрупване на отпадъците, като функция на икономическото развитие; намаляване на ръста на нарастване в следствие на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

В следващата таблица е представена информация за нормата на натрупване, съгласно данни от отчетите към НСИ за количеството отпадъци в община Лъки и населението за периода 2016 – 2020 г.:

Таблица 6 Норма на натрупване на битови отпадъци за община Лъки за периода 2016-2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
кг/жител/год	254.09	250.65	253.04	261.31	247.50

Средната норма на натрупване на жител за община Лъки се определя чрез екстраполация на нормата на натрупване, изчислена с образуваните битови отпадъци за 2020 г., по данни на НСИ и данни на общината, при намаление от 1% годишно,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

поради очаквано намаление на нормата на натрупване на отпадъци, във връзка с предприеманите мерки от общината за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци и европейските и национални нормативните изисквания във връзка с управлението на отпадъците.

В съответствие с горната обосновка, прогнозната норма на натрупване в община Лъки по години, за периода 2021 – 2028 г., е както следва:

Таблица 7 Прогнозна норма на натрупване за община Лъки за периода 2021 – 2028 г.

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
кг/жител/год.	247.50	245.02	242.57	240.15	237.74	235.37	233.01	230.68	228.38

От направената прогноза е видно, че към 2028 г. „нормата на натрупване“ на отпадъци за един жител на година в община Лъки ще бъде 228,38 кг/ж. Намаляването на количествата отпадъци се обосновава от предприеманите мерки от община Лъки, които са насочени към предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци. Намаляването също така е повлияно и от очакваното намаление на населението. Изчислената норма на натрупване за 2028 г. е малко под определената норма за населените места с население под 3 хиляди, а именно 241,7 кг/ж/г., съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци и значително под осреднените стойности за нормата на натрупване в България от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г.

4.12.2. Прогнозни количества битови отпадъци

Прогнозата на количествата образувани битови отпадъци е определена като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване, представено в следващата таблица:

Таблица 8 Прогнозни количества битови отпадъци за община Лъки за периода 2021 – 2028 г.

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
тона	564.78	556.46	548.49	540.39	532.64	525.21	518.11	510.88

За изчисление на прогнозния морфологичния състав на отпадъци са извършени следните допускания: морфологичния състав остава постоянен (в %), съгласно данни от морфологичния анализ на битови отпадъци за община Лъки, изготвен през 2019 г. Количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

на натрупване и броя на населението. Резултатите от прогнозата са представени в следващата таблица:

Таблица 9 Прогнозни количества по видове отпадъци, съгласно морфологичен анализ, 2021 – 2028 г.

фракция	% спря морфо логия	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Хранителни	10.56	59.64	58.76	57.92	57.07	56.25	55.46	54.71	53.95
Хартия	4.89	27.62	27.21	26.82	26.43	26.05	25.68	25.34	24.98
Картон	4.41	24.91	24.54	24.19	23.83	23.49	23.16	22.85	22.53
Пластмаса	12.20	68.90	67.89	66.92	65.93	64.98	64.08	63.21	62.33
Текстил	6.94	39.20	38.62	38.07	37.50	36.96	36.45	35.96	35.45
Гума	1.48	8.36	8.24	8.12	8.00	7.88	7.77	7.67	7.56
Кожа	0.82	4.63	4.56	4.50	4.43	4.37	4.31	4.25	4.19
Градински	29.79	168.25	165.77	163.40	160.98	158.67	156.46	154.35	152.19
Дървесни	3.08	17.40	17.14	16.89	16.64	16.41	16.18	15.96	15.74
Стъкло	4.17	23.55	23.20	22.87	22.53	22.21	21.90	21.61	21.30
Метали	3.05	17.23	16.97	16.73	16.48	16.25	16.02	15.80	15.58
Сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани	11.09	62.63	61.71	60.83	59.93	59.07	58.25	57.46	56.66
Опасни	0.79	4.46	4.40	4.33	4.27	4.21	4.15	4.09	4.04
Други	6.74	38.07	37.51	36.97	36.42	35.90	35.40	34.92	34.43

**Изчисленията са направени при запазване на процентния състав на отпадъците, съгласно данни от морфологичния анализ извършен през 2019 г., и промяна в нормата на натрупване и броя на населението*

Запазвайки същият процентов състав, съгласно данни от морфологичния анализ, към края на 2028 г. фракциите с най-високо средногодишно количество ще бъдат „градински“ (152,19 т.), „пластмаса“ (62,33 тона), сгурия, пепел, инертни строителни

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани (56,66 тона) и „хранителни“ (53,95 т).

4.12.3. Прогнозни количества рециклируеми отпадъци

За целите на програмата са изготвени прогнози, които са от типа целеви прогнози, каквито са прогнозите за разделното събиране на отпадъци по източници. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори в община Лъки, които имат важно значение за развитието на процесите по управление и третиране на отпадъци. Такива прогнози са например прогнозите за разделно събирани отпадъците като: отпадъци от опаковки, зелени /биоразградими, едрогабаритни отпадъци и др.

Прогнозата за количествата отпадъци за повторна употреба и рециклиране, за достигане на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО

В следващата таблица са представени прогнозните количества рециклируеми отпадъци (полезна фракция от хартия и картон, пластмаса и стъкло), съгласно данни от морфологичния анализ на състава и количествата на битовите отпадъци в община Лъки проведен през 2019 г.

За изчисления на прогнозните количества рециклируеми отпадъци са извършени следните допускания: морфологичния състав остава постоянен (в %), а количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица 10 Прогнозни количества рециклируеми отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло

година %		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозно количество битови отпадъци		564.78	556.46	548.49	540.39	532.64	525.21	518.11	510.88
фракция	%спрямо морфология								
хартия	4,89%	27.62	27.21	26.82	26.43	26.05	25.68	25.34	24.98
картон	4,41%	24.91	24.54	24.19	23.83	23.49	23.16	22.85	22.53
пластмаса	12,20%	68.90	67.89	66.92	65.93	64.98	64.08	63.21	62.33
стъкло	4,17%	23.55	23.20	22.87	22.53	22.21	21.90	21.61	21.30
метали	3,05%	17.23	16.97	16.73	16.48	16.25	16.02	15.80	15.58

Прогноза за количествата биоразградими отпадъци

С чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО се определя, че най-късно до 31 декември 2020 г., трябва да се ограничи количеството на депонираните биоразградими отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци определя разрешените за депониране биоразградими отпадъци за 2020 г. на 109 кг/жител.

Съгласно поставените цели в ЗУО пред общините стои предизвикателството да разширят обхвата на системите за разделно събиране на отпадъци, вкл. и на хранителните отпадъци.

Община Лъки няма изградена система за събиране на зелените отпадъци, генерирани на територията на общината – клони, дървета, трева, които се събират от паркове, градини, междублокови пространства и дворове. Към 31.12.2020г. Общинско предприятие „Чистота“ събира и транспортира зелени отпадъци от домакинствата по график.

В тази връзка прогнозата е разработена на база данните от морфологичния състав на битовите отпадъци на община Лъки, който отчита и генерираните отпадъци от домакинствата и събраните отпадъци от системите за разделно събиране на биоотпадъци от паркове и градини, домакинства, административни сгради, търговски обекти и др..

Прогнозата за биоотпадъците от домакинства е на база морфологичния анализ, извършен през 2019 г., според който биоразградимите отпадъци (в които се включват хранителните, градинските и дървесните), представляват 43,43% от общия поток битови отпадъци.

За изчисления на прогнозните количества биоразградими отпадъци са извършени следните допускания:

1. морфологичния състав остава постоянен (в %), както следва:

- за хранителни отпадъци - 10,56%;
- за градински отпадъци – 29,79%;
- за дървесни – 3,08%

2. количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата на натрупване и броя на прогнозното население.

Таблица 11 Прогнозни изчисления за количествата биоразградими отпадъци, съгласно данни от морфологичния състав на отпадъците

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население, бр.	2305	2294	2284	2273	2263	2254	2246	2237
Общо биоотпадъци т/год	245.28	241.67	237.96	234.69	231.32	228.10	225.02	221.87
Хранителни т/год	59.64	58.76	57.92	57.07	56.25	55.46	54.71	53.95

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Градински т/год	168.25	165.77	163.40	160.98	158.67	156.46	154.35	152.19
Дървесни т/год	17.40	17.14	16.64	16.64	16.41	16.18	15.96	15.74
норма на натрупване хранителни отпадъци кг/ж/год	25.87	25.62	25.36	25.11	24.85	24.61	24.36	24.12
норма на натрупване градински/дървесни кг/ж/год	80.54	79.73	78.83	78.15	77.37	76.59	75.83	75.07

Съгласно представената прогноза за периода 2021-2028г. , се очаква намаляване на количествата биоразградими отпадъци, образувани на територията на община Лъки с над 10%.

Прогнозни количества строителни отпадъци

За целите на настоящият анализ и съгласно Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците са направени целеви прогнози за количествата строителни отпадъци, разделно събрани от организираната система на община Лъки.

На територията на община Лъки няма изградена инсталации за третиране на строителни отпадъци. Отпадъците от строителни и ремонтни дейности се използват за запълване на подпорни стени, горски и местни пътища и др. в самата община.

Прогнозата за количествата строителни отпадъци, които ще се образуват е разработена на база наблюдавания среден процент на намаление на количествата строителни отпадъци за предходните 3 календарни години, в размер на 28,7 %.

Таблица 12 Количествата събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Лъки, за периода 2018-2020

година	2018	2019	2020
Строителни отпадъци (тона)	10	8	7

Източник: община Лъки

Таблица 13 Прогнозни количества строителни отпадъци за периода 2021 – 2028 г. (собствени изчисления)

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Строителни отпадъци (тона)	7.00	4.99	3.56	2.54	1.81	1.29	0.92	0.66	0.47

*за базова година се приема 2020 г. при среден процент на намаление 28,7% годишно

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ 2021Г. – 2028Г.

Съгласно информация от Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г., налично на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), в България се наблюдава тенденция в посока намаление на количествата образувани строителни отпадъци, което ясно се наблюдава и за община Лъки. Въпреки отчетената тенденция към намаляване на количествата строителни отпадъци, общината е необходимо да продължи усилията в областта на изграждане и разширяване на система за събиране и третиране на строителни отпадъци, генерирани на територията ѝ, с оглед заложените в нормативните документи цели.

Прогнозни количества депонирани отпадъци

За изготвяне на прогнозите за количествата на депонирани битови отпадъци е използвано следната хипотеза: използвано е наблюдаваното процентно намаление на количествата на депонирани битови отпадъци за последните 3 отчетни години (2018-2020), както следва:

Таблица 17 Количества депонирани отпадъци от община Лъки постъпили на "Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци – I ви етап" на общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки, (2018-2020 г.)

Количества депонирани битови отпадъци, РЦОТБО Асеновград		
2018 г.	2019 г.	2020 г.
(тона)	(тона)	(тона)
640,44	639,42	592,26

Източник: Община Лъки и РЦОТБО Асеновград

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЛЪКИ
2021Г. – 2028Г.

Таблица 18 Прогнозни количества депонирани битови отпадъци от Община Лъки

Прогнозни количества депонирани битови отпадъци, РЦОТБО Асеновград								
2020 (базова)	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
592.26	567.98	544.69	522.36	500.94	480.40	460.71	441.82	423.70

*Забележка: Използван е осреднен процент на намаление от 4,1% годишно

Съгласно прогнозните количества за генерираните битови отпадъци на община Лъки и съпоставката с прогнозата на депонираните количества битови отпадъци се наблюдава ясна тенденция, че община Лъки е далеч над 10% на депониран отпадък от общо генерираните отпадъци на територията на общината до 2028 г. Въпреки, че общото количество депонирани отпадъци намалява видимо, прогнозното количество депониран отпадък за 2028 г. е 423,7 тона, а общо генерираните отпадъци за същата година са изчислени на 551,55 тона. Това показва, че общината трудно би постигнала нормативното задължение до 2035г.